

मलेसियासँग श्रम सम्झौता हुँदै

बायोमेट्रिक, स्वास्थ्य परीक्षण, भिसा प्रोसेसिङलगायत नाममा यसअघि बिचौलिया कम्पनी र एजेन्टहरूले उठाउँदै आएको अतिरिक्त शुल्क पनि कामदारले तिर्नुपर्ने छैन ।

■ दुर्गा खनाल

काठमाडौँ- मलेसियामा सहज रूपमा नेपाली कामदार पठाउन दुई मुलुकबीच श्रमसम्झौता हुने भएको छ । सम्झौतापछि तीन महिनादेखि रोकिएको मलेसिया कामदार पठाउने प्रक्रिया खुलेछ । अब मलेसिया कामदार पठाउने प्रक्रियामा बिचौलिया कम्पनी र एजेन्टहरूले प्रवेश गर्न पाउनेछैनन् । बायोमेट्रिक, स्वास्थ्य परीक्षण, भिसा प्रोसेसिङलगायत नाममा यसअघि बिचौलिया कम्पनी र एजेन्टहरूले उठाउँदै आएको अतिरिक्त शुल्क पनि कामदारले तिर्नुपर्नेछैन । नेपालीको प्रमुख श्रम गन्तव्य मानिने मलेसिया जाँदा 'बिचौलिया कम्पनी तथा एजेन्टहरू' ले कामदारबाट आफूखुसी शुल्क लिएर ठाउँ दिएका थिए । जेठ २ गते श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षामन्त्री गोकर्ण विष्टले तत्काल मलेसिया कामदार पठाउन रोक लगाउँदै ठगी गर्ने कम्पनी खारेज र कारवाही प्रक्रिया अघि बढाएका थिए । अतिरिक्त शुल्क लिने कम्पनी खारेज गर्दै नेपालले कामदार पठाउन रोकेपछि मलेसिया सरकारले चासो दिएको थियो । त्यसपछि दुई मुलुकबीच सहज रूपमा कामदार आदानप्रदान गर्न भइरहेको अनौपचारिक छलफल करिब निष्कर्षमा पुगेको छ । बिचौलिया एजेन्ट र कम्पनीलाई कामदार पठाउने प्रक्रियामा संलग्न हुन नदिने गरी मलेसिया सरकार श्रमसमझदारी गर्न तयार भएको छ ।

यससम्बन्धी समझदारीको प्रारम्भिक प्रस्ताव मलेसियाले नेपाल सरकारलाई पठाइसकेको श्रम मन्त्रालयका अधिकारीले जनाएका छन् । प्रस्तावमा नेपालले सुझाव दिएपछि समझदारी हुनेछ । समझदारीको तयारीका लागि मलेसियास्थित नेपाली कार्यवाहक राजदूत कुमारराज खरेल स्वदेश आएका छन् । मन्त्री विष्टसहित श्रम र परराष्ट्रका अधिकारीबीच छलफल भइरहेको छ । 'दुईपक्षीय श्रम समस्यावारे छलफल गर्न नै आएको हुँ । अनौपचारिक रूपमा छलफल भइरहेको छ,' खरेलले भने । नेपालले आफ्नो प्रस्ताव पठाएपछि मलेसियन मानव संसाधनमन्त्री एम कुलसेगरन नै नेपाल आएर समझदारी गर्ने तयारी भएको श्रम मन्त्रालयका अधिकारीले जनाएका छन् ।

मलेसियन सरकारले भिसा शुल्कवापत ७ सय मात्र तोकें पनि बिचौलिया कम्पनी र एजेन्टहरूले

बायोमेट्रिक प्रणालीका नाममा ४ हजार ५ सय, स्वास्थ्य परीक्षण गर्न सफ्टवेयरमा नाम दर्ता गर्ने 'माइग्राम'का नाममा ३ हजार ४ सय लिने गरेका थिए । त्यस्तै, पासपोर्ट संकलन गरी नेपालस्थित मलेसियन राजदूतावाससम्म पुर्‍याउने प्रयोजनका लागि 'वान स्टप सेन्टर'का नाममा २ हजार ८ सय, इमिग्रेसन सेक्युरिटी क्लियरेन्सका नाममा ३ हजार २ सय तथा भिसा प्रेसेसिङवापत 'भीएलएन'का नाममा ३ हजार २ सय गरी प्रतिकामदार १९ हजार ३ सय ३२ रूपैयाँ (भ्याटसहित) का दरले असुलेका थिए ।

स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने ३९ कम्पनीले सिन्डिकेट खडा गरी शुल्क उठाउँदै आएका थिए । अतिरिक्त शुल्क लिई गैरकानुनी काम गर्ने त्यस्ता ३४ संस्थाका ४४ जना उपर प्रहरीले ३ अर्ब १० करोड ५५ लाख बराबरको विगोसहित अदालतमा मुद्दा दायर गरेको छ । हाल उक्त मुद्दा विचाराधीन छ ।

बिचौलिया एजेन्ट र कम्पनीहरू मलेसियाबाट कामदार मगाउने रोजगारदाता कम्पनीहरूको समेत संरक्षणमा हुर्केका थिए । अब नयाँ सम्झौताअनुसार रोजगारदाता कम्पनी र कामदार पठाउने म्यानपावर कम्पनीबीच सम्झौता हुने र उनीहरूले विनाशुल्क सबै प्रक्रिया पूरा गरी कामदार लिनु-दिनुपर्नेछ । मलेसियाका रोजगारदाता र नेपालमा म्यानपावर

कम्पनीको अनुगमन सम्वन्धित मुलुकका सरकारले गर्नेछन् । मलेसियामा नेपाली कामदार भर पर्दा मानिन्छन् तर नेपाल सरकारले रोजगारदाता कम्पनीकै संलग्नतामा बिचौलिया कम्पनी र एजेन्ट खडा गरेर नेपाली कामदारमाथि ठगी भएको भन्दै एकतर्फी रूपमा कामदार पठाउन रोक लगाएको थियो । त्यसपछि मलेसियाको संसदमा आफ्नै मुलुकका कम्पनीहरूका कारण नेपालीमाथि ठगी भएको कुरा उठेको थियो ।

मलेसियन सञ्चार माध्यमले पनि नेपाली कामदारबाट अवैध रकम असुली भइरहेको समाचार प्रकाशित गरेका थिए । त्यसपछि त्यहाँका मानव संसाधनमन्त्री एम कुलसेगरनले संसदमा जवाफ दिने क्रममा नेपाली कामदार नआएको विषयमा ध्यानाकर्षण भएको जनाएका थिए । संसदमा कुरा उठेपछि मन्त्री कुलसेगरनले नै श्रममन्त्री विष्टसँग द्विपक्षीय समझदारीको पहल गरेका थिए ।

एक साताअघि मलेसियाका प्रधानमन्त्री महाधिर मोहम्मदले पनि नेपाली कामदारका विषयमा बोल्दै अब दुईपक्षीय सम्झौता गरिने जानकारी संसद् लाई दिएका थिए । मोहम्मदले नेपालसँग एकद्वार प्रणालीका आधारमा कामदार आपूर्ति गर्ने बताएका थिए । उनले बंगलादेशसँगको जस्तै 'जी टु जी' अर्थात् सरकार-सरकारीबीचको मोडलबाट कामदार आपूर्ति गर्न सकेत दिए पनि अब हुने सम्झौता त्यो मोडलको होइन । अहिले रोजगारदाता र कामदार आपूर्ति गर्ने कम्पनी बीचबाटै कामदार आदानप्रदान हुनेछ । पछि 'जी टु जी मोडलमा विस्तार गर्न सकिने' गरी दुई पक्षका अधिकारीबीच कुराकानी भइरहेको श्रम मन्त्रालयका उच्च अधिकारीले जनाए ।

हाल नेपालले दक्षिण कोरियासँग मात्र 'जी टु जी' मोडलमा कामदार आपूर्ति सम्झौता गरेको छ । यो सम्झौताअनुसार कोरियन भाषा परीक्षा पास गरेकालाई त्यहाँको सरकारले निश्चित कोटामा नेपाली कामदार लिने गर्छ । दुईपक्षीय समझदारी क्रममा मलेसिया सरकारले अन्य मुलुकका कामदारलाई जस्तै नेपाली कामदारलाई पनि समान ज्यालाको व्यवस्था गर्न नेपाली अधिकारीले प्रस्ताव गरेका छन् । हाल मलेसियामा नेपाली कामदारले न्यूनतम १ हजार रिंगिट बराबर तलब पाउँदै आएका छन् । अब यो रकमलाई कम्तीमा १५ सय पुर्‍याउन पहल भइरहेको छ ।

संवैधानिक परिषद् बैठकमा बिहिबार प्रधानमन्त्री, विपक्षी दलका नेता, सभामुख, राष्ट्रिय सभा अध्यक्ष र उपसभामुख ।

तिस्वर : प्रधानमन्त्री कार्यालय

मिश्र प्रधानन्यायाधीश...

सुनुवाइ समितिले सार्वजनिक सूचना जारी गरी एक साताको समय दिएर मिश्रका बाहेक उजुरी आहान गर्नछ । सचिवालयमा प्राप्त हुने उजुरी अध्ययनपछि समितिले मिश्रलाई बोलाएर सुनुवाइ गर्नेछ । सुनुवाइ समितिबाट अनुमोदन भएपछि मिश्रलाई राष्ट्रपति विद्या भण्डारीले प्रधानन्यायाधीश नियुक्त गर्नेछन् ।

सर्वोच्चमा तीन वर्ष काम गरेका न्यायाधीश मात्र प्रधानन्यायाधीश हुन योग्य मानिने संवैधानिक व्यवस्था छ । सर्वोच्चमा तीन वर्ष काम गरिसकेका न्यायाधीश दीपकराज जोशी, मिश्र र चोलेन्द्रशमशेर राणा मात्र छन् । जोशी यसअघि नै अस्थीकृत भइसकेकाले मिश्र र राणा मात्र प्रधानन्यायाधीश वन्न संवैधानिक रूपमा

योग्य थिए । संसद्ले प्रधानन्यायाधीशका रूपमा आफूलाई अस्थीकार गरेपछि विदामा बसेका जोशीले परिषद्को निर्णयलाई स्वाभाविक रूपमा लिएको प्रतिक्रिया दिएका छन् । 'परिषद्ले मिश्रजीलाई सिफारिस गरेको मैले भर्खरै थाहा पाएँ,' बिहीबार साँझ कान्तिपुरसँग कुरा गर्दै जोशीले भने, 'यसमा मलाई केही भन्न छैन, संवैधानिक परिषद्को काम नाम सिफारिस गर्ने हो, गर्‍यो । यसमा म कैं गर्न सक्छु ।' राष्ट्रपतिसँग लिएको १५ दिने विदा सकिएपछि उनले थपेको ६ दिन 'भइपरी विदा' पनि मंगलबार सकिँदै छ । उनले फेरि विदा थप्ने बताएका छन् । 'म फेरि विदा थप्दै छु,' उनले भने, 'अरू पनि विदा छन् नि बाँकी !' संसद्ले आफूलाई अन्याय गरेको

भन्दै जोशीले सर्वोच्चमै केहीअघि एक अधिवक्तामार्फत रिट निवेदन दिन लगाएका थिए, जसलाई रजिस्ट्रारले दरपीठ गरिदिएपछि उनले आफूलाई थप अन्याय भएको बताउँदै आएका छन् ।

रूपन्देहीको राइपुर गाउँमा ६५ वर्षअघि जन्मिएका मिश्रले दिल्ली विश्वविद्यालयबाट तुलनात्मक कानुनमा स्नातकोत्तर गरेका छन् । २०३८ सालमा कानुन मन्त्रालयमा शाखा अधिकृतका रूपमा जागिर सुरु गरेका उनी त्यसको ९ वर्षपछि जिल्ला न्यायाधीशका रूपमा अदालत प्रवेश गरेका थिए । उनीपछि वरिष्ठताका आधारमा चोलेन्द्रशमशेर जबरा प्रधानन्यायाधीशको रोलक्रममा छन् । अनुमोदित भएका खण्डमा राणा पनि करिब चार वर्षका लागि सर्वोच्चको सर्वोच्च पदमा रहनेछन् । गत फागुनमा गोपाल पराजुली प्रधानन्यायाधीशबाट पदमुक्त भएदेखि सर्वोच्च अदालत कायममुकायमका भरमा चलिरेहेको छ ।

बन्द समाजतर्फ...

लोकतन्त्रमा सरकारका कामकारवाही खुला र पारदर्शी हुनुका साथै सार्वजनिक महत्त्वका सूचनामा आमनागरिकको सहज पहुँच हुनुपर्छ । त्यही मान्यताअनुरूप साँवधानको धारा २७ मा सूचनाको हकलाई मौलिक हकका रूपमा राखिएको छ । अर्कोतर्फ वैयक्तिक गोपनीयता पनि मौलिक हकमै समावेश छ । धारा २८ मा गोपनीयताको हकसम्बन्धी व्यवस्था छ । कुनै व्यक्तिको जीउ, आवास, सम्पत्ति, लिखत, तथ्यांक, पत्राचार र चरित्रसम्बन्धी विषय गोपनीयताको हकमा पर्छन् ।

सूचनाको हकलाई आममानिसले व्यवहारमा अभ्यास गरेको दशको भइसकेको छ । आममानिसलाई सार्वजनिक सूचनामा पहुँच हुने प्रवाधानसहित सूचनाको हकको कानुन २०६४ सालबाट कार्यान्वयनमा छ । त्यसको एक दशकपछि ल्याउन लागिएको गोपनीयताको हकसम्बन्धी कानुनले सूचना मान्ने र दिने अभ्यासलाई निरुत्साहित गर्ने खँिएको छ ।

सूचना आयोगका प्रमुख आयुक्त कृष्णहरि बाँस्कोटाले साँवधानले आममानिसलाई ७ प्रकारका व्यक्तिगत गोपनीयताको हक दिए पनि राज्य र राज्यका पदाधिकारी, सार्वजनिक निकाय र त्यसका पदाधिकारीको हकमा त्यो उपयोग गर्न नमिल्ने बताए । 'सार्वजनिक निकाय र सार्वजनिक पदाधिकारीले गरेको काम स्वतः सार्वजनिक चासो र महत्त्वका हुन्छन्,' उनले भने, 'गोपनीयताको हक उनीहरूका लागि लागू गर्न मिल्दैन ।' उनले लोकतान्त्रिक पद्धतिमा सार्वजनिक पदाधिकारीले गोपनीयताको शपथग्रहण गर्ने तथा सरकारी चिठीपत्रमा गोप्य, अर्थात् गोप्यको छाप लगाउनेजस्ता चलन पनि गलत भएको बताए ।

विधेयकमा भने त्यसविरुद्ध चिठीपत्र र विद्युतीय माध्यमका पत्राचारलाई थप गोप्य बनाउनुपर्ने प्रावधान राखिएको छ । साँवधानले व्यक्तिको चरित्रसम्बन्धी विषयलाई गोपनीय मानेको छ । त्यसअनुसार ल्याउन खोजिएको कानुनमा पनि कुनै व्यक्तिको चरित्र, आचरण वा व्यवहारका सम्बन्धमा कसैले कुनै टीकाटिप्पणी गर्न नहुने प्रावधान छ ।

विधेयकले हुबहु कानुनी रूप पाए सार्वजनिक पदधारी व्यक्तिका चरित्र, आचरण वा व्यवहारमाथि प्रश्न उठाउन पाइनेछैन ।

साँवधानविद् भीमार्जुन आचार्यले सार्वजनिक पदधारी व्यक्तिका हरेक क्रियाकलाप सार्वजनिक छलफल र मिडियामा आलोचनाको विषय बन्न पाउने बताए । 'आममानिसको व्यक्तिगत विषयलाई धेरै हदसम्म गोप्य नै मानिन्छ, विनाकारण सार्वजनिक गरिनु स्वस्थ मानिँदैन,' उनले भने, 'तर सार्वजनिक पदमा बसेका व्यक्तिको गोपनीयता र निजी जीवन धेरै कम हुन्छ । उसको व्यक्तिगत र सार्वजनिक दुवै कामले आममानिसलाई प्रभाव पारेको हुन्छ । त्यसलाई नै गोप्य राख्न खोजेको हो भने त्योभन्दा अपारदर्शी र बन्द समाजको अर्को नमूना खोज्ने पवँ ।' विधेयकले खुलापनको अभ्यासलाई बन्द समाजतिर धकेल्न खोजिएको हो कि भन्ने शंकालाई ठाउँ दिएको उनले बताए ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले सार्वभौमसत्तामै गम्भीर खलल पर्ने, मुद्दा अनुसन्धानमा दखल पर्ने, आर्थिक रूपमा गोपनीय विषय, जातीय सदभाव भड्किने र नितान्त व्यक्तिगत विषयमा मात्रै सूचना प्रवाहमा रोक लगाउन सकिने भनेको छ । प्रमुख आयुक्त बाँस्कोटाले बाध्य हुन नपर्ने पाँच प्रकारका सूचनावाहेक अन्य सूचना प्रवाहमा नियन्त्रण हुने गरी ल्याइने कुनै पनि कानुन आयोगलाई स्वीकार्य नहुने बताए । सूचनाको हकसँग बाँकिने गरी अहिले पनि केही प्रावधान रहेकाले सुधार गरिनुपर्ने उनको भनाइ छ ।

साँवधानविद् आचार्यले राज्य तथा संसद्ले गोपनीयताको हक, सूचनाको हक र प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको हकबीचमा सन्तुलन ल्याएर मात्रै कानुन बनाउनुपर्ने बताए । 'लामो संघर्षपछि व्यक्तिको अभिव्यक्ति तथा प्रेस स्वतन्त्रताको संवैधानिक ग्यारेन्टी भएको हो,' उनले भने, 'त्यसमा कटौती प्रयास भएको देखिन्छ । विधेयकका दफाले प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा अभिव्यक्ति तथा प्रेस स्वतन्त्रतामा संकुचन ल्याउन खोजेको छ, जुन साँवधानको मूल भावनाविपरितो हो ।'

गृहले बनायो...

यसैबीच सांसदहरूले कञ्चनपुरमा किशोरीमाथि बलात्कारपछि हत्या घटना छान्विनका लागि संसदीय समिति बनाउन माग गरेका छन् । 'सडकबाट फलानो बलात्कारी हो भनेर अपराधी घोषणा भइरहेको छ । आन्दोलनले दोषी पत्ता लगाउने होइन,' प्रतिनिधिसभाको बिहीवारको बैठकमा सांसद दीपक भट्टले भने, 'कञ्चनपुर घटनामा संसदीय छान्विन समिति बनाउनुपर्छ ।'

सांसद रंगमती शाहीले पीडितले दोषीलाई कारवाही माग गर्दा उनीहरूमाथि नै दमन भएको बताइन् । सांसद रामबहादुर विष्टले दोषी पत्ता लगाउन

सरकार असफल भएको बताए । सांसद मीना पाण्डेले अभियुक्त जोगाउने प्रयास भइरहेको भन्दै बलात्कार र हत्याजस्तो जघन्य अपराधलाई राजनीतिकरण नगरी निष्पक्ष छान्विन गर्न माग गरिन् । मीनबहादुर विश्वकर्माको दोषीलाई कारवाही दायरमा ल्याउन साठो सुस्त मनस्थितिका व्यक्तिलाई अभियुक्त भनाइ जनतालाई ढाँटिएको भन्दै सरकारको ध्यानाकर्षण गराए । सांसद राधा ज्ञवालीले नाबालिका बलात्कार गर्नेलाई मृत्युदण्ड दिने गरी साँवधान संशोधन गर्नुपर्ने बताइन् ।

यसैबीच कांग्रेस नेता रमेश लेखकले आन्दोलनकारीमाथि दमन रोकेर तत्काल वास्तविक अपराधी पत्ता लगाउन र घटनाको न्यायिक छान्विन गर्न माग गरेका छन् ।

प्रजिअ, एसपी...

आन्दोलनकारीले सुरक्षेइ नै एसपी विष्ट अनुसन्धानलाई अन्यत्र मोडेर वास्तविक अपराधी जोगाउन लागिपर्नेको आरोप लगाउँदै आएका थिए ।

बलात्कारपछि हत्या गरिएकी किशोरी आफूसँगै पढ्ने रोगानी बमको घरमा गएकी अवस्थामा बेपत्ता भएकाले घटनाको अनुसन्धान पनि त्यही घरबाट हुनुपर्छ भन्ने किशोरीका बुवालागायत स्थानीयवासीको माग थियो । 'तर एसपी विष्ट रोगानी हिदीबहिनीलाई जोगाउन लागिपर्ने हामीलाई दिनहुँ धम्याउन थाले,' किशोरीका बुबाले भने, 'न्याय पाउने कुरा

त परै जाओस्, प्रहरी प्रमुखबाट डर, नास र धम्की मात्रै पाएँ ।'

प्रशासन र प्रहरी प्रमुखमा नयाँ पठाइए यसैबीच गृह मन्त्रालयले कञ्चनपुरको प्रजिअमा सहसंचव्य तारानाथ अधिकारी, जिल्ला प्रहरी प्रमुखमा एसपी कुवेरसिंह कठायत र डीएसपी कृष्णराज ओझालाई पठाएको छ । उनीहरू तीनै जना शुक्रबार कञ्चनपुर पुगेर जिम्मेवारी सहाल्ने र घटनाको छान्विन थाल्ने मन्त्रालयले जनाएको छ । प्रदेश ७ को संघीय इकाई कार्यालय धनगढीबाट वरिष्ठ प्रहरी उपरीक्षक विक्रमबहादुर चन्द घटनाको अनुसन्धान प्रक्रिया र सुरक्षास्थितिमा समन्वय गर्न बिहीवारे महेन्द्रनगर पुगेका छन् ।

EDUCATION SEMINAR

Today August 24
(बुध ८ अगो)
2 pm to 5 pm

KATHMANDU

VENUE: NAMASTE EDUCATION INSTITUTE
Putalisadak Chowk

Participating Universities & Colleges

学校法人
加計学園
KAKE EDUCATIONAL INSTITUTION

岡山理科大学
OKAYAMA UNIVERSITY OF SCIENCE

千葉科学大学
CHIBA INSTITUTE OF SCIENCE

倉敷芸術科学大学
KUSATSU UNIVERSITY OF SCIENCE AND THE ARTS

JAPANESE LANGUAGE SCHOOL

Human & ARMS
ARMS 株式会社
ARMS JAPANESE LANGUAGE SCHOOL

JSL
Nippon Academy

Kyushu Eisu Gakkan
Japanese Language School

- **जापानको ४ वटा University र ४ वटा College को प्रतिनिधिहरूसँग प्रत्यक्ष परामर्श लिन सकिने,**
- **जापानको University मा सिधै Apply गर्नको लागि University का प्रतिनिधिहरूबाट परामर्श लिन सकिने**
- **English Medium र Japanese Medium मा पढाइ हुने University मा Apply गर्न सकिने ।**
- **Seminar मा उपस्थित हुने विद्यार्थीहरूलाई Gift र Offer को व्यवस्था गरिएको छ ।**

Member of:
ECAN
Eurasian Council of Academic Network

NAMASTE EDUCATION INSTITUTE

ナマステ教育学院

Head Office: Pokhara
📍 New Road
☎️: +977-61-538150
Infront of Purnima Cinema hall

Kathmandu Branch
📍 Putalisadak Chowk
☎️: +977-1-4423491

Chitwan Branch
📍 Pulchowk, Narayanghat
☎️: +977-56-571654

fb.com/namasteinstitute

namasteneapkmt@gmail.com

AECA 2ND AUSTRALIAN EDUCATION FAIR 2018

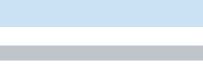
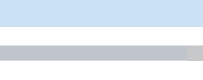
RIGHT NOW IS A RIGHT TIME TO MAKE A RIGHT CHOICE

Grand Opening TODAY

24-25 AUGUST, 2018 09:30 am to 5:30 pm

HOTEL ANNAPURNA, Durbarmarg, Kathmandu

Supported by:

Event Partner

Platinum Partner

KINGSFORD INTERNATIONAL INSTITUTE

Hamro Institute of Business Technology

Presented by

Organized/ Event Managed by

Banking Partner

Media Partner

Travel Partner

सम्पादकीय

सार्वजनिक यता न उता

सहरहरू कसरी बन्छन् जसरी जान्छन् सडक । सडक जता जान्छ त्यसरी सवारी । पैदल होस् वा मोटर । साइकल वा रेल । सडक कसका लागि भन्ने प्रश्न गर्नुअघि सहर कसका लागि भन्ने जान्न जरुरी छ । जस्तो- काठमाडौँ । काठमाडौँ कहाँसम्म कसरी फैलिन्छ भन्ने यकिन गर्न सडकहरू कता गइरहेका छन्, हेर्नुपर्ने हुन्छ ।

खासमा सडकहरू कतै पनि नगई घुमिरहेका छन्, जताजता यात्रु भेटिन्छन् । यस्ता सडकमा विचल्नेौ सर्वसाधारणको छ । सार्वजनिक यातायात जनता यता न उता पाउने माध्यम भएका छन् । गाडी मालिक हजारौँ छन् । चालकहरूले मालिकसँग ठेक्कामा गाडी चलाउँछन् जो दैनिक निश्चित रकम उठाउन बाध्य छन् । अनि त गाडीको गति कति-कति हुँदै सबैको मति यतिउत्ति हुन पुगेको छ ।

कुखुराका चल्ता टिपेफैं जहाँबाट पनि यात्रु उठाउने, उभिन नपुग्ने ठाउँमा कोचकाच पाउने र जहीँतहीं ओराल्ने काठमाडौँको आम सडक दृश्य हो । गाडी नपाइने, राति ८ बजेसम्म पनि नचल्ने, पाइहाले गाडी नभरिउन्जेल कुरिरहनुपर्ने बेथिति जारी छन् । न समय तालिका छ, न एकीकृत टिकट प्रणाली । न आरामदायी, न सुरक्षित ।

सरकारले यातायात व्यवस्था समितिका नाममा व्याप्त सिन्डिकेट हटाएको घोषणा गरे पनि लागू हुन सकेको छैन । सार्वजनिक यातायात सञ्चालकहरूले कम्पनी ऐनअन्तर्गत व्यवसाय सञ्चालन गर्नुपर्ने व्यवस्था भए पनि अधिकांश रटमा पुरानै व्यवसायीको एकाधिकार छ । राजधानीमै विभिन्न रटका बस र माइक्रोले अन्य संघ वा समितिलाई गाडी थप दिएका छैनन् । सिन्डिकेट हटाएर के गर्ने, कार्ययोजना र कार्यविधि आएन ।

यातायात रटहरू बैज्ञानिक छैनन् । दोहोरिने समस्या व्यापक छ । जस्तो- रत्नपाकदेखि लगनखेलसम्म मात्रै जाने माइक्रो पनि छ, रत्नपाकदेखि नै सातदोबाटोसम्म जाने पनि । बैज्ञानिक आधारले र्ट निर्धारण गरेको भए कति यात्रु, कत-कत र कति सवारी भन्ने निश्चित हुन्थ्यो । व्यवसायीहरूको प्रभाववश नीति-निर्माताहरू हल न चल छन् ।

सानो प्रयासस्वरूप सार्व्मा यातायात र काठमाडौँ महानगरपालिकाको सहकार्य अनुकरणीय छ । यसैबीच सरकारी सहयोगमा केही ठूला बस राजधानीमा चल्न थालेका छन् । बालाजु-सिनामंगल रटका ६१ टेम्पो र माइक्रोबस विस्थापित गरेर केही दिनअघि सरकारले १७ वटा ठूला बस चलाउन थाल्यो । नगर विकास कोषको अनुदान तथा सहयोगमा माइक्रो र टेम्पो सञ्चालकलाई ‘विशेष राहत प्रदान गर्दै उनीहरूकै संलग्नतामा ‘दिगो सार्वजनिक यातायात प्रावि’ खोलिएको हो ।

साना गाडी विस्थापन गर्ने, समितिको सट्टा कम्पनीमार्फत चलाउने, सार्वजनिक यातायात व्यवस्थापन संयन्त्र बनाउने, बसका लागि समर्पित र्ट बनाएर यात्रुलाई सार्वजनिक यातायातप्रति आकर्षित गर्नेजस्ता उपाय गर्न सकिन्छ । उपाय लगाउनुअघि अभिप्राय खुल्नुपर्छ । सरकार सार्वजनिक यातायातप्रति सचेत छ भने यसमा सहभागी हुन तमिस्रनुपर्छ ।

सरकारसँग कुन मोडेलमा सार्वजनिक यातायात सञ्चालन गर्दै भन्ने योजना छैन । सार्वजनिक यातायात प्रणाली के हुने, निजीलाई दिने कि कुनै सरकारी निकायले पनि लगानी गरी संयुक्त कम्पनीमार्फत चलाउने ? बक्सित देशहरूमा सार्वजनिक यातायातमा सरकारले अनुदान दिन्छ । सञ्चालक कम्पनीमा सरकारी निकायको पनि लगानी हुन्छ । युरोपका सफल सहरी यातायातमा उल्लेख्य मात्रामा सरकारी अनुदान हुन्छ । सञ्चालन कम्पनीमा नगरपालिका सहभागी बन्छ ।

सार्वजनिक यातायातमा कुनै लगानी नगर्नु जनतालाई यातायात सेवा दिनुपर्छ भन्ने सरकारको चेतनाको अभाव हो, दिशाहीनता पनि हो । सरकारको दायित्व जनतालाई भरपर्दो, आरामदायी र सुरक्षित आवागमन सेवा दिने हो । स्वभाइले मुनाफा कमाउने निजी क्षेत्रलाई पूरै सडक जिम्मा लगाउनु हातगोडा बाँधेर बस्नु हो ।

स्थानीय कर : अचानोमा संधीयता

स्थानीय करको विषय सामाजिक सञ्जाल लगायत सञ्चार माध्यममा छाएको छ । सामान्य गाउँले किसानको दैनिक गुजारादेखि ठूला उद्योग व्यवसायीमाथि दोहोरो-तेहोरो करको

कहर व्यापक भएको गुनासा छन् । मानिस विरोधमा उत्रिएका छन् । स्थानीय सरकारका रूपमा चिनिएका गाउँ/नगरपालिकाले अन्धाधुन् कर लगाएको खबर छुट्यापछुट्याप्ती छ । कर आतङ्कको भाइरलबाट मुलुक ग्रसित छ । यसको अचानोमा संधीयता परेको छ । साधारण गाउँलेलाई उद्भुत गर्दै जनताको ढाड भाँच्ने संधीयता किन चाहियो भनेर प्रश्न उठ्न थालेका छन् । संधीयता धरापमा पार्न खोजिएको भनेर सत्तापक्ष र विपक्षबीच आरोप-प्रत्यारोप चलन थालेको छ ।

आखिर कुरा के हो ? हरेक विवादमा संधीयता किन जोडिन्छ ? यस्तै विवादमा हामी कहिले गणतन्त्र जोड्छौ त कहिले धर्मनिरपेक्षता । राजनीतिक मतमतान्तर स्वाभाविक र निर्यामित हो । आफ्नो राजनीतिक प्रार्थमिकता अनुकूल भएन भन्दैमा सबै दोष सिंगो प्रणाली र संवैधानिक मान्यतालाई दिनु उचित हो-होइन, विचार गर्ने बेला आएको छ । यो प्रणालीको दोष हो कि नीति र व्यवहारको, छुट्याउन जरुरी छ । अन्यथा हाम्रो राजनीति सधै गल्त्य विराएको यात्रीजस्तो कहिले यता कहिले उता भौतारिनुमा सीमित हुनेछ ।

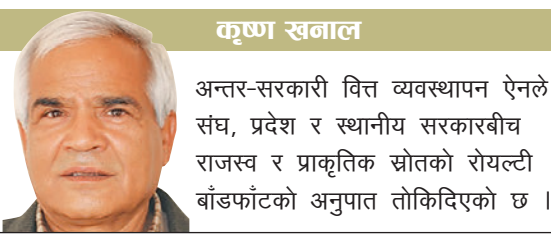
पहिले, कवार्बो थोरै चर्चा गरौ । सरकार चलाउन, विकास निर्माण लगायत जे कामका लागि पनि पैसा चाहिन्छ । सरकारले खर्च गर्ने पैसाको मुख्य स्रोत जनताबाट उठाइने कर हो । त्यसमा विवाद छैन । तर अहिले जसरी गाउँ/नगरपालिकाले कर लगाएको चर्चा छ, त्योचाहिँ वित्तीय अराजकतामात्र होइन, करको नाममा लुटतन्त्रकै एउटा रूप हो भन्दा फरक नपर्ला । उदाहरणका लागि हाम्रा अनेक परम्परागत कृषि तथा घरेलु कामकाजलाई लिन सकिन्छ, जुन अहिले पनि छन् । कसैले पानीछट्ट चलाउला, कसैले आरन जोड्ला वा कसैले आफ्नै घरको एउटा कवलमा पसल थाप्दा वा चिया बेच्ला । परम्परा र पारिवारिक उत्तराधिकारका रूपमा बस्दै र खनजोत गर्दै आएका घरज्यामा छन् । केही वस्तुमाछ, हाँस-खसुरा पालेका होलान् । सर्वसाधारण मानिसका दैनिक गुजारासँग जोडिएका जायजथा हुन् ती । राज्यले त्यसमाथि सम्पत्ति कर लगाउनुनि मिल्छ कि मिल्दैन, विवेकपूर्ण निर्णय अपेक्षित छ ।

दूरदराजबाट आएका खबरमा अघिल्लो वर्षसम्म १६ रुपैयाँ तिरेकामा यो वर्ष २ हजार पुग्यो, ७ रुपैयाँ तिरेको मालपोत यो वर्ष १ हजार पुग्यो भन्ने छ । आरन, चित्रा, ङोका व्यवसाय घरेलु उद्योगमा दर्ता गर्नुपर्‍यो भन्ने छ । दर्ता गर्नलाई सिफारिस लिन १ हजार रुपैयाँ लाग्छ भन्ने छ । माफ्तीको जालमा कर लगाइएको छ । यस्ता कुराले संधीयताको विपक्षमा ओला ठड्याइने करको बोझमात्र होइन, राज्यकै औचित्यमाथि प्रश्न उठ्छ ।

राज्यको सहजीकरण विना नागरिकले परम्परागत रूपमा भोगचलन गर्दै आएको गाँसबाससँग जोडिएको सम्पत्तिमाथिको कर जफत बराबर हो । उत्पादन र आम्दानीमा वृद्धि नगरी करको भारमात्र बढाउनुको औचित्य हुँदैन ।

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले करको कुरा अतिरञ्जना मात्र हो, त्यस्तो भयावह केही छैन भनेका छन् । संविधानले प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई कर उठाउने अधिकार दिएकाले रोक्न सकिन्न पनि भने । तर उनीैको मान्त्रपरिषदले यस सम्बन्धमा अध्ययन कार्यदल गठन गरेको छ । यस्तै अर्को समिति अर्थ मन्त्रालयले बनाएको छ । कर आतङ्कबाट जनता भर्झकिएलान् भनेर सरकार अतिएको छ । यसरी जनताको कुराप्रति सरकार संवेदनशील हुनु राम्रो हो । तर संसदीय न्याय र विवेकपूर्ण सुधार पनि अपेक्षित हुन्छ । सुधार विनाको संवेदनशीलता नक्कली हुन्छ, हतप्रभताको दृष्टान्त पनि ।

सामाजिक सञ्जाल र सञ्चार माध्यमले टड्कारोगरी जनमत बनाउन तथा सरकारको ध्यान तान्न सहयोग पुमेगरी यो विषय उठाउनु स्वाभाविक हो । त्यो अतिरञ्जना होइन । फाफाको गौरादह नगरपालिकाले मरेको बाखामाथि कर

कृष्ण खनाल

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनले संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्व र प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँटको अनुपात तोकिदिएको छ ।

लगाएको होइन, मरेको बाखाको विमा रकम लिन आउनेलाई बढाले सिफारिस दिएबापत लिएको पैसा हो त्यो । तर त्यसका लागि नागरिकले २ सय ४० रुपैयाँ त तिर्नुपर्‍यो । सन्दर्भ मरेको बाखाकै हो । समग्रमा यो त्यति भयावह नहोला । कतिपय गाउँ/नगरपालिकाले करको दर र सेवाशुल्क घटाएको खबर पनि त आएका छन् । ज्यादती नभएको भए घटाउनुपर्ने थिएन ।

हामी तीन तहको स्वायत्त सरकार अस्थास र प्रयोगको प्रारम्भमै छौ । कतिपय कुरा अहिल्यै सच्याउन सकिन्छ, सुधार गर्न सकिन्छ । तीनवटै तहका सरकार

यसका लागि खुला रहनु आवश्यक छ । स्थानीय करका सम्बन्धमा अहिले जे देखियो, त्योचाहिँ कानुनको अस्पष्टता वा प्रारम्भमा अनुभवको अभाव भनेर मात्र बुझ्नु हुँदैन । यसले हाम्रो शासकीय संस्कारमा कसरी विवेकको न्यूनता र गलत प्रवृत्ति मौलाएको छ भनेर पनि देखाएको छ ।

उठाइएको करबाट नगरपालिका, गाउँपालिका प्रमुख, अध्यक्षका लागि गाडी किनिएका छन्, उप र वडाअध्यक्षका लागि मोटरसाइकल किनिएका छन् । तलब-भत्ताको कुरा पनि छ । खर्च गाडी र मोटरसाइकल किन्नुमात्र होइन । सवारी चालक, इन्धन र मर्मत-सम्भारको खर्च पनि सँगै आउँछ । राज्यको सुविधामा गाडी चढ्ने भोक र प्रतिष्ठा हाम्रो राजनीतिको अंग बनिसकेको छ । यो माथिबाट तल सरिको कुसंस्कार हो । तल पनि विचौलिया र डानहरू पाटीको आवरणमा छन् । तिनले केन्द्रीय नेतृत्वमाथि प्रभाव जमाएका छन् । विकास निर्माणमा हुने भ्रष्टाचारको चलखेल हेर्न बाँकी छ । यसको सहजै अन्त्य देखिन्न । राजनीति गर्नेको सैतै परिवर्तन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

स्थानीय सरकारले अनियन्त्रित रूपमा लगाएको करलाई लिएर संधीयता

धरापमा परेका राजनीतिक टिप्पणी सुनिन्छ । केही साता पहिले वीरगन्जमा उद्योगी व्यापारीको कर सम्बन्धी गुनासो सुन्ने नेकपाका अर्का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले भनेका थिए, संधीयतालाई बदरमा गर्ने र अन्ततः काम नलान्ने भनेर फर्क्याउने षडयन्त्र भैरहेछ । यस्तै अभिव्यक्ति प्रधानमन्त्री लगायत प्रदेशका मन्त्रीहरू दिँदैछन् । संधीयता कार्यान्वयनमा संधीय सरकार उदासीन रहेको गुनासो प्रदेशका मुख्यमन्त्रीहरूको पनि छ । उनीहरूले मुख्यतया तीनवटा कुरा उठाएका छन्– कर्मचारी व्यवस्थापन, बजेट र वित्तीय हस्तान्तरण । कर्मचारीमाथि संधीय सरकारले पुरै नियन्त्रण गरेको छ । कतिबेर को आउँछ, जान्छ वा विदामा बस्छ, प्रदेशका मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीहरूलाई पत्तो हुँदैन प्रदेश सरकारको मौलिक पूर्वाधार छैन, न त्यसका लागि बजेट छ । यसको वित्तीय व्यवस्था संधीय सरकारले दिने अनुदानमा आश्रित छ । उसका लागि सबैभन्दा ठूलो आयस्रोत सवारी साधनमाथिको कर भएको छ । अनौपचारिक भेटघाटमा उनीहरू सुनाउँछन्, सरकारको केन्द्रीय नेतृत्व संधीयता कार्यान्वयनमा इमानदार भएन । हुन पनि केन्द्रीय सरकारले गर्नुपर्ने धेरै काम बाँकी छ । वित्त आयोग बनेको छैन । अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनका प्रावधान राम्ररी पालना भएको छैन । सरकारले प्रदेश र स्थानीयलाई दिएको अनुदान

हचुवाको भरमा छ ।

हाम्रो कर प्रणाली केन्द्रीकृत ढाँचाको छ । स्थानीय र प्रदेशले कर लगाउने ठाउँ धेरै छैन । तर सम्पत्ति, कृषि र व्यवसाय भनेर यति व्यापक क्षेत्राधिकार पाएका छन्, त्यसबाट मान्छे त के चरा-मुसा पनि उक्फ्फने ठाउँ छैन । अहिले अनियन्त्रित कर र त्यसको अतिसारको स्रोत यही हो । संविधान बनाउने क्रममै प्रदेश र स्थानीय सरकारको सन्दर्भमा यो धेरै अनुदार भयो भनेर आलोचना भएको थियो । अहिले यही पनि बढी भएछ भन्ने पुष्टि हुँदैछ ।

केन्द्रीकृत कर प्रणाली आफैमा खराब होइन । हाम्रो जस्तो असमान विकास र राजस्व उठ्ती भएको देशमा केन्द्र अर्थात् संधीय कोषमा बढी राजस्व उठाउनु भनेको त्यसको पुनर्वितरणलाई न्यायपूर्ण र समानीकरण सहज बनाउनु हो । अन्यथा यसको फाइदा केही प्रदेश र नगर/महानगरमा सीमित हुने सम्भावना रहन्छ । केन्द्रीय कोषमा धेरै रकम जम्मा हुनु भनेको त्यो सबै संधीय सरकारबाटै खर्च गर्ने भन्ने पनि होइन । यसको पुनर्वितरणको सिद्धान्त, अनुपात तोक्ने काम संविधानले प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगलाई दिएको छ । अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनले संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्व र प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँडको अनुपात तोकिदिएको छ । केवल कुन प्रदेश र कुन गाउँ/नगरपालिकाले के कति पाउने भनेर किटान

गर्न काम बाँकी छ । यसको अर्थ हो, आयोग प्रशासकीय प्राविधिकतामा मात्र सीमित हुने देखिन्छ ।

हामीले तीन तहको संधीयता भन्यौ । यी तीनैवटा अलग-अलग संरचना हुन् । संधीयताको सिद्धान्त र अस्थासले यसलाई जोड्न र समन्वय गर्न सक्छ । स्थानीय सरकार संधीयताको अभिन्न अंग होइन । संधीयता नभए पनि स्वाय्तीय सरकार रहन्छ, चाहिन्छ । तर प्रदेशको संरचना हटाइदिने हो भने संधीयताको कुनै अंश बाँकी रहन्न । तसर्थ स्थानीय सरकारले बढाएको कर ज्यादतीका आधारमा संधीयताबारे अभिमत बनाउने कुरा गलत र असान्दर्भिक हो । वर्दीनयतपूर्ण हो । संधीयताको सार्थक अस्थास र प्रयोग प्रदेशमा खोज्नुपर्छ, जुन अलमलमा छ ।

प्रदेश-२ मा बाहेक ६ वटै प्रदेश र संधीय तहमा एउटै पार्टी अर्थात् नेकपाको सरकार छ । प्रदेश-२ को नेतृत्व गर्ने संधीय समाजवादी फोरम पनि संधीय सरकारमा छ । संधीयताको कस्तो अभ्यास विकास हुन्छ भन्ने कुरा नेकपाको नेतृत्वमा बस्नेहरूको बुझाइ, चाहना र प्राथमिकतामा धेरै निर्भर गर्छ ।

‘म नै राज्य हुँ’ भन्ने सोच

विहीबार प्रकाशित डा. गोविन्द केसीको ‘सरकारलाई तीन आग्रह’ले नेपाली राजनीतिको रवैयालाई उजगार गरेको छ । वास्तवमा यो लेखले राज्यसत्ताको दायित्व, प्रतिवद्धता र उसको अन्तर्यको तारतम्यता कति संशयकारी छ भन्ने पोल पनि खोलेको छ । कुनै पनि राज्यसत्ता जनतामा समर्पित छ भनी व्यापक प्रचार गरिन्छ । राणाकालको रवैयालाई विर्सिदिने हो भने २००७ साल यताको सत्ताको रवैया पनि लुइपथभन्दा कमजोर दृष्टान्तको रूपमा जनताले अनुभूत गर्न पाएका छैनन् । शाही र पञ्चायती सत्तामात्र होइन, राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, समाजवाद, साम्यवाद आदि-इत्यादि नारामा जनआन्दोलन र सशस्त्र संघर्ष गर्ने नायकहरू पनि सत्ता सञ्चालनमा पुगेपछि हिजो जनताप्रति गरेका कबोलहरूलाई नजरअन्दाज गर्दाैरहेछन् भन्ने कुरालाई डा.केसीको लेखले छलँड्न पुगेको छ । स्वास्थ्य, शिक्षा, न्याय, सञ्चार र सामाजिक सुरक्षामा ओली सरकार कति संवेदनशील रहेको छ भन्ने कुरा धेरै टाढा जानु पर्छ । भदौ १ गतेदेखि लागु गरिएको मुलुकी ऐन विस्थापनार्थ ल्याइएको नयाँ कानुन त्यसको ज्वलन्त उदाहरण बनेको छ । लोकतान्त्रिक आन्दोलनमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको सञ्चार जनतालाई शाहीकालको सेन्सरसिपभन्दा पनि खतरनाक अड्डा लगाउने षडयन्त्र यस कथित नयाँ कानुनमा रहेको छ । त्यसैगरी चिकित्सक र विमारी बीचमा मनोमालिन्य हुर्काउने र चिकित्सा क्षेत्रलाई तहस-नहस पार्ने हकतमा नयाँ कानुन उदात्त हुनेमा दुईमत छैन ।

– **नारायण निरौला**
विराटनगर

बाटा बन्द भएका होइनन्

विहीबार प्रकाशित ‘बन्द भए पशुपतिका सांस्कृतिक बाटा’ भ्रमपूर्ण छ । वेद विद्याभ्रमको दक्षिणपार्श्वको खुल्ला प्राङ्गणमा सुरक्षाको संवेदनशीलतालाई अन्तर्बले गर्दै पर्खाल लगाएको छ । फेरि त्यहाँ पर्यटकीय प्रहरी बिट र ठूलो वाटोसँगै एउटा द्वार पनि छ । इत्ता पाखाबाट वेद विद्याभ्रमतर्फ प्रवेश गर्ने खुल्ला अव्यवस्थित वाटोबाट खराब व्यक्तिको पनि प्रवेश हुने र तिनीहरूको अर्वाञ्छित क्रियाकलापले विद्यालयले बारम्बार समस्या भोगिरहेको थियो । त्यहाँ रहेको द्वारमा लगाइएका ताला बारम्भार फोडिने गरेका छन् । यसको जिम्मा कसले लिने ? फेरि इत्ता पाखाबाट वेद विद्याभ्रममा दैनिक आवत-जावतको कार्य पनि हुँदैन । त्यो कहिलेकाहीँ जात्रापर्वमा मात्र प्रयोग हुन्छ । त्यसको लागि व्यवस्थित द्वारबाटै आवत-जावत गर्न सकिन्छ । विद्यालयमा अनावसीय रूपमा शिक्षक, विद्यार्थी र कर्मचारी गरी लगभग १०० जनाको बसोबास छ । विद्यालय र ती सबैको सुरक्षामा खुल्ला बाटोले निरन्तर व्यवधान गरिरहेको थियो । विद्यालय प्रवेशका लागि व्यवस्थित दुइटो द्वार छन् । ती पर्पात छन् । सांस्कृतिक बाटो बन्द भएको नभई यसलाई व्यवस्थित रूपमा प्रयोग गर्न खोजिएको हो ।

– **धिमिरे शिव**
वनकाली गौरीघाटा, काठमाडौँ

कृषक बजार व्यवस्थापक आवश्यक

हाम्रो देश कृषि क्षेत्रमा ठूलो सम्भावना बोकेको देश हो । यद्यपि किसानले भने दुःख सहनु बाहेक केही छैन । सिन्डिकेटधारी विचौलीयालाई अन्तर्बले गर्दा सरकार र उपभोक्तको समबन्ध र विश्वसनीयता कृषकबीच निकै कम भएको छ । मिहेनती कृषकहरूलाई कृषि क्षेत्रमा धेरै प्रोत्साहन गराउन जरुरी छ । राज्यले युवाहरूलाई कृषि क्षेत्रमा प्रोत्साहन गराउन भने केही समयपछि उन्पातित बस्नहरू विदेशी भूमिबाट हुवानी गर्दा अहिलेको वृद्धि मूल्यभन्दा दोब्बर नहोला भन्न सकिन्न । सरकारी मातहतमा रही राज्यले युवाहरू समावेश गरी स्थानीय तहवाटै लोकसेवा आयोगमार्फत स्थानीय, प्रदेश

विहीबार प्रकाशित ‘प्रेसमाथि भनै अंकुश’, ‘सामाजिक सञ्जाल चलाउँदै सरकार’ र ‘सेयर गनेलाई थुनामा राख्न ५ दिन म्याद’ समाचार पढेपछि हाम्रो राज्य सञ्चालकहरूको मर्मस्थिति बुझ्न सजिलो हुन्छ । एकातिर सरकार सामाजिक सञ्जाल- फेसबुक, ट्विटर, भाइबरमार्फत जनगुनासा सुनुवाइ गर्न सामाजिक सञ्जाल सञ्चालन निर्देशिका जारी गर्दैछ भने अर्कोतर्फ गोपनीयता सम्बन्धी विधेयकमार्फत सूचना संकलन गर्न असहज हुनेगरी प्रावधान राखेको छ । त्यस्तै फेसबुकमा प्रधानमन्त्रीको फोटो बिगारी सेयर गरेको आरोपमा काभ्रे रोशी-५, का वडा सचिव होमनाथ सिग्देललाई ५ दिन थुनामा राखी अनुसन्धान गर्न अदालतबाट म्याद दिएको खबर पनि सँगसँगै प्रकाशित भएको छ । यसबाट सरकारको खास नीति कुनचाहिँ हो ? सरकारी असली नियत के हो ? भनी सर्वसाधारणले कसरी बुझ्नु ?

एकातिर सामाजिक सञ्जालामार्फत गुनासा अनि सुभाष लिनै भनिएको छ भने अर्कोतिर सामाजिक सञ्जाल प्रयोगकर्ताहरूलाई पक्राउ गरेर विद्युतीय कारोबार ऐन अन्तर्गत कारवाही चलाइएको छ । यसले आम कर्मचारी, सर्वसाधारणमा समेत त्रास सिर्जना भएको छ । वडा सचिव सिग्देलको फेसबुक प्रयोग विद्युतीय कारोबार ऐन अन्तर्गत दण्डनीय हो भने अब पत्रपत्रिकामा प्रकाशित काटुन र ती काटुन राम्रो लागेर सेयर गर्ने सबै सरकारको निसानामा नपलान् र ? कार्टुनिस्ट कबले यसबारे आधिकारिक धारणा बनाएको खोड ? निकट भविष्यमा गार्डजना आउँदैदछ, के अब यो देशमा सरकारमा बस्नेहरूलाई गार्डजाे ब्यङ्ग्य गर्न पनि नपाइने हो ? व्यङ्ग्यकारहरूले खोड आधिकारिक धारणा बनाएको ? प्रेसमाथि अंकुश लगाउनु भनेको जनताको सुसूचित हुने अधिकार माथिको अंकुश हो ।

राज्यको चौथो अंगले खबरदारी नगर्ने हो भने राज्यको कामकारवाहीको स्वेच्छाचारितामाथि निगरानी कसले गर्ने ? आम जनताले वास्तविकता कसरी थाहा पाउने ? सार्वजनिक निकायहरूमा भए/गरेका कामकारवाहीलाई समेत व्यक्तिगत गोपनीयताको परिभाषामा राखेपछि राज्यका कामकारवाहीप्रति नागरिकले कसरी सुसूचित हुने ? नागरिकको सूचनाको हकको

र केन्द्रीय तहसम्मको कृषि बजार व्यवस्थापक, कृषि बजार प्रतिनिधि लगायत कृषकलाई उचित सल्लाह, सुकाव दिने कृषिविज्ञको छोटो र परिचालन अहिलेको आवश्यकता हो ।

– **सञ्जय त्रिपाठी**
बरहथवा-१५, सलीही

लोकप्रिय नाराको जोखिम

काठमाडौँका मेयर विद्यासुन्दर शाक्यले १०० दिनमा १०१ काम गरेर देखाउने सार्वजनिक घोषणा गरे । उता २ नं. प्रदेशका मुख्यमन्त्री लालबाबु राउतले पनि १०० दिनमा थुप्रै काम गरेर देखाउने भनी लिखित प्रतिवद्धता नै व्यक्त गरे । दिन विते, महिना विते, तर उनीहरूले बोलेको १० प्रतिशत काम पनि पूरा भएन । आधार बित्तै हचुवा तालमा बोलेका कुरा यसरी नै केवल कागजमा सीमित हुन्छन् भन्ने कुरा अन्य नेताले पनि बेलेमा सिक्दा राम्रो हुन्छ । शाक्य र लालबाबुको नियतिभौँ अब प्रधानमन्त्री ओलीको पनि हुनथालेको छ । ओली धेरै बोल्छन्, तर काम त्यो अनुरूप भइरहेको छैन । उनको शासनकालको ६ महिनामा आम जनताले कुनै राहतको अनुभव गर्न पाएका छैनन् । महँगिले जनता आक्रान्त छन् । स्थानीय सरकारको अनावश्यक करले पनि धेरैलाई पिरोलेको छ । आफ्नो व्यक्तिगत खल्तीबाट जाने होइन, के भयो त भन्दै

पाठक भन्छ

कस्तो सरकारी नीति ?

ग्यारेन्टी खोड ? सूचनाको हक र व्यक्तिगत गोपनीयताको हक विपरीत धुवीय हक हुन् र ? सूचनाको हक सम्बन्धी कानुनले आफ्नो वा सार्वजनिक महत्त्वको विषयमा नागरिकलाई सूचनाको हक दिएको छ । व्यक्तिगत गोपनीयताको विषयले सूचनाको हकलाई काटुन वा सीमित गर्ने मिला र ? सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनले ५ प्रकारका सूचना गोप्य रहने र थप सूचना गोप्य राख्नुपर्ने अवस्था आएमा सूचनाको वर्गीकरण गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ । तर सरकारले अहिलेसम्म कुनै पनि सूचनालाई वर्गीकरणको प्रक्रियामा लगेको छैन । सिधै गोपनीयताको हक सम्बन्धी कानुनले सार्वजनिक महत्त्वको विषयमा पनि सूचना गोप्य हुने व्यवस्था गरेबाट विधेयकको व्यवस्था संविधानको मूल मर्म र सूचनाको हकसँग बाकििएको

लेखका लागि : article@kmg.com.np
प्रतिक्रियाका लागि : letter@kmg.com.np

असम्भव र पुरै गर्न नसकेो नारा दिँदा भौल त्यसले देश र जनतामा कति भार थप्छ भन्ने कुराको हेक्का राखेको देखिँदैन । यसले अन्ततः जनतालाई ग्रीस र भेनेजुयलाजस्तो असफल राष्ट्र बनाउनेछ । जहाँ नेताहरूले गरेका अनावश्यक नाराले आज राज्यकोको भार बढेर राज्य नै उठ्न नसके अवस्थामा पुगेको छ । सरकार र सबै जनप्रतिनिधिले बेलेमा सोच्नुपर्छ । र एकरूपता दिने नीति लिनुपर्छ ।

– **गोपाल देवकोटा**
गोकर्णेश्वर-८, जोरपाटी, काठमाडौँ

प्रधानमन्त्रीका रेल सपना

आगामी २ वर्षमा रेल गुड्छ भन्ने प्रधानमन्त्रीको भनाइ सुन्दा हाँसो उठेर आयो । २ वर्षमा रेखांकित त हुन्छ, रेल परियोजना ? बोलीपिच्छे नयाँ-नयाँ योजनाको हचुवाको भरमा घोषणा गर्‍यो अनि कार्यान्वयनचाहिँ नगर्ने कस्तो सोच हो यो ? पूर्व-पश्चिम र उत्तर-दक्षिण रेलको सञ्जालले मुलुक जोड्ने हो भने त्यसका लागि इच्छाशक्ति कति छ, प्रधानमन्त्रीको ? खुट्टी

सरकारले २०६५ पुस २३ गते यस वादी समुदायलाई यौन शोषणमुक्त समुदाय घोषणा गरी यस समुदायका केही अविवाहित युवतीहरूमा भएको यौन शोषण (कथित देह व्यापार) लाई अन्त्य भएको घोषणा गरेको छ र सोही दिनेदेखि वादी समुदाय यौन शोषणरहित समुदायको रूपमा प्रतिस्थापित भएको अवस्था अवगत हुँदाहुँदै पनि यस प्रकारको समाचार लेख्नु अवैधानिक र गैरकानुनी, विवाहित महिलाले देह व्यापार गर्छन् भनी प्रचार गर्नु र कुनै समुदायको आत्मसन्मानमा चोट पार्नुजानु नियतवश गरिएको लाञ्छना, भेदभाव, विभेद र शोषण हो । यस प्रकारको अवैधानिक, विभेदयुक्त कपोकल्पित लेख, रचना तथा समाचारको राष्ट्रिय वादी परिषद तथा सम्पूर्ण वादी समुदाय घोर भर्त्सनाका साथ विरोध गर्छ र खेद प्रकट गर्छ ।

– **केशव नेपाली**
अध्यक्ष, राष्ट्रिय वादी परिषद

प्रकाशित सामग्रीबाट कसैलाई चोट पर्न गएमा क्षमा माग्छु र मेरो लेखाइको तात्पर्य त्यस्तो नभएको अवगत गराउन चाहन्छु ।

– **संवाददाता**

गोपनीयताको गन्तव्य कता ?

लीला लुईटेल

रात सोमवार प्रतिनिधिसभामा वैयक्तिक गोपनीयताबारे व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक' सरकारले संसद् मा दर्ता गरेको समाचारले केही सोच बाध्य गरायो । सार्वजनिक पद धारण गरेका व्यक्तिको शैक्षिक प्रमाणपत्र खोज्न र सार्वजनिक गर्न नपाइने प्रावधान प्रस्तावित विधेयकमा गरिएको रहेछ । राज्यको ढुकुटीबाट तलब-सुविधा पाउने व्यक्तिको शैक्षिक प्रमाणपत्र र अन्य व्यक्तिगत विवरणसमेत गोप्य राख्ने यो कस्तो व्यवस्था गर्न खोजिएको हो ?

सार्वजनिक भनेकै सर्वसाधारण जोसुकैले पनि चाहेको बेला जानकारी पाउनुपर्ने मेरो अत्यवुक्काइ छ । होइन भने संविधानले व्यवस्था गरेको 'सूचनाको हक' एवं 'सुसूचित हुने अधिकार' भनेको के हो ? सार्वजनिक पद धारण गरेको कतिपय उच्चपदस्थ व्यक्तिका शैक्षिक प्रमाणपत्र नक्कली भेटइरहेका बेला यस्तो विधेयक दर्ता गराउनुले सरकार स्वयंले नै यस्ता गलत क्रियाकलापलाई बढावा दिन प्रयास गरिरहेको संकेत गर्दैन र ? लाभका पदमा रहेका राजनीतिक नेता, उच्चपदस्थ

आदेशको प्रतीक्षामा यस्ता अपराधीले प्रमाणहरू नष्ट गर्न सक्नेतर्फ पनि सबैको ध्यान जानु जरुरी देखिन्छ । विधेयकमा जात, जाति, नागरिकता, जन्म, उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, वैवाहिक स्थिति, शैक्षिक उपाधि, ठेगाना, मतदाता परिचयपत्रलाई गोप्य रहने वैयक्तिक सूचनाका रूपमा राखिएको छ । यस व्यवस्थाले अब नाम पनि गोप्य राखिनुपर्छ भनेको हो ? सबारी चालक अनुमतिपत्र जस्ता कागजातलाई समेत गोप्य भनेर व्याख्या गर्दा सबारी चालक अनुमति पत्रको जाँच गर्दा ट्राफिक प्रहरीलाई पनि अप्ठ्यारोमा पार्ने स्थितिको सिर्जना हुनेतर्फ पनि सोच्नु आवश्यक छ ।

चरित्र सम्बन्धी गोपनीयता सुरक्षित गरिएको भनिएको विधेयकमा कुनै व्यक्तिको चरित्र एवं आचरणमा प्रश्न उठाउन नपाउने प्रावधान गरिएको छ । यस सन्दर्भमा रात बिताउनेगरी बसेको घर, अपार्टमेन्ट, होटल, रिसोर्ट, लज, पाहना घर, शिबिरको कोठामा प्रहरीले बिना प्रयोजन र लिखित सूचनाबिना खानतलासी गर्न नपाउने प्रावधान राखिएको छ । यस प्रावधानले अपराधिक क्रियाकलापलाई बढावा दिने स्पष्ट देखिन्छ । यसले अपराधिक क्रियाकलापलाई राज्यबाटै सङ्गठित रूपमा मान्यता दिन लागिएको शङ्का गर्ने ठाउँ रहन्छ कि रहँदैन ? जनताको पसिना शोषण गरेर अकृत सम्पत्ति जम्मा गरेका सार्वजनिक पदधारी अपराधीहरूले त्यस्ता कालो धन खर्च गर्ने र सिध्याउने ठाउँ भनेको नै होटल, लज, रिसोर्ट एवं क्यासिनो हुन् । त्यस्ता ठाउँमा खानतलासी गर्ने स्थितिलाई खुम्चाएर प्रहरीलाई स्वतन्त्र हुन नदिने स्थितिको सिर्जना गरिएको अपराधीलाई उक्तिन समय प्रशस्ती दिनकै लागि हो त ?

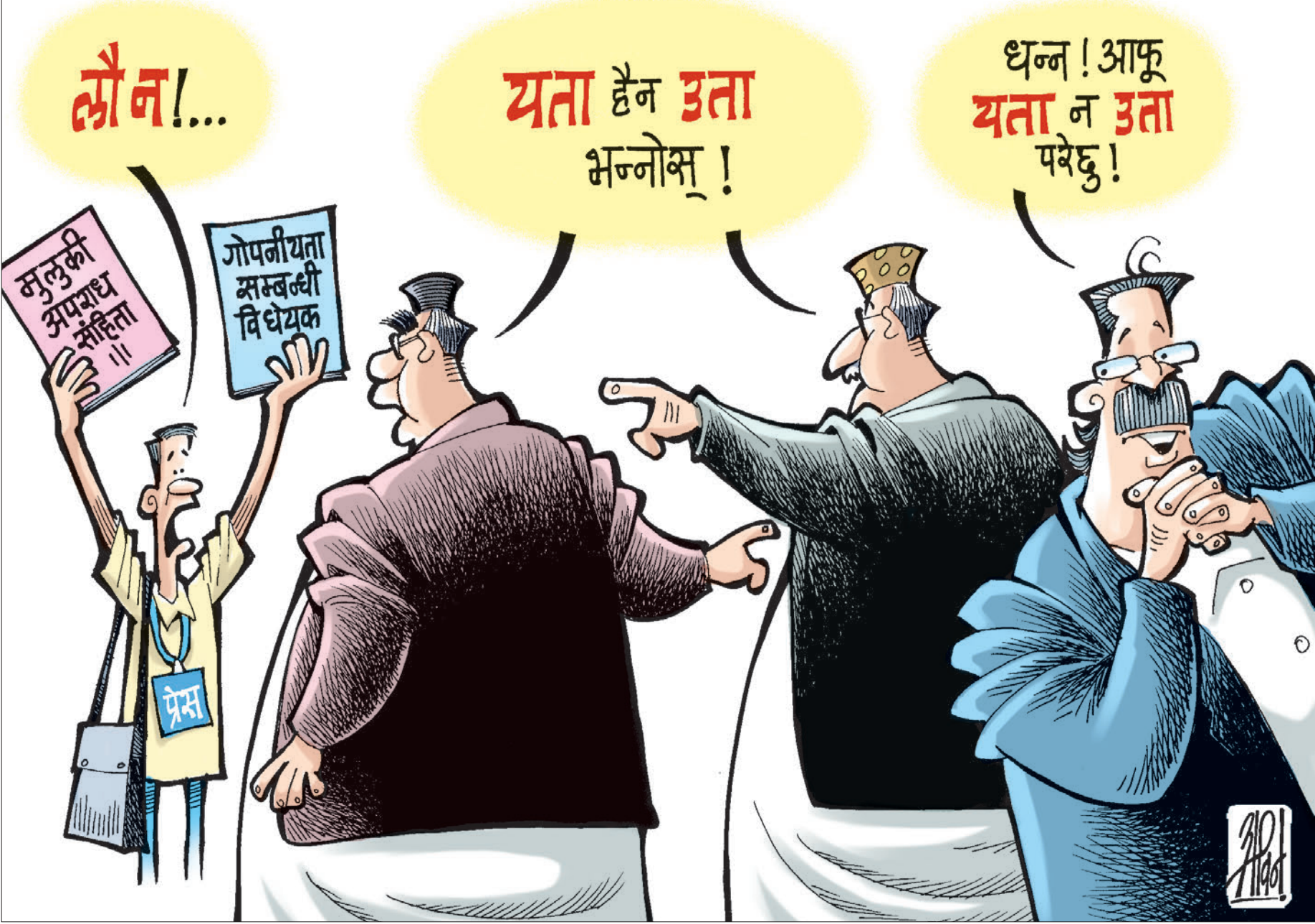
मञ्जुरी लिएर सूचना प्रयोग गर्दा पनि जुन प्रयोजनका लागि सूचना सङ्कलन वा प्राप्त गरेको हो, त्यही प्रयोजनमा प्रयोग गर्नुपर्ने व्यवस्था विधेयकमा छ । यसले एउटै व्यक्तिले गरेको अपराधिक सूचना सङ्कलनको लागि राज्यको जनशक्ति र ढुकुटीको दायरप्रयोगका दृष्टिले यो कतिसम्म व्यावहारिक हुन्छ ? सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको उमेर, योग्यता, चरित्र, यौनिकता आदिका विषयमा प्रश्न उठेमा अधिकार प्राप्त अधिकारीत मात्रै माग गरेमा उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था विधेयकमा गरिएकाले अधिकार प्राप्त व्यक्ति अप्ठ्यारामा मुछिने सम्भावना हुन्छ कि हुँदैन ? त्यस्तै बैक खाताको विवरण र कारोबार, चल-अचल सम्पत्तिको स्वामित्व र कागजातलाई पनि विधेयकले व्यक्तिगत गोपनीयताभित्र राखेर सार्वजनिक नगर्ने हो भने सार्वजनिक ओहदामा रहेका व्यक्तिको सम्पत्ति विवरण प्रस्तुत गर्नुपर्ने नाटक केका लागि ?

सरसती हेर्दा उक्त विधेयकमा माध्यमबाट कित्ने जालसाजी तथा ऋतुको खेती गरेर अपराधलाई अझै कानुनी रूपमै बलियो पार्न खोजिएको भान हुन्छ । सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिले कस्तो गाडी चढ्छ र कस्तो लुगा लगाउँछ भन्नेमात्रै जानकारी पाउनु नै सूचनाको हक अन्तर्गत पर्ने हो ? 'सार्वजनिक पदधारी व्यक्तिका चरित्रबारे कसैले कुनै टिप्पणी गर्न हुँदैन' भन्ने प्रावधानले उहिले राजन्यका विरुद्धमा बोल्न नपाइने पञ्चायती भूत जागर आएको अनुभव हुन्छ कि हुँदैन ? अझ भन्ने हो भने एक्काइसौं शताब्दीको विद्युतीय सञ्चारको युगमा जनताको सुसूचित हुने अधिकारको व्याख्या यो विधेयकले कसरी गर्छ होला ?

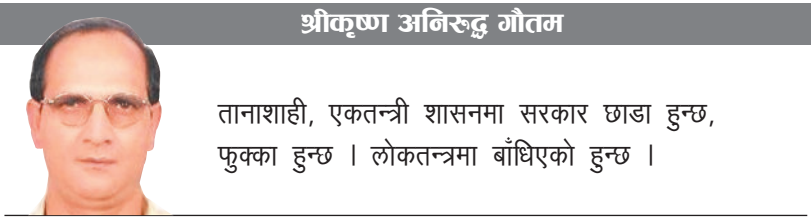
शैक्षिक प्रमाणपत्रलाई गोप्यताभित्र व्याख्या गर्ने–गराउने हो भने राज्यले ठूलो धनराशि खर्च गरेर दीक्षान्त समारोह गराउने चलन नै बन्द गर्नुपर्‍यो ।

र सरकारी कर्मचारीले आफ्ना कमजोरी सार्वजनिक नहोस् भन्ने निहित स्वाधेले विधेयकमा यस्ता विवरणलाई गोप्य रहने सूचीमा राख्ने व्यवस्था प्रस्ताव गरेको हो भने यो सोझैआना गलत दृष्टिकोण हो । यस्ता पदाधिकारीले खाने तलब-सुविधामा गरिब एवं निमुखा जनताको पसिना परेको हुन्छ । यस्ता कुरा जानकारी प्राप्त गर्नु जनताको अधिकारभित्रै पर्छ ।

व्यक्तिगत जीवनका गोप्यताभित्र शैक्षिक प्रमाणपत्र नपुर्‍नुपर्ने हो । राज्यले जारी गरेको शैक्षिक प्रमाणपत्र कसरी गोप्य हुन्छ ? यदि शैक्षिक प्रमाणपत्रलाई गोप्यताभित्र व्याख्या गर्ने-गराउने हो भने राज्यले ठूलो धनराशि खर्च गरेर दीक्षान्त समारोह गराउने चलन नै बन्द गर्नुपर्‍यो । होइन भने शैक्षिक प्रमाणपत्र भनेको त गौरवको विषय हो र जतिबेला जसलाई पनि देखाउनुपर्ने विषय हो । अहिले दर्ता गरिएको विधेयकमा यो व्यवस्था पास भएमा नक्कली प्रमाणपत्रधारीहरूको मनोबल बढ्ने, राज्यका हरेक क्षेत्रमा तिनकै हालिमुहाली चल्ने अनि योग्य एवं सक्षम व्यक्तिकैरुचाहिँ पलायन भएर डिप्रेसनमा जानसक्ने सम्भावनातर्फ किन कसैको पनि ध्यान नगएको ? अर्कोतर्फ यो कानुन लागू भएपछि जेल सजाय भुक्तान गरिसकेका व्यक्तिको अपराधिक पृष्ठभूमिसमेत सञ्चार माध्यममा प्रकाशन र प्रसारण गर्न पाइने छैन । यसको अर्थ अझ आचरणका आसेपासे व्यक्तिलाई छोड्नुपर्ने र तिनलाई सार्वजनिक महत्त्वको उच्च पदमा पुनः नियुक्त गर्ने नियतले यस्तो व्यवस्था गरिएको हो भने बुझ्न कठिन हुँदैन । अनि पकाउ परिसरकेपछि पनि आदर्शविना घरमा खानतलासी गर्न नहुने व्यवस्थाले

के हो लोकतन्त्र, के होइन

श्रीकृष्ण अनिरुद्ध गौतम

तानाशाही, एकतन्त्री शासनमा सरकार छाडा हुन्छ, फुक्का हुन्छ । लोकतन्त्रमा बाँधिएको हुन्छ ।

साँच्चै लोकतन्त्रकै बारेमा विमर्श गर्ने हो भने यस पद्विर्मा एउटै मान्छे दोहोर्‍याइ, तेहोर्‍याइ सतामा बसिरहन मिल्दैन, हुँदैन । नत दलको सत्तामा न राज्यको । न प्रदेशको न स्थानीयको । राज्यसत्ता एउटै, एकैथरी मान्छेले ओगटेर बसिरहन पाइदैन । मानिस फेरिइरहनुपर्छ, नित्य नवीनता, नवज्ञान र नवजीवन लोकतन्त्रका आत्मगुणहरू हुन् । सिद्धान्ततः भनेको किनभने व्यवहारमा, त्यो पनि दक्षिण एसियामा कहिलेकाहीँ अल्पसमयमा बाहेक र त्यसमा पनि नेपाल र भारतमा यस आदर्शको परिपालन भएको भोभन त परै देउनसम्म दुर्लभ भएको छ । तथापि दुर्लभ भए पनि लोकतन्त्र के हो, के होइन भनेर विमर्श गर्नु अब वाञ्छनीय र आवश्यक भएको छ ।

आवश्यक किन भएको छ, यसबारे साधारण जानेबुझेका मान्छेलाई भनिरहने पर्दैन । किन भइरहेका कर्मकाण्ड देखेर उनीहरू वाक्काँदिक छन् । अचल भइरहेका कर्मकाण्ड देखेर अथवा भनिँदै र भनाइँदैछ, त्यो केवल निर्वाचनद्वारा शासक चुन्ने अभ्यासमा सीमित भएको छ । चुनाव जित्ने अनि आफैँलाई जिताउनेलाई क्युम्हार शासन गर्ने, नागरिक स्वतन्त्रता मान्ने कानुन त्याउने अनि 'रल अफ ल'को दुहाइ दिने, आलोचकमाथि निम्त्या सोज्ने समूहलाई अंधि सोरेर स्वतन्त्रताको व्याख्या गर्न लगाउने, आफ्ना आसेपासे 'पाटीका पत्रकार'लाई त्यसको गुपित गर्न लगाउने, विरोधको स्वर नसहने निर्वाचित तानाशाहीजस्तो व्यवहारलाई लोकतन्त्र भनाउने प्रयत्न भइरहेको छ । खास-खास मान्छेले जसरी-तसरी चुनाव जित्ने, रजगज गर्ने कलकलाउँदो जवानीमा राजनीतिमा पसेको मान्छे नब्ये कद द पा पनि प्रधानमन्त्री कि राष्ट्रपति भएर मर्न छोप्ने । यही पट्यारलावटो प्रचालाई नै लोकतन्त्र हो भनेर चिनाइएको छ, गलत हो यो । चिल्ला गाला हुँदादेखि चाउरी पर्दासम्म, म्यागारनदेखि आर्यघाटसम्म एउटै मान्छे प्रत्याशीका रूपमा उपस्थित हुन्छ । अनि त्यो लोकतन्त्र !

कतै हामी जे लोकतन्त्र होइन, त्यसैलाई हो भनेर भुक्किइरहेका त छैनौं ? कतै भ्रममा त बाँचिरहेका छैनौं ? कतै वास्तविक लोकतन्त्र कल्पनामा समेत जीवन्तता गुमाउँदै त्यसको स्थान कर्मकाण्डले लिँदै गएको त होइन ? यो प्रश्न उठ्दा यसबारे ठेगाना ठेगी पुस्तकका उद्धरणहरू देखाउनेहरूले लम्ब्याउन व्याख्या गर्न सक्छन्, तर उनीहरू उद्धरणमै हराउँछन् । विद्यावारिधिहरूले रिसवर् मेथडलजी' अन्तर्गत रहेर हामीलाई यो यसकारण लोकतन्त्र हो भनेर पढाउने कसरत गर्दा हुन् । तर हो-होइन, टुंगो लगाइँदैनन् । विर्वाविचालयमा राजनीतिशास्त्र पढाउने प्राध्यापकहरू विभिन्न सिद्धान्तहरूको हवाला दिँदै, यति अथवा त्यति गुण भए यसलाई लोकतन्त्र नै भन्नु र मान्नुपर्छ भनेर विभिन्न देशका उदाहरण प्रस्तुत गरिरहेकै हुन्छन् । जबकि कुनै पनि सिद्धान्त व्यवहारमा नदेखिँदै पत्याइलाग्दो खतरनाक हुन्छ, व्यवहार त सिद्धान्तसँग मिल्दै नमिल्ने छ । के भन्ने ? विद्वानहरू पनि समाधान दिन सकिरहेका छैनन् । हुन् पनि हो, उनीहरूले समाधान दिनथ्ये, दिनसक्ने भने यो दुनियाँमा लोकतन्त्रको दुईशा हुने थिएन ।

मैले यहाँ विद्वानहरूलाई आरोप लगाएको होइन । उनीहरू जान्दछन्, त्यो किसिम किताब पढेका छन्, डिग्री लिएका छन्, नामका अधिष्ठित छ् । उपाधिले सज्जित छन् । तर स्थिति उनीहरूको नियन्त्रणमा छैन, किनभने शासनको उच्च स्थानमा धेरै अवस्थामा जसोतसो भोट बदलेर शठहरू स्थापित भएका हुन्छन् । विद्वान

त बुझिमान हुन्छन् । बुद्धिहीनका सामु परेपछि उनीहरूसँग बोल्ने कुनै तर्क हुँदैन । धेरै देश आज लोकतन्त्र भन्दाभन्दै आचरणमा चाहिँ निर्वाचित तानाशाही (इलेक्टोरल डिक्टेटोरसिप) बन्न पुगेका छन्, जहाँ राज्य सञ्चालकहरू शाक्ति केन्द्रित गर्दै आफ्ना वरिपरि अमेघ किल्ला खडा गरिरहेका छन् । लोकतन्त्रको आत्मा हो, बाणी स्वतन्त्रता, यही स्वतन्त्रता अहिले अर्थेको भइरहेको छ । आज संयुक्त राज्य अमेरिकादेखि नेपालसम्म यसै प्रवृत्तिको बोलबाला कायम भइरहेको छ । सरकारले स्वेच्छाचार गर्न पाओस् भनेर नागरिक स्वतन्त्रतालाई संकुचित पार्नेगरी कानुन त्याइँदै, कतै

कडा नियन्त्रण र अनुशासनमा रहनुपर्छ, ऊ आलोचना सहन र जबाफ दिन बाध्य हुन्छ । उत्तरदायी हुनुपर्छ, जनतालाई पाइपाइको हिसाब बुझाउनुपर्छ । किनभने सरकारले आफ्नो होइन, जनताको धनको प्रयोग गरिरहेको हुन्छ । राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, मुख्यमन्त्री, मन्त्रीहरू, सांसद, प्रदेशसभा सदस्य, स्थानीयका पदाधिकारी अथवा सार्वजनिक पदधारण गर्ने जोकोही किन नहुन्, राष्ट्रपतिदेखि वडाधिकारीसम्मले साँभ-विहान जानताकै पसिनाको कमाइ खाइरहेका हुन्छन् । उनीहरूको सुले ओछ्यान, खाद्यान्न र पकाउने भाँडाकुँडा अर्थात् उनीहरूले प्रयोग गर्ने यावत सामग्री जनताकै पसिनाबाट आर्जित हुन्छ । त्यसैले सार्वजनिक

प्रतिबन्धनात्मक नियम बनाइँदछन् त कतै भने विचमान कानुनकै अपव्याख्या गरिँदै नागरिक स्वतन्त्रतामाथि प्रहार भइरहेको छ । यसै मेसोमा 'रल अफ ल' अर्थात् कानुनी राजको हवाला दिँदै त्यसलाई मान्यैप गर्न भने खालका लठेरा तर्क गरिँदछन् । तर लोकतन्त्रमा 'रल अफ ल' भनेको के हो, यो प्रश्न गत्यो भने तर्कसंगत उत्तर पाउनु त परै उनीहरू गालीगलौजमा ओलिन्छन् । तानाशाही, एकतन्त्री शासनमा 'रल अफ ल' भनेर जेलाई बुझिन्छ, लोकतन्त्रमा त्यसरी बुझिँदैन । तानाशाही, एकतन्त्री शासनमा सरकार छाडा हुन्छ, फुक्का हुन्छ । लोकतन्त्रमा बाँधिएको हुन्छ । यसमा सरकार

पदधारण गर्नेको स्वतन्त्रता नागरिकका हातमा बन्धक हुन्छ । लोकतन्त्रमा सरकार नोकर हो, तलब खाने नोकर । नागरिक राज्यको मालिक हो, त्यसैले उसको वाणी स्वतन्त्रता निर्वाध हुन्छ । लोकतन्त्रमा कुनै खास राजनीतिक वर्ग हुनुहुँदैन । एकथरीले शासन गरिरहने शेष अरुचाहिँ शासित भइरहने प्रचालाई लोकतन्त्र भनिँदैन । वास्तवमा अरूले पाले नपाउने प्रचालाई रुढ, कर्मकाण्डी जडता भन्नुपर्नेमा लोकतन्त्र भनेर बदनाम गरिँदछ । अनि एउटा वर्ग बन्न पुगेको छ, राजनीति गर्नेको र त्यही वर्ग पाटीको बोर्ड टाँदै गजधम्म उपरखुट्टी लगाएर बसेको छ, पहिला-पहिलाको जमिनदारी प्रथामा जस्तै । वावु कि आमा, कोही भने आमाबाबु

दुबै राजनीतिज्ञ, तिनका छोराछोरीले राजनीति नै गर्नुपर्ने (गर्ने हुँदैन भनेको होइन, दौराको फेर समातेर गर्नुलाई भनेको), राजनीति नगरे, राजनीतिज्ञ बाबुआमाको पदको प्रभावमा राज्यबाट लाभ लिने कि धन कुम्स्याएर विदेश गएर बस्ने र विस्तारै बाबुआमा पनि उतै । धन चोरिने भेला गर्ने (अत्याघपर्वक धन सञ्चयलाई शास्त्रले चोरी भनेको छ) आचार-विचार सबै त्यागेर झट्टाचार गर्ने अनि मर्ने बेलामा देशै त्यागेर अन्तै बस्ने, यो प्रचलनजस्तै बन्न गएको छ । भन्डै-भन्डै राजनीतिक, सामाजिक मान्यताकै रूपमा स्थापित भएको छ । त्यसैले प्रश्न गर्‍यो कि अर्धेको हुन जान्छ । उत्तर पाइँदैन । उल्टै गाली खाइन्छ ।

निर्वाचनपूर्व हात जोड्दै भोट माग्ने आएको त्यही मान्छे सत्तामा पुगेपछि अर्कै बन्छ, मतदातालाई सके त भेटे दिँदैन, दिइहाले उपदेश दिन थाल्छ । काम गर्न पो पठाएको उपदेश सुन्न त होइन । तर वाटो ओगटेर लावालकहरू लिएर हिँड्छ, राज्यको धन खर्च गरेर सञ्च खडा गर्छ र उल्टै मतदातालाई नै हप्काउँछ । खिसिदुसुरी र गिल्ला गर्छ । अरु कोही होइनन्, आफैँ सर्वज्ञता हुँ भन्ने अन्छ । यही दुरश्चर दोहोरिएको दोहोरियै छ । हिजो प्रतिपक्षमा आज सत्तामा, हिजो सत्तामा हुने आज प्रतिपक्षमा छ । जो जता बसे पनि एउटै जनता हेपाहा बेहोरा-बानी एउटै छ । देखिरहेका छन्, धेरैले उसले सुनौलो रंगको राजसी कुसी बनाएको छ, त्यहाँ उहिल्यै विदा भएका महाराजा भावमा बस्छ र प्रश्नोत्तर कहाँ-कहाँ... प्रवचन दिन थाल्छ । जबकि चाहिएको त प्रवचन होइन, भिजन हो, राजसी प्रस्तुति होइन, कार्यसूची हो, आसपास लस्कर होइन, कार्यक्रमको कार्यान्वयन हो । ऊ विर्सिन्छ, यी निर्बलजस्ता देखिने यी मान्छे, एक्का छैनन्, हजारौँ-लाखौँ-करोडौँ छन् । यिनै जस्ता मान्छेले फ्रान्समा राज्यक्रान्ति गरेका थिए, भारतलाई स्वतन्त्र बनाएका र नेपालको राजसंस्थालाई धुलोमा मिलाइदिएका हुन् । राजासंस्था फालाको अर्थ अर्को राजा ल्याउन होइन, आफूजस्तै मान्छेलाई सत्ता दिएपछि आफू नो पीरमर्को बुझ्छ, भनेर हो । राजाहरू फुक्का छाडा थिए र जनता बाँधिएका थिए । लोकतन्त्र ल्याउनुको तात्पर्य जनतालाई बन्धनमुक्त बनाउनु र शासकलाई नियमबद्ध अनुशासनमा बाँध्नु थियो । तर जो शासनमा पुग्छ, उही राजा बन्ने भए, ऊ फुक्का तर जनता बाँधनुपर्ने भए त्यस्तो पद्वितलाई लोकतन्त्र शब्दले अलंकृत नैँदमा यो लोकतन्त्र भइरह्यैन । शासक र शासित एकैखाले मानिस नहुने प्रथा धेरै समय टिक्दैन । लोकतन्त्रमा शासितले शासकमा आफ्नो प्रतिविम्ब देख्नुपर्छ । देखिएन भने त्यस्तो प्रभाविरुद्ध फाँट विद्रोह हुन्छ ।

लोकतन्त्रमा शासित, शासितै रहिरहने हुँदैन । शासक शासितका स्थानमा तथा शासित शासक बन्ने मार्ग खुला हुनुपर्छ । एउटैले सधैं गजधम्म ओगटेर बस्न पाइँदैन र त्यसरी बस्न दिनु पनि हुँदैन । यतिज्जेल हामी जे देखी, भोगिआएका छौ, यसलाई नै लोकतन्त्र हो भनेर नभुक्किन्छौ । यो त वास्तवमा लोकतन्त्र नभएर चुनावी दंगल अर्थात् कुस्तीजस्तो मात्र भएर रहेको छ । यस्तो हुँदैन लोकतन्त्र, किनभने शासनमा शासितको पालो आउनुपर्छ, नित्य नवीन कल्पनाशील पुस्ताका लागि वाटो खुला हुनुपर्छ । एकै पुस्ताका मान्छे, पुस्तादिन ओक्नेका बस्ने प्रथा लोकतन्त्रको परिकल्पना अन्तर्गत पर्दैन । साथै जनता बाँधिने तर सत्ताधारी फुक्का हुने नियम कानुनलाई तानाशाही चालचलनको अंग भनुपर्छ, विर्सेर पनि लोकतन्त्रसम्मत भन्न मिल्दैन, भन्ने हुँदैन ।

डा. धनरत्न शाक्तय

बिहानै कुनै गीत वा धुन सुने लामो समय त्यही मनमा आइरहन्छ । थोहै नपाइकन गुनगुनाइन्छ । पाटी वा समारोहमा ठूलो आवाजमा गीत घन्किरहेको हुन्छ । सवारी साधनमा शृंगलाबद्ध बाँजेरहेका हुन्छन् । तपाईंले सुनिरहने, गुनगुनाइरहने गीतले पार्ने मनोसामाजिक प्रभावलाई कहिल्यै कँलाउनुभएको छ ? गीत-संगीत जनजीवनको अभिन्न अंश भएको छ । चाहे पनि नचाहे पनि हरेक घरमा श्रव्य र दृश्य रूपमा गीत भित्रिन्छन् । लोक, आधुनिक, पप, हेभिमेटल, प्यापजस्ता रूपमा मानव मनका भाव बोकेर गीत-संगीत रेडियो, टेलिभिजन, इन्टरनेट लगायतका माध्यमबाट घन्किन्छन् । बाल, किशोर, युवा, वयस्क वा वृद्ध सबै आफूफनै जानी-नजानी गीत-संगीतमा डुबेकै छन् । गीत-संगीतले सजकलाई मानसिक तृप्त, वृत्ति विकास, परिचान दिन्छ । श्रोतालाई मनोरञ्जन, शान्ति, चेतना, मानसिक आरत प्रदान गर्छ । गीतमै समाज, संस्कृति र युगको चित्रण हुन्छ । सजकको समग्र मनस्थिति, स्वास्थ्य, चेत, विवेक स्तर, श्रोताको रूचि, मनोसामाजिक स्थिति, विश्व संगीत, समय र समाजको दिशा, रीति प्रवृत्ति

आदिबाट गीत-संगीत प्रभावित रहन्छ । गाउँ, सहर, सबैतिर सबै परिस्थितिमा बजाइने गरिन्छ, गीत-संगीत । यसको मानव मन, व्यवहार, प्रवृत्ति, स्वास्थ्य र समग्र समाजको दिशानिर्देशसम्ममा चेत अचेत रूपमा असर हुन्छ । गीत सुन्दै गाडी चलाउने, कारखानामा काम गर्ने, भान्सा वा घरगृहस्थ गर्ने गरिन्छ । आजभोलि बहुसंख्यक मोबाइल फोनमा इयरफोन जोडेर गीत सुन्दै हिँड्छन् । मानिसको नसा-नसामा गीत-संगीतको असर र प्रवृत्ति सन्त्वलाउने निश्चित छ । गीत-संगीत संवेदनशील विषय हो । विशाक्त, विकृत र नकारात्मक सन्देश दिने गीत-संगीतबाट भने कालान्तरमा नकारात्मक प्रवृत्ति विकास हुन्छ । विकृत फिजिआउनेहरू सर्जकका नाममा कलंक हुन् । खुसी, उत्साह, उपलब्धि, सफलता वा अवसरजस्ता सकारात्मक अनि दुःख, निराशा, घृणा, धोका, अयोगति, विरह, विकृतिजस्ता नकारात्मक मानव मनस्थिति गीत-संगीतले समेटेका हुन्छन् । गीतमै आह्वान, समाज सुधार, राष्ट्रप्रेमको भावना लगायतका सन्देश हुन्छन् । चाडपर्व, चालचलन, संस्कृतिको चिनारी गीतमा हुन्छ । गीतमा समाजको चित्र र प्रवृत्ति उद्घाट हुन्छ । नेपाली समाज संस्कार, घरपरिवार, नातागोता र मानवीय सम्बन्धलाई

विशाक्त, विकृत र नकारात्मक सन्देश दिने गीत-संगीतबाट कालान्तरमा नकारात्मक प्रवृत्ति विकास हुन्छ ।

महत्त्व दिन्छ । नेपाली गीतमा केटाकेटी, माहिला-पुरुषको सम्बन्धले प्रार्थमिकता पाएको देखिन्छ । यसले अभिभावक, भ्रातृत्व र अरू सवैजसो सम्बन्धलाई ओक्नेलमा पारेको छ । पुस्तो-पुस्ता र निरन्तरको अवलोकनबाट बालसुलभ मनमस्तिष्कमा यो प्रवृत्तिकै रूपमा स्थापित हुने जोखिम छ । एकलच्छ्टि, मतलबी र एकल परिवारको समाजमा यो प्रवृत्ति अझ शक्तिशाली रूपमा देखिँदछ । अरू खालका मानवीय सम्बन्ध अपहेलित हुने प्रवृत्तिलाई नेपाली गीतले मलजल नगर्नु । नेपाली गीतमा नारी सौन्दर्य अत्यधिक र पुरुषार्थ कम चित्रित छ । नारीको सुन्दरता वर्णन, फेसन, मादकता र अश्लीलताको वकालतमा नेपाली गीतमा कुनै नियम, सीमा देखिँदैन । मानौं, लेख, प्रशंसा र बखान गर्नका लागि अरू सुन्दर र उल्लेखनीय गुण, चरित्र वा कुरा छैनन् । नारी सौन्दर्यजस्तै सत्य, सुन्दर र शाश्वत कुरा, गुण र प्रसंगले

यथोचित स्थान पाए भोलिको पिढीमा सन्तुलित वृष्टिकोण विकास हुन्छ । मानव जीवन र समाजका लागि चर्चा हुनुपर्ने बैसे र शारीरिक सौन्दर्यमात्रै त पक्कै होइन होला । पिरतीको प्रसंगमा सभ्य-असभ्य, स्वस्थ-अस्वस्थ, उचित-अनुचित, सामान्य-असामान्य, साधारण-असाधारण, लौकिक-अलौकिक अनुरोध, प्रस्ताव, आह्वान र प्रकृतिंका मानिस हुन्छन् । अनुनय, धम्की वा तटस्थ रूपमा राखिने प्रस्तावका कुरा गीतमा अभिव्यक्त हुन्छन् । भौतिक सुखभोगदेखि भट्केको मानिस र आत्मालाई जीवन मार्गमा डोर्‍याउने दिव्य सल्लाह र अनुरोधसम्म अटेको हुन्छ, गीतमा । समाजमा हरेक खालका, क्षमता र प्रकृतिंका मानिस हुन्छन् । बच्चा, किशोर लगायत मानसिक रूपले अपरिपक्व मानिसलाई यस्तो मर्मले वशभूत तुल्याउन सक्छ । मायामा मान्छे अन्धो हुने भनिए पनि वास्तवमा हरपल कुनै कुरा अवलम्बन गर्नुअघि सोचाविचार पुर्‍याउनुपर्छ । गर्नलाई केटाकेटी बीचमा प्रेममात्रै हो कि जीवन र समाजलाई सही मार्गमा डोर्‍याउन अरू पनि कुरा छन् ? संवेदनशील भएर गीत सिर्जना हुनुपर्छ । प्रेसमा फस्दा, फसाउँदाका अनुभव, अतिशयोक्तिपूर्ण बेलिविस्तार र चित्रण भएका गीत कम छैनन् । मायाका नाममा आफ्नो मनसंग

लह्रासिएको, हारेको र लाचारी, तृष्णा, आशांकिता भाव गीतमा हुन्छन् । यसले कामको सिलसिलामा टाडिएर बसेका श्रीमान-श्रीमतीलाई दिग्भ्रमित त पार्दैन ? विछोड, विरह, अस्फलता, धोका गीत-संगीतको लोकोप्रिय र सर्वाधिक हावी भएको प्रसंग र प्रवृत्ति हो । प्रायः सदावहार र लोकोप्रिय गीतमा प्रेमका पिडापूर्ण नियति समेटिएको पाइन्छ । मानौं, उदासी नेपाली मनको जीर्ण प्रवृत्ति हो । मानव मन सन्तुलन गर्ने गीतहरू चाहिँदैनन् ? ममा सधैं कोतुहल हुन्छ । गुनासो, बदला, असन्तुष्टि, आरोप-प्रत्यारोप अर्को नकारात्मक तर प्रवृत्तिगत मर्म देखिन्छ, नेपाली गीत-संगीतको । आवेश र आवेगमा होमिने अनि परिणाममा जलेपछि, एकले अर्कोलाई दोष दिने, सराप्ने वा चुपचाप सहने वा आफैँलाई अस्वस्थ पिडामा डुबाउने आशय व्यापक रूपमा चित्रित गरिएको हुन्छ । सम्बन्धमा मर्यादा, विवेक, धैर्य र जटिलता रोकथामको सन्देशपूर्ण गीत-संगीत आवश्यक छ, कि छैन ? अस्फलता, विछोडको परिस्थितिमा हतास, निराश, अन्धकार, सर्वनाश भएको अर्थमा आत्महत्या, मृत्युसम्म रोज्ने आशयका विशाक्त र नामर्दिपन ओक्नेका गीत कम छैनन् । महिला-पुरुषको माया मानवीय जीवन, समाज र संवेदनाका अरू धेरै अंशमध्य एक हो । अतिशयोक्तिपूर्ण रूपमा किन महत्त्व दिने ? अरू अंशलाई विर्सेर जीवन, भविष्य र आत्मविश्वासै डगमगिने सन्देश गीतमा नर्दिदा के होला ? मिलन र रोमाञ्चकता आजभोलि लोकोप्रिय प्रसंग बन्दैछ । यसले श्रोतमा ऊर्जा र कोतुहलता थप्छ ।

drdhanashakya@yahoo.com

डा. शाक्य सान्धु, उर्वरजन तथा मनोरोग विशेषज्ञ हुन् ।

काठमाडौंको वसन्तपुरमा पुर्ननिर्माण भइरहेको कृष्ण मन्दिरलाई क्यानभासमा उताई एक कलाकार । विनाशकारी भूकम्पको तीन वर्ष बितिसन्दा पनि त्यस बेला अतिप्रती धार्मिक-सांस्कृतिक सम्पदाल्हरूको जीर्णोद्धार अपेक्षित गतिमा हुन सकेको छैन ।

तस्विर : कविन अधिकारी

बर्गिकृत विज्ञापन

घर जग्गा

घरजग्गा एकदम लीनेले मात्र ९८६० ९३४८६४

सुकेधारा, कपनअकाशोद्यान, कपनचुनिखेल घरजग्गा, खरिदविक्री ९८४९३४४००४

चन्द्रज्योती बांसवारी ०-९-०-०- सस्ती ९८२३४००८००, ९८६१४४७७४८

ललितपुरको जुनसुकै एरियामा घरजग्गाहरू खरिदविक्रीकोलाग्री 9849188782

लोलाइहाईटमा अतिसस्तो साडितनतल्ले नयांघर 9861552438

मिर्चिमहोम्वा धापाखेलको सातौंको आगोमा रहेको ३ डेडम भएको अपार्टमेन्ट विक्रीमा सम्पक 9801813132

सांगामा ३१-रोपनी जग्गा विक्रीमा सट्टापट्टाको व्यवस्था ९८४७०७४४१०

बुढानिलकण्ठको पञ्चकन्यामार्गमा २६ फुटवाटोमा १ रोपनी विक्रीमा, ९८४९२६४६०४

सानेपहाडैट स्टारहस्पिटल अगाडी फुटबलबाट १६कमिभित्र १३००००० ३४५०००००० १ रोपनी विक्रीमा, ९८४९१०१५७२०

सांगामी राममन्दिरमा नयांघरहरू १,९९,००,०००- १,३५,००,०००/ ९८४९०१५७२०

भैसेपाटी सांगामा ५० आना 9851102115

गोश्वारा, काडाधारी, मुलपानीमा आशयक टुक्रा विक्रीमा, 9851078707

नयांवातेश्वरमा ०-३-०-०, बालाञ्च माछापुख्रीचोकमा ०-७-०-० 9842027364

काठमाडौं उपत्यकामा investment को लागि नाफामालक ३/४ दोब्ब ८ आनाका टुक्रा जग्गाहरू विक्री गर्ने चाहने विक्रेताले सम्पक 9813747504

घरजग्गा खरिदविक्रीलाई कमारलामा रियलस्टेट ९८५१०४४८२४, ०९/७७०४२९९

इमाडोलको एकतल्ले घर विक्रीमा 9851016450

धुम्रागढी मण्डौखटार रामदेव ओम्प नजिक पाँचआनाका बनेको एकतल्लेघर विक्रीमा 1,55,00000/- 9851156586

मालीगाउँमा ०-८-०-० जग्गा विक्रीमा ९८१०२१००४७

चोकपञ्च नारायणगोपाल चोकनजिकै ०-५-०-०, ०-६-०-०, 9851210655

सुकेधारा न्युकोलोनी दक्षिणमोडा ०-३-०-०, ०-५-०-०, 9855068777

आकाशेधारा चोक नजिकै ०-५-२-१-०, 9851265324

मण्डिखटार हातिगौडा ०-४-२-०, ०-५-३-०, ०-४-०-०, 9851249307

बुढानिलकण्ठ कृष्ण मन्दिरछाडी १५लाख देखी १९लाख सम्मको पडारी विक्रीमा 9823233702 9840135160

घरजग्गा, Banglows, Apartments खरिदविक्री www.gurungproperties.com, 9813339738

धुम्रागढी ०-11-०-0 flatsystem VIB घर ६ कटिड, भैसेपाटी आवास ०-8-०-0 Banglow ४ कटिड, बुढानिलकण्ठ ०-8-०-0 Banglow ४ कटिड 9813339738

पेज्जीपर्वमा पिचसडकमा १५,००,०००/ सुडालमा ४,००,०००/ ९८०८६१५६२८, ९८४०२०८६४३४

लुध हाइवे नजिकै घडेरी 9849688214

हेटौंडा उपमहानगरपालिका- ११मा आशयक घडेरी सफा ७,००,०००/- देखी ९८०८६१९८३७

काङ्गोसानी गोगटार ०-३-०-० बनेको नयांघर १,२५,००,०००/- 9843933695

विर्तामोड चारपानेमा चारविधा डाइरेक्ट ९८५१०१४४४९

लाजिम्पटको Hotel Gangiong MBL Towerको पछाडि ६आना घर-जग्गा विक्रीमा 9813013400

भक्तपुर वागेश्वरी १५भितर ३७-लाख १-दरौपनी १-करोड १०-लाख ९८१०६२८६४४

नयांवातेश्वर मिमब्रवन नजिक जग्गा विक्रीमा, ९८६०१०३९३४

साविसोतीमा घडेरीहरू विक्रीमा सिवासम्पक 98411622309

दरबारमार्गमा २-८-०-० जग्गा विक्रीमा, ९८५१०२०३०५

हेटौंडा सुनाचुरी हाईवेसँगैको सुविधासंपन्न घडेरीहरू धुर्को ८०,०००/ घरहरू १८,०००००/ ९८२१००१९३३२९

सलंगी लालबन्दीमा ०-०-१५ तु.विक्रीमा ६,३५,०००/ सट्टापट्टा 9841226704

ईमाडोल प्रेटोलपम्प नजिक साडेढुङ्गाला घर विक्रीमा, ९८५१०७७६६३३

हातीवन साँगै घर १,३५,००,०००/-, ९८४९१५०५८४

प्लट जग्गा चाहियो ०१-४७८४३२९, ९८५११४४४७५

लाजिम्पट नेपालवैकवाट ३०० भित्रभित्र ०-६-०-० मानेको साडेढुङ्गाला तल्लेघर तुरुन्तैविक्रीमा 986११9328

लुम्बिनीको पसांकोक बुढागडेननजिकै १ विघाजग्गा दोहोरोवाटोभएको ९८४९३६६९७९, ९८०२०३९२२७

भोटेवहालको घर विक्रीमा ९८४९१९२५४३, ९८०८९०३९१९

बुढानिलकण्ठ हाइवे रुद्रेश्वरकोडेभिर ईशान पश्चिमपट्टी प्राइमकोडेभान १६ फिट चालु पिचवाटोमा ४,४५,९ आनाको टुक्रा विक्रीमा प्रतिआना रु.३५,००,०००/ साथै एकमुष्ट २६आना विनसल्लेने डाईरेक्टसम्पक 9841890261, 9841129372

लुभ्-चांगपल्ली वसपाकर्सले घरहरू विक्रिमा ९८६११५६३३/ ९८५१०४०४६४

मैतैदेवी चोकनजिकै करिव २० आना जग्गा प्रतिआना ४०लाख एकमुष्ट लिनेले मात्र सम्पक नुनहोला ९८६१७०५७५४

गोशालाबाट रातोपल आउंन भित्री पिचवाटोमा चारतले घरसहित २४आना जग्गा विक्रीमा प्रतिआना ४०लाख ९८२३३११९२१

फास्टटुक्राकर्नजिकै १रोपनी जग्गा विक्रीमा ९८१८०८४१८०

जडीवुट्टी चोकनजिक आकषकघडेरी तु.विक्रीमा ०-५-०-०, 9851092676

बुढानिलकण्ठ हाईटमा ०-९-२-० जग्गा 9851039813

म्हेषी मन्दिरमूनी मेनवाटोमा ४.३ आनामा बनेको चाइनिज ईटाको तिनतल्ले घर तु.विक्रीमा ४००२२८१, ९८४०४२०७००

तिनकुने कानिपन हस्पिटलको पछाडि चोकनजिकै पिचवाटोमा ०-२-२-० जग्गाविक्रीमा 9841130716

गाण्डी हस्पिटलनजीक २०भितर वाटोमा ०-१८-०-० जग्गा विक्रीमा ९८५१०७६३२८

कपन बालुवाखानीमा ४आनाजग्गा विक्रीमा ९८१०१७७३०२८

भक्तपुर दैदिकोट चारमा मेनवाटोवाट दुईकानिभित्र ०-४-२-० जग्गाविक्रीमा 9810158802

टिम्रो कमेरोटार आयोजनामा अर्लकोहाइवे नजिक ०-३-२, ०-४-० 9851093511

दशकोकमा प्रतिआना ८.५ लाखमा घडेरीहरू 9851157633, 9851037413

मिमबवन हाइवेमा जोडिएको ०-२-३, तिनकुने नजिकै चाइनिज ०-७-३-०, गढाधुरमा ०-३-०-०, ०-३-२-०, बनेपा भैसेपाटी हाइवेमा जोडिएका १३आना जग्गा 9851029955

सितापाइला, नागार्जि त.पा-६, रिङ्गोडाबाट २.५ कि.मि.को दुरीमा आशुनिक घरहरू बाँकिए तथा विक्रीमा, ९८४९१८१५४७, ९८४९१८००१६, ९८४९१४७३४३३७

सतलुख गुञ्जधारा हाईवेनजिक नयांघर विक्रीमा ९८६३६३४९१२

४०%जग्गा ४०% नगद काठमाण्डौ, चितवन र हेटौंडाका ६करोड सम्मको जग्गा चाहियो ९८६९६४०३४८, ९८६९४४७७७७

लोकृत्यनीमा ०-६-०-० विक्रीमा घर सित्तैमा ९८५११०४७१९१

नयांतिजग्गा ०-१२-२-० घरसहित विक्रीमा 9813965984

भक्तपुर च्यापामिइ वसपाकर्सनजिकै ०-५-०-० विक्रीमा ९८६१४०४४४९, ९८६१४२९५३७

काभ्रेज्यूनी परमतालको घर विक्रीमा 9813357351

नारायणधानमा ०-२०-०-०, धुम्रागढीमा ०-१२-०-० जग्गाहरू, भाटभटेनीमा १-०-०-२ जग्गामा बनेको बंगला विक्रीमा, ९८५१०६१७४४

ठोखावजारनजिकै जग्गाविक्रीमा आनाको तेइधचास चारआनाएकैमा ९८२३८५६०३१

नयांतिजग्गा ०-४-०-० मा बनेको आशुनिक घर विक्रीमा ९८६० १७५१५०

कटुससनलाई कामदार टेकेदार चाहियेमा ९८४०१६९,२१६

कटुससन प्रोजेक्टलाई डडी, सिमेन्ट, ईंटा, काठ चाहियो ९८५१०६९४२४

रानीवारी मेनराइमा आकषक घरजग्गा, ९८५१११५६०६

बालकोक वरुस्पति चोकवाट १०० भित्रभित्र १४आना, गाईघाट बजारमा ११ धुरमा बनेको लिनतलेघर, ३४ आनामा बनेको २.५ तले नयांघर फर्गिलिसिटी भित्र 9851093308, 9849364488

सवारी साधन

Scorpio Xuv गाडीहरू भाडामा, 9808872109, 9842262730

२०१०-११ i10 गाडीहरू चाहियो 9840257874

मारुतीभेन 2012 आर्टसिट तु.विक्रीमा 9849271898

२०१२ मोडलको Winger गाडी स्टपरसिट सहित विक्रीमा ९८५१०८७५३, ९८५१०४४२०९

अटो २०१२ सिम्वरकलर सस्तोमा ९८५१०८७५३, ९८५१०४४२०९

2010 Chevrolet, Spark LT 9,25,000 9841278571

2013 मोडलको लिम्बर कलरमा i10 Sportz गाडी चाहियो: 9860243790

मेशिन औजार

सोलार फिल्टर बोरिंग प्लाविइ 9841447198

दुल्लुला जेनरेटर खरिदविक्री वाटरपम्प होलसिलकोलागि 9849669465 www.kirloskarkathmandu machinery.com

Sale/Sale 125-KVA Diesel Generator (Made Kirlosker) 14-KVA Diesel Generator (made Kuboto Japan) Plastic Grinding machine (5-hp) Contact 9851173904

सम्पत्

Study in Australia Education Loan Visa Documentation 9841173329

CashDeposit विद्यार्थीका लागि 9851032044

घितोराखी लोन चाहियेमा ९८५११६२ ३३९, ९८०००८३३३०

जस्तोसुकै कामदार चाहिएमा 01-4260314, 9803451752

Cheap Reseller Hosting http://www.iwrahost.com.np 9841389251

Cash Deposit विद्यार्थीका लागि 9815151535

सस्तोमा Cash deposit धितोफुकुवा 9851053106

सस्तोमा Cashdeposit धितोफुकुवा क्षुणलगाणी 9851243313

सस्तोमा Cashdeposit धितोफुकुवा क्षुणलगाणी 9851006688

Australia Visa documentation, bank loan, cash deposit 4421920, 9851057183

CASH DEPOSIT धितो/फुकुवा ९८४९१६३३३९, ९८४९१७४४२७

सेकेन्डह्याण्ड फर्निचर इलोकेन्डिन्स खरिदविक्री 9851234047

Cash Diposit धितोफुकुवा क्षुणलगाणी ९८१८७२९१५७

जग्गा धितोराखी कर्जा चाहियेमा 9869284713

Cash Deposit विदेशकोलागि सस्तोमा 9803453019

सस्तोमा Cash Deposit ९८६०५८००४१, ९८४९२६२००८४

धितोफुकुवा क्यासईजर्जोजिट धितोराखी ५९ 9851014408

Seychelles आफ्नै होटलमा Cook, Barman, Guard 9861968870

धितोफुकुवा CashDeposit धितोराखी क्षण 9851087256, 01-4414312

Visit, tourist, student visa 9851049517

Cash deposit विद्यार्थिको लागि 9863427257

सवैभन्दा सस्तोमा CASH DEPOSIT धितोफुकुवा D O C U M E N T A T I O N 9862582000

अति राम्रो चलि्रहेको रेस्टुरेन्टको लागी सम्बन्धीत धेरमा ज्ञान भएको पाटनर चाहियो ९८६६३३००७५

Tution Center School Koteswhor, Narephat 9880431136

Black turmeric (काली हल्दी) youtubeमा हेर्नुहोस् तपाईंको समाधान 9840915411

विविध विक्नीमा

नयांवातेश्वरमा चलि्रहेको पसल विक्रीमा 9841935770

धेरैपाटी अस्पताल अगाडीको चस्मापसल विक्रीमा 9841271995

वानेश्वरमा चलि्रहेको खाद्यपसल विक्रीमा ९८६६४०४४०४४

नयांवातेश्वरको फेन्सीपसल विक्रीमा ९८४२०४४३३६

इज्जतकासाथ रेस्टोरेन्टहरू, पसलहरू, गेटहाउसहरू काठमाडौंमा ९८६९४८७१०

रेस्टुरेन्ट गेटहाउस सञ्चालन गर्न मिल्ने होटलविक्रीमा ९८५११८०४४४

ब्यूटीपालर्न विक्रीमा मध्यवातेश्वर २,४०,००० ९८५९३०२४०

रेस्टुरेन्ट बौद्ध गेट नजिकै ९८२३३३९१०

नयांवातेश्वरको फेन्सीपसल तु.विक्रीमा 9816023564, 3,50,000/-

चलि्रहेको क्याफे विक्रीमा वसुन्धारा ९८६९१०९२१६९

कोशालटारको क्याफे तु.विक्रीमा छ ९८६९१२३२९२

वसन्तपुर चोकको लेडिज जूता चपल पसल विक्रीमा ९८४९०६३३७

बालाञ्च बाइपासमा फेन्सी पसल ९८४०४४४०४४

क्याफे विक्रीमा जमल चोक ९८०८०५९४९६६

कोटेश्वरमा चलि्रहेको डान्सबार विक्रीमा 9851070038, 9849146246

कोशालटारको क्याफे विक्रीमा पेन्थीकोला 9803827605

कमारीपाटी, ललीतपुरमा चलि्रहेको Cafeविक्रीमा 9841198598/ 9818897673

टोखा नगरपालीका तथा स्कुलनजिक चलि्रहेको रेस्टुरेन्ट विक्रीमा गिन्त्यल्पाइडाइ वसुन्धारा 9848780505 9810628803

डैनिक ५०,०००/ भन्दा बढीको व्यापार भइरहेको खाद्य, र्याम सहितको किराना पसल विक्रीमा ९८४४३३७३२२

मिठाई तथा फलफूल पसल १४,००,०००/- ९८५११९०२२४

स्पोटस पसल विक्रीमा नयांवातेश्वर ९८५४०५६२१५

फेन्सी पसल विक्रीमा सिनामगल 9841191803

दरबारमार्गको रक्सी पसल विक्रीमा ९८६९४८८०, ९८५१०३७४७४

व्यस्त ठाउँको खाजाघर सस्तोमा ९८१३४२२२४०

मैतीदेवीमा चलि्रहेको रेस्टुरेन्ट विक्रीमा ९८०८१७३९७९

मिसा आइसकेकाले पचपल्लुलाखु लगाणीको चुकाकच चलि्रहेको गेटहाउस रेस्टुरेण्ट पैतालिस्लाखमे विक्रीमाआवा ३आना, 9818417369

नयांवातेश्वरमा चलि्रहेको तन्दुरी रेस्टुरेन्ट तु.विक्रीमा ९८२३६८३४३४

जस्ता पसल विक्रीमा सिनामगल 9823603431

उल्कटु घरको होस्टल शंभूमूल, 9808857001

कारणवश न्युर

चित्रकारहरूले नै किन्छन् चित्र

■ **मधु शाही**, काठमाडौँ

बिहान चियाको चुस्की लिँदै गर्दा होस् या दिनभरिको कामले गलेका बेला, कलाकार सौरगांगा दर्शनधारी जसै लिभिड रुममा पुगिन्छु, उनको आधा थकान पर भान्छ । भित्तामा राखिएका चित्रहरू भिन्नै आनन्द पाउँछिन् उनी । कालोपुल घर भएको उनी यकान भेट्न लिभिड रुममा घण्टी वित्ताउने गर्छिन् । अफ्न लिभिड रुममै राखिएको वरिष्ठ चित्रकार शशीविक्रम शाहको एउटा पुरानो चित्रले सौरगांगालाई धेरै पटक जिज्ञासु बनाइदिन्छन् । फ्रिन्टभेकिङ मिडियम, त्यसमा पनि पोटे्ट आकृति । उनी त्यसमा युनिक्नेस देख्छन् । सौरगांगाका अनुभार, सन् १९७५ ताका शाहले आर्ट सिबैदै गर्दा बनाएको चित्र हो यो । ‘उहाँ सुरुमा फ्रिन्टभेकिङ गर्नुहुँदो रहेछ,’ उनले भनिन्, ‘घोडा त पछि मात्रै बनाउन थाल्नुभएको रे ।’

फ्रिन्टभेकिङ चित्रकलाको एउटा विधा हो । सौरगांगा पनि फ्रिन्टमेकर हुन् । दस वर्ष पहिले उनी शाहको कुण्डोलस्थित घर पुगेकी थिइन् । चित्रकला निचाल्ने क्रममा उनले शशीको फ्रिन्टभेकिङ त्यसमा पनि पोटे्ट भेट्छन् । ‘म यो किन्छु नि,’ सौरगांगाले शाहलाई भनेको सम्झिन्छन् । उस बेला शाहले आफूले ‘काम सिक्दा बनाएको चित्र भएकाले राम्रो छैन, नलेजाऊ’ भनेका थिए । सौरगांगालाई भने त्यही काँचो चित्रमा परिपक्वता मात्रै हैन, ऐतिहासिकता पनि देखिन र किनिन् । ‘अहिले शशी सरको यस्तो चित्र कहाँ पाउनु ?’ उनले भनिन् । वरिष्ठदेखि युवा कलाकारसम्मका सिर्जना संकलन गरेर राख्नुको मज्जा भिन्नै रहेको सौरगांगाको अनुभव छ । एकातिर कलासँगै निश्चित कालखण्डको शैली र ज्ञानको संकलन हुन्छ भने अर्कोतर्फ कलाकारको सम्मान पनि । ‘एकअर्काका चित्रकृति किन्नु भनेको बजारको निर्माण गर्नु पनि हो,’ उनले भनिन्, ‘त्यही भएर यो संस्कार आवश्यक छ ।’ सौरगांगाले शाहसँगै शंकरराज सिंह सुवाल, एरिना ताम्राकार, आशा डंगोलजस्ता चित्रकार कलाकृतिलेरू पनि संकलन गरेकी छन् । अर्को चित्रकार ज्योतिप्रकाश विके चित्र संकलन गर्नुमा दुई कारण देखाउँछन् । कलाकारको सम्मान गर्नु अनि आफ्नै सम्पत्ति

थप्नु । ‘कला संकलन गर्नु भनेको सम्पत्ति भण्डारण गर्नु पनि हो,’ उनले भने । कुण्डोल बस्ने ज्योतिले शशीविक्रम शाह, विजय थापा, किरण मानन्धर, पुरन खड्का, केके कर्माचार्य, डिराम पाल्पाली, रमेश समय चित्र कोर्छे । तर, त्यस बेला आफ्ना बुवाले आय आर्जन नहुँदा र चित्रकारले अरूका पनि चित्र किन्नुपर्छ भन्ने धारणा नहुँदा खासै कला संकलन नगरेको सुदर्शनले बताए । अहिले उनलाई लाग्छ, ‘सायद उति बेला केही चित्र बुवाले संकलन गर्नुभएको भए ?’

चित्रमा इतिहास, पुख्र्यौली सभ्यता र संस्कृतिसमेत भर्त्तिकनै हुँदा सुदर्शनले आफ्नो राणाकालीन पुर्खाका चित्रकला त्यति देखा पैसा तिरेर पनि किनेको छु ।’ चित्र किनेर संकलन गर्ने चित्रकारमध्ये राजन काफ्ले पनि एक हुन् । उनको चावहिलस्थित घर पुग्ने जोकोहीले भित्तामा सजाइएका चित्र देखेर उनको सोख अनुमान लगाउन

‘एकअर्काका चित्रकृति किन्नु

भनेको बजारको निर्माण गर्नु पनि हो । अर्कातिर, चित्र जति पुरानो भयो उति अमूल्य हुदै जान्छ ।’ सङ्कलन गरेर राख्नुको मज्जा भिन्नै रहेको सौरगांगाको अनुभव छ । एकातिर कलासँगै निश्चित कालखण्डको शैली र ज्ञानको संकलन हुन्छ भने अर्कोतर्फ कलाकारको सम्मान पनि । ‘एकअर्काका चित्रकृति किन्नु भनेको बजारको निर्माण गर्नु पनि हो,’ उनले भनिन्, ‘त्यही भएर यो संस्कार आवश्यक छ ।’ सौरगांगाले शाहसँगै शंकरराज सिंह सुवाल, एरिना ताम्राकार, आशा डंगोलजस्ता चित्रकार कलाकृतिलेरू पनि संकलन गरेकी छन् ।

अर्को चित्रकार ज्योतिप्रकाश विके चित्र संकलन गर्नुमा दुई कारण देखाउँछन् । कलाकारको सम्मान गर्नु अनि आफ्नै सम्पत्ति थप्नु । ‘कला संकलन गर्नु भनेको सम्पत्ति भण्डारण गर्नु पनि हो,’ उनले भने । कुण्डोल बस्ने ज्योतिले शशीविक्रम शाह, विजय थापा, किरण मानन्धर, पुरन खड्का, केके कर्माचार्य, डिराम पाल्पाली, रमेश समय चित्र कोर्छे । तर, त्यस बेला आफ्ना बुवाले आय आर्जन नहुँदा र चित्रकारले अरूका पनि चित्र किन्नुपर्छ भन्ने धारणा नहुँदा खासै कला संकलन नगरेको सुदर्शनले बताए । अहिले उनलाई लाग्छ, ‘सायद उति बेला केही चित्र बुवाले संकलन गर्नुभएको भए ?’

चाट यस्तो पाठ सिकेका हुन् । चित्रकारसमेत रहेका भर्सेन्द्र पछि सेनामा सिभिल इन्जिनियरका रूपमा कार्यरत रहे । उनी केही विजय थापा, किरण मानन्धर, पुरन खड्का, केके कर्माचार्य, डिराम पाल्पाली, रमेश समय चित्र कोर्छे । तर, त्यस बेला आफ्ना बुवाले आय आर्जन नहुँदा र चित्रकारले अरूका पनि चित्र किन्नुपर्छ भन्ने धारणा नहुँदा खासै कला संकलन नगरेको सुदर्शनले बताए । अहिले उनलाई लाग्छ, ‘सायद उति बेला केही चित्र बुवाले संकलन गर्नुभएको भए ?’

चित्रमा इतिहास, पुख्र्यौली सभ्यता र संस्कृतिसमेत भर्त्तिकनै हुँदा सुदर्शनले आफ्नो राणाकालीन पुर्खाका चित्रकला त्यति देखा नपाएको बताउँछन् । राणाकालीन कलाकृति कस्तो हुन्थ्यो ? भने जति डकुमेन्टेसन हुन नपाएको सुदर्शन बताउँछन् । उनी निश्चित कालखण्ड जीवित राख्न पनि चित्र संकलन गर्न आवश्यक रहेको औल्याउँछन् । उनीसँग केही वरिष्ठ चित्रकारसँगै युवा पुस्ताका सिर्जनाहरू बढी छन् । मनीषलाललाई चित्रमा समेटिएको विचारले प्रभावित भएपछि, मात्रै किर्त्तजस्तो लाग्छ, ‘चित्र कस्तो बन्यो भन्दा पनि त्यसमा उठाउन छोजेको वैचारिक लक्ष् के हो भनेर पक्षले मन छुन्छ,’ उनले सुनाए, ‘यस्ता चित्र सकेसम्म किन्छु ।’ उनीकहाँ कृष्ण मानन्धर, चिराग वाड्देल, वत्सगोपाल वैद्य, शशीकला तिवारी, शशीविक्रम शाह, कपिलमोषण दीक्षित, जुपिटर प्रधान, विन्दु गुरुङ लगायतका सिर्जना छन् । एरिना ताम्राकारका चित्र देशविदेशमा प्रख्यात छन् । उनको कलाका फचान थुप्रै छन् । यद्यपि उनी आफ्नै पनि अन्य कला र कलाकारकी फचान हुन् । उत्तम नेपाली, किरण मानन्धर, शशीविक्रम शाह, मनुजुबाबु मिश्र, एससी सुमन, रमेश वाराही, अनिल प्रजापतीलगायत कलाकारका चित्रहरूसमेत उनले संकलन गरेकी छन् । शयन कक्षदेखि बैठक कोठामम्मका भित्ताहरू चित्रैचित्रले भरिएका छन् ।

एरिनालाई चित्र जोड्नु भनेको समयलाई कैद गर्नु हो भन्ने लाग्छ । चित्र भनेको जति पुरानो उति अमूल्य हुँदै जान्छ,’ उनले भनिन् ।

कला समीक्षक मुकेश मल्लका अनुसार चित्रकला संकलन गर्न जति सजिलो छ उति त्यसको व्यवस्थापन गर्न समस्या रहेको बताए । आफूले खासै चित्र नकिनेको बताउँदै उनले थपे, ‘चित्र किन्नेपनि कलाकार औलामा गन्ने भेटिन्छन् । किनेर मात्रै भएन, राख्ने कहाँ ?’

समयलाई समात्दै यादव !

कान्तिपुर संवाददाता

काठमाडौँ- समय समयको कुरा ! वरिष्ठ फिल्मकर्मि एवं गीतकार यादव खरेल समयको खेल बुझ्छन् । विसं २०२८ मा चर्लाचित्र विकास बोर्डको अध्यक्ष छ्ँदा उनले फिल्म अर्काईभिडका लागि जोजोसँग भिडियो छ, उपलब्ध गराउन आग्रह गर्दै विज्ञापन छपाएका थिए । त्यो बेला मदन पुरस्कार पुस्तकालय (मपुपु) का संस्थापक अध्यक्ष कमलमोषण दीक्षितले राणा महाराजका दुइटै भिडियो उनलाई दिए । ती भिडियोका छुट्टै कहानी छन् । अहिले भने यादव आफ्नै मपुपुसमक्ष आफ्ना फिल्म र अन्य सिर्जना अर्काइभ गरिदिनुप-थ्यो भन्दै बिहीवार पाटनढोका पुगेका थिए ।

आफ्ना ‘समग्र सिर्जना’ कारमा हालेर पुस्तकालय पुगेका उनलाई छोरा सम्राट र अन्यले प्रेमपिण्ड, लोभीपापी, नासो लगायत फिल्मका पोस्टर बोकेर पुस्तकालयको बुईंगल उक्किन सघाए । बाँसेबाँसे बनेको पुस्तकालय भवनमा उनले फिल्मका पोस्टर अडचाए । र, फिल्म अपलोड गरिएका हाई ड्राइभ, माउन्ट गरिएका पोस्टर र सिडीहरू पुस्तकालयका अध्यक्ष कनकमणी दीक्षितलाई थमाए ।

‘समयलाई समात्ने प्रयत्न हो मेरो,’ खरेलले मुस्कुराउँदै भने, ‘वर्तमानलाई त समाउन सकिँला, तर विगत उम्किन्छ । त्यसलाई आंशिक रूपमा भए पनि समात्न खोज्दै छु ।’

अहिलेको जमानामा प्रविधिले आफूलाई अखैब्रगाडि आउट डेटेड गरेको देख्न सकिने उनले बताए । यो बेला सिर्जनाको भरपूर शोषण भइरहेको भन्दै निराशा व्यक्त गरे । यीवाट बच्ने उपाय खोज्दा मपुपु नै सबैभन्दा उचित विकल्प लागेको उनको भनाइ थियो । खरेलले विसं २०२० देखिका आफ्ना गीत, किताब, फिल्म, एल्बमका कभर, सीडी एल्बम, किताबका कभर, फिल्मी पोस्टर, पम्पलेट, टेलिभिजन स्क्रिकर र भिडियोहरू मपुपुराई हस्तान्तरण गरेका छन् ।

बजारमा आइसकेका सिर्जना आफ्नो मात्र नभएर समाजको हुने खरेलले बताए । समाजको नासो समाजलाई नै फर्काएको उनको भनाइ थियो । उनले सिर्जनाहरूको दुरुपयोग भइरहेकाले यसको रोकथामका लागि पुस्तकालयलाई दिनु ठीक लागेको अभिव्यक्ति दिए । ‘यी सामग्री व्यापारिक प्रयोजनका लागि प्रयोग नगरिऊन्,’ उनले सर्त सुनाए, ‘अन्वेषण, अध्ययन र अनुसन्धानका लागि पुस्तकालय परिसरमा मात्र प्रयोग होऊन् । यी सामग्री सार्वजनिक प्रयोग हुँदा यादव खरेलको संग्रहलयबाट प्राप्त भएको कुरा उल्लेख गरियोस् ।’

पुस्तकालयका अध्यक्ष दीक्षितले व्यापारिक प्रयोजन कदापि नहुनेमा खरेललाई आश्चस्त पाँदै उनीमार्फत अन्य स्रष्टाका परिवारजनलाई पनि ऐतिहासिक दस्तावेज संग्रह गर्ने ऊर्जा मिलोस् भन्ने चाहेको बताए ।

‘नेपालको आधुनिक युगको सांस्कृतिक प्रतिनिधित्व गर्ने यादव खरेलको सिर्जना संग्रहित गर्न पाउँदा हामी खुसी छौं,’ दीक्षितले भने, ‘अन्य स्रष्टाका परिवारजनले पनि यसमा चासो दिनुपर्छ ।’ आधुनिक युग (२००७ सालयता) को संरक्षण गर्ने बेला आइसकेको उनको भनाइ थियो ।

खरेलले ‘आदिकवि भानुभक्त’, ‘चेलीबेटी’, ‘श्रीस्वस्थानी’, ‘वसन्ती हावा’, ‘गैरी खेतको’ जस्ता फिल्म

वरिष्ठ फिल्मकर्मि एवं गीतकार यादव खरेल (बीच) आफ्ना फिल्म र अन्य सिर्जना संग्रहका लागि बिहीवार मदन पुरस्कार पुस्तकालयका अध्यक्ष कनकमणी दीक्षितलाई हस्तान्तरण गर्दै । साथमा वरिष्ठ पत्रकार राजेन्द्र दाहाल ।

तस्विर : कान्तिपुर

‘वर्तमानलाई त समाउन सकिएला, तर विगत उम्किन्छ । त्यसलाई आंशिक रूपमा भए पनि समात्न खोज्दै छु ।’

मपुपुराई दिएका छन् । विसं २०२० र ३० को दशकमा एनलग प्रविधिमा बनेका यी फिल्म खरेल पुत्र सम्राटले डिजिटल भर्सनमा रूपान्तरण गरेका रहेछन् । ‘फिल्म भनेको साहित्य हो,’ सम्राटले भने, ‘यसको संरक्षण आवश्यक छ । बुवाका फिल्म र पुराना गीतहरू सरकारी निकायमा धुलो लागेर थन्किएका थिए । मैले भेटेजति त्याएर डिजिटलाइज र रेस्टोर गरेको छु ।’ सम्राटकै पहलमा ‘आदिकवि भानुभक्त’ र ‘प्रेमपिण्ड’ अमेरिकाको युनिभर्सिटी अफ क्यालिफोर्निया, लस एन्जलसमा डिजिटलाइज/रेस्टोरेसनपछि अर्काईभिड गरिएको छ ।

सञ्चारकर्मी समेत रहेका खरेलले नेपालका सरकारी निकायले अर्काईभिडको परम्परा सिबैदै नसिकेको र जान्दै नजानेको बताए । विसं २०२८ मा आफू विकास बोर्डको पहिलो अध्यक्ष हुँदा नै फिल्म अर्काईभको पहल सुरु गरेको उनी सम्मन्छ्न् । ‘म पछिकाले निरन्तरता दिएनन्,’ उनी भन्दै आएका छन्, ‘त्यो बेला फेला परेका फिल्म पनि सिंहदरवार आगलारी हुँदा हराए । कपितपय फिल्म राजदरबार लगिएका थिए, त्यहाँबाट फिर्ता आएनन् ।’ भिजअल इतिहास सुरक्षित राख्दा देशको कलासंस्कृतिसँगै त्यो बेलाको जगत् बुझ्न सकिने उनको भनाइ थियो ।

हस्तान्तरण समारोहमा वरिष्ठ पत्रकार राजेन्द्र दाहाल, गायक लोचन रिजाल, पुस्तकालयका अभिलेखाध्यक्ष समिक मिश्र लगायतले पनि अर्काईभिडको महत्त्वबारे कुरा राखेका थिए । ‘म अचेल बेलायतको क्रिस्मस लिट्टेचर सेरिज हेरिरहेको छु’ पत्रकार दाहालले भने, ‘उनीहरूले यस वर्षअघिका कुरा पनि सुरक्षित राखेका छन् । हामीचाहँ हिँडेदे छ, पाइला भेटेदे छ, शैलीका

शैली संक्षेप

तीन सर्जकलाई सम्मान

काठमाडौँ (कास)- नेपाल स्रष्टा समाजले यस वर्ष स्रष्टा सम्मान तीन स्रष्टालाई अर्पण गर्ने भएको छ । शास्त्रीय शैलीका रचनाकार स्व नारायणदत्त शास्त्रीलाई शुभद्रा विश्वराज स्रष्टा सम्मान, साहित्य र सञ्चारका क्षेत्रमा साधनारत स्रष्टा सिर्जना शर्मालाई दमन्ता खनाल स्मृति नारी स्रष्टा सम्मान र रमेश शुभेच्छुकलाई प्रसिद्ध कँडेल स्मृति युवा सम्मान गरिनेछ । स्रष्टा शास्त्रीलाई मरणोपरान्त सो सम्मान अर्पण गर्न लागिएको हो ।

सबै पुरस्कारमा जनही ११ हजार १११ रुपैयाँ र ताम्रपत्र रहेको छ । यसअघि समाजद्वारा स्थापित योगमाया राष्ट्रिय नारी स्रष्टा सम्मान नीलम कार्की र योगमाया न्यौपाललाई तथा अभियन्ता राष्ट्रिय सम्मान वरिष्ठ इतिहासकार ज्ञानमणि नेपाललाई प्रदान गरिएको थियो ।

नेपालीमा महाश्वेता देवी

काठमाडौँ (कास)- भारतीय साहित्यकार महाश्वेता देवीको पुस्तक ‘अक्लान्त कौरव’ नेपालीमा आएको छ । कथाकार तथा अनुवादक इस्मालीद्वारा अनुवादित पुस्तक शिखा बुक्सले छापेको हो । पुस्तकमा महाश्वेता देवीको जीवनी, व्यक्तित्व र कृतित्व पनि समावेश छ । यसअघि शिखा बुक्सले महाश्वेता देवीकै ‘हजार चौरासीकी मा’ को नेपाली अनुवाद त्याएको थियो ।

डाबरको तीज महोत्सव

काठमाडौँ (कास)- महिला सशक्तीकरण र उद्यमशीलताको उद्देश्यले डाबर नेपालको उत्पादन डाबर गुलाबरीले भुकूटीमण्डप प्रदर्शनी हलमा तीज महोत्सव सुरु गरेको छ । महोत्सवको यो सत्रौँ संस्करण चार दिनसम्म चल्नेछ । स्थानीय उद्यमी महिलाहरूले बनाएका उत्पादनलाई प्रदर्शनीमा राखिएको छ । विमेन्स क्रिएसन सेन्टरद्वारा आयोजित महोत्सवमा दुई सयभन्दा बढी स्टल रहेको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

स्त्रीरोग विशेष

यस अस्पतालमा अन्तराष्ट्रिय प्रणालीबाट अत्याधुनिक उपकरणहरू प्रयोग गरी सम्पूर्ण स्त्रीरोगको प्रभावकारी परीक्षण तथा उपचार गरिन्छ ।

- Free Check-up
- 50% Discount on Treatment

हवाई इन्टरनेशनल हस्पिटल प्रा. लि.
 भित्रपाक, चावहिल-७, काठमाडौँ,
 (नेपाल टेलिकम अगाडि)

फोन : ०१-८८८१६१६, ८८१८८२६७६६
खुल्ला हुने समय: विहान ८:३० बजेदेखि ५:०० बजेसम्म (हरेक दिन)
पुनश्च: चाडपर्व र विदामा पनि अस्पताल खुल्ला रहनेछ ।

पाईल्स, फिसर र फिस्टुलाको आधुनिक उपचार !!

तपाईंको मलद्वार र मलासयमा हुने पाईल्स, फिसर र फिस्टुला लगायतको रोगको समस्याको लागि चाड्मा गेटवाल स्वास्थ्य केन्द्र प्रा.लि.को हेमोराइड्स शाखा प्रयासरत छ । यस स्वास्थ्य केन्द्र नेपाल सरकारबाट सिक्कृत प्राप्त स्वास्थ्य केन्द्र हो ।

Free Check-up 50% Discount

● हामी दक्ष, अनुभव चिकित्सकहरूद्वारा बिना कुनै जोखिमको उपचार गर्छौ ।
 ● अमेरिकि **HCPT** सल्लिका आधुनिक उपकरणबाट तपाईंको मलद्वार सम्बन्धी रोगको परिक्षण र उपचार गर्छौ ।
 ● यस केन्द्रमा भएका उपचारमा कुनै समस्या नआएको जानकारी गराउँदछौ ।

PAN: 302170562

वाङ्मा गेटवाल हेल्थ सेन्टर प्रा.लि.
 चावहिल वृद्धेपाटि काठमाण्डौ ।
सम्पर्क: ८८८०२३३, ८८५१२११५८८
पुनश्च: विद्ा र चाडपर्वमा पनि हामी तपाईंको सेवामा समर्पित छौ ।

महाअभियोग लगाए अर्थतन्त्र धराशायी : ट्रम्प

भारतीय राष्ट्रपति रामनाथ कोविन्दले 'संकटकालताका लोकतन्त्रका लागि क्रियाशील वरिष्ठ सम्पादक तथा लेखक, कूटनीतिज्ञ र विधायकको मृत्युको समाचारले निकै दुःख लागेको' जनाएका छन्। भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले नायरको निधनप्रति दुःख व्यक्त गर्दै

100%

*** उपरोक्त दररेटहरूमा मल्य अभिवृद्धि कर समावेश गरिएको छैन ।**

ग्लोबल
नवरेतना
बचत खाता

६%
वार्षिक
ब्याजदर

रु. ५ लाखसम्मको दुर्घटना बीमा सुविधा*

ग्लोबल आइएमई बैंक लि.

सीमा सीमा बैंक

पारित भयो मन्ट्रियल महासन्धि

काठमाडौं (कास)- प्रतिनिधिसभाले अन्तर्राष्ट्रिय हवाई परिवहनसम्बन्धी मन्ट्रियल महासन्धि सर्वसम्मतिले पारित गरेको छ। नेपाल श्रव यो महासन्धि को सदस्य मुलुक भएको छ। संकीर्त, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले यसलाई 'अन्तर्राष्ट्रिय हवाई परिवहन विषयक नियमहरू एकीकरण गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था भएको महासन्धि (मन्ट्रियल महासन्धि, १९९९)' भनेको छ। यो महासन्धि पारित भएबाट अन्तर्राष्ट्रिय उडान दुर्घटना तथा अन्य घटनामा नेपालीले विदेशीसरह क्षतिपूर्ति पाउनेछन्।

हवाई यात्रामा हुने जोखिम कम गर्न र यात्रुको सुविधालाई संसारभर एकैखालको बनाउन क्यानडाको मन्ट्रियलमा सन् १९९९ मे २८ मा अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठनले यो महासन्धि पारित गरेको थियो। यसमा हालसम्म १ सय ३१ देशले हस्ताक्षर गरिसकेका छन्। नेपालका दुवै छिमेकी चीन र भारत यसका पक्ष

यो महासन्धि पारित भएबाट अन्तर्राष्ट्रिय उडान दुर्घटना तथा अन्य घटनामा नेपालीले विदेशीसरह क्षतिपूर्ति पाउनेछन्।

सम्बन्धित बासां महासन्धि १९२९ र त्यसको हेग प्रोटोकल १९५५ को नेपाल सदस्य राष्ट्र भए पनि यसका व्यवस्थाहरूले यात्रीमैत्री व्यवस्था गर्न असमर्थ भएकाले मन्ट्रियल महासन्धिको पक्ष राष्ट्र हुन जरुरी थियो।

संकीर्त, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयका अनुसार यो महासन्धि लागू भएपछि नेपाल उडान गर्ने अन्य देशका वायु सेवा कम्पनीहरूले प्रत्येक यात्रुको दायित्व तय गर्नुपर्ने हुन्छ। पर्यटकले दुर्घटना वा हवाई अव्यवस्थापनका कारण भोग्नुपरेको कष्ट वा क्षतिको यसले तोकिएको क्षतिपूर्ति सुनिश्चित गर्नेछ। यो पारित भएको ६० दिनपश्चात् लागू हुनेछ। मन्त्रालयका सहसचिव बुद्धिसार लामिछानेका अनुसार सरकारले यो महासन्धि पारित गरेको जानकारी अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठनलाई गराउनुपर्छ। यता आन्तरिक उडानका यात्रुलगायतको दायित्वबारे छुट्टै कानुन तर्जुमा गर्नुपर्ने हुन्छ।

यो महासन्धि लागू भएका देशमा यात्रुको सामान डेलिभरी गर्न हवाई कम्पनीले हिलो गरे वा ओसांने क्रममा सामानको नोक्सानी भए प्रतिकेजी १९ एसडीआर (स्वेल डुड्ड राइटर्स) तिर्नुपर्छ। एसडीआर भनेको अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले तय गरेको मानक मुद्रा हो, जो हाल एक एसडीआर बराबर १.४० अमेरिकी डलर (१५४.३५ नेपाली रुपैयाँ) हुन आउँछ।

राजधानीको असनमा बिहीबार बर्बादी किन्दै महिला। जनैपुर्णिमामा गेडागुडीको मिश्रण मिलाएर खाने चलन रहेको छ।

तस्विर : कविन अधिकारी

केरुडमा रोकिए करोडौंका सामान

केरुडमा राखिएका ४ कन्टेनरबाट सामान चोरी भयो : व्यवसायी

बलराम घिमिरे

रसुवा- रसुवागढी नाकासहित तीन स्थानमा भएको पहिराले यातायात अवरुद्ध भएपछि नेपाल ल्याउन लागिएका व्यापारिक सामान चीनको केरुडमा थन्किएका छन्।

रसुवागढीको नाका नजिकैको पहिरो, घट्टेखोलाको पुललाई बाढीले पुर्‍याएको क्षति र गोसाइँकुण्ड गाउँपालिका ५ को खोपाड भीरको पहिरोले यातायात अवरुद्ध भएको हो। तीन साताअघिबाट यातायात अवरुद्ध भएपछि हालसम्म कन्टेनर १ हजार २ सय कन्टेनर केरुडमै थन्किएका हुन्। आयात गर्न लागिएका अधिकांश सामग्री दसैँ र तिहारसँग सम्बन्धित छन्।

यातायात अवरुद्ध भएपछि रसुवा भन्सारको कारोबार ठप्प भएको छ। तातोपानी नाका बन्द भएपछि प्रमुख नाकाका रूपमा सञ्चालित रसुवागढीसमेत अवरुद्ध हुँदा व्यवसायीले कन्फर्ट बेहोर्नुपरेको छ। स्याउलगायत कहिले सामग्रीहरू व्यवसायीले बोकाएरै राजधानी ल्याइरहेका छन्। आयात ठप्प हुँदा दैनिक लाखौं राजस्व असुल हुने नाका सुनसान छ।

गोदाममा राखिएका र कन्टेनरमा लोड गरिएका सामान असुरक्षित भएको व्यवसायी टोपेन्द्र तिमिल्सिनाले बताए। यसबाट व्यवसायीले करोडौंको घाटा व्यहोर्नुपर्ने अवस्था छ। 'तीज पर्वका लागि फिक्काइएका सामान त यो वर्ष राजधानी नजाउने भयो,' अर्का

व्यवसायी शैलेश पौडेलले भने, 'लोड गरिएका कन्टेनरका सामान चोरी हुन थालेको छ।' केरुडमा रहेको ४ कन्टेनरबाट सामान चोरी भएको उनले बताए। 'तीजका लागि ल्याएको सौन्दर्य र तयारी पोसाक अधिक छ। दसैँका सामान पनि छिट्टै राजधानी भित्र्याउन नसके बिक्री गर्न सकिँदैन,' उनले भने।

सञ्चालनमा ल्याउन समय लाग्ने उनको अनुमान छ। यी दुवै पहिरा जटिल खालका छन्। माटो पन्छाएर वा तलबाट तारजाली लगाएर खुलाउन सकिँदैन। ब्लास्टिड गरेर खोल्नुपर्ने हुन्छ। ब्लास्टिडका लागि नेपाली सेनाको सहायता लिनुपर्ने हुन्छ। अध्ययन गर्न मध्य पृतना हेटौँडाको नेपाली सेनाको

तथा यातायात व्यवस्थामात्री रघुवीर महासेठसँग भेटेर सडक सञ्चालनका लागि पहल गरिदिन आग्रह गरेको छ। 'सरोकारवाला सबैसँग अनुरोध गरेका छौं,' उनले भने, 'यातायात अवरुद्ध हुँदा सबैभन्दा बढी व्यवसायी मर्काँमा परेका छन्। एकातिर व्यापारीले लाखौं घाटा व्यहोरेका छन्, अर्कोतर्फ सरकारको

नेपाल प्रवेश गर्न केरुड नाकामा लामबद्ध मालवाहक कन्टेनर।

तस्विर : कान्तिपुर

सडक कार्यालय नुवाकोटले यातायात सञ्चालन हुन अझै केही दिन लाग्ने अनुमान गरेको छ। सडक डिभिजन प्रमुख निरज शाक्यका अनुसार गोसाइँकुण्ड गाउँपालिकाको घट्टे खोलाको पुल मर्मत भइरहेको छ। पुलको ढलानको काम सकिएको छ।

'पुल एक सातामा सञ्चालनमा ल्याउने तयारी गरेका छौं,' शाक्यले भने। तर, रसुवागढी नाका र विशाली नजिकैको खोपाड भीरको पहिरो पन्छाएर यातायात

टोलीले वृधवार अनुगमन गरेको थियो। अनुगमन प्रतिवेदन सेनाको हेडक्वार्टरमा बुझाउने र त्यसपछि काम हुनेछ। सडक अवरुद्ध भएपछि नाकाबाट व्यवसायीहरू सामान छाडेर फर्केका छन्। केरुडमा सामान राख्ने गोदामसमेत पाइन छाडेको व्यवसायीहरूले बताएका छन्। नेपाल हिमालय सीमापार वाणिज्य संघका अध्यक्ष बच्चु पौडेलका अनुसार व्यवसायीको टोलीले भौतिक पूर्वाधार

राजस्व संकलन ठप्प छ।' राजधानीलगायत मुलुकका मुख्य बजारहरूमा चिनियाँ सामानकै वर्चस्व छ। दसैँमा चिनियाँ तयारी पोसाकको बढी माग हुने गरेको छ। यहाँबाट मुख्यतः तयारी पोसाक, फर्निचर, स्टेसनरी सामान, जुता, चप्पल, ब्याग, मेसिनरी औजार, स्याउ, लसुन, मखमल कपडा, कम्प्युटरका पार्टसलगायत व्यापारिक सामान आयात हुने गरेको छ।

ब्याज बढाएरै बैंक नाफामा

यज्ञ बज्राजे

काठमाडौँ- सञ्चालनमा रहेकामध्ये २२ बैंकले गत वर्ष निक्षेप र कर्जाबीचको ब्याजअन्तर (स्प्रेड) बढाए। यो नै बैंकहरूको नाफा वृद्धिको प्रमुख कारण बन्यो। डेढ वर्षयता लगानीयोग्य पुँजीको अभाव भएको गुनासो गर्दै आएका बैंकको नाफा भने लोभलाग्दो छ।

राष्ट्रको वर्ष वाणिज्य बैंकहरूले ५३ अर्ब १३ करोड रुपैयाँ खुद नाफा आर्जन गरे। यो बैंकहरूको कुल आयबाट कुल खर्च र कर घटाएर आएको शुद्ध नाफा हो। अघिल्लो वर्षको तुलनामा गत वर्ष यस्तो नाफा करिव २३ प्रतिशतले बढेको छ। यो अर्थतन्त्रको औसत वृद्धिदरभन्दा धेरै बढी हो। अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा ती बैंकहरूको यस्तो नाफा ४४ अर्ब ८४ करोड रुपैयाँ थियो।

चौथो त्रैमासको वित्तीय विवरणअनुसार बैंकहरूको नाफा वृद्धिको प्रमुख स्रोत ब्याज आम्दानी नै छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा गत वर्ष २२ वटा बैंकहरूको कर्जा निक्षेपबीचको ब्याज अन्तर (स्प्रेड) बढेको छ। बाँँकी बैंकहरूको स्प्रेड घटेको छ। यसको अर्थ व्यवसाय विस्तारका लागि नयाँ क्षेत्र पहिचानसहित 'नवप्रवर्तन' ल्याउनुको साटो ऋणको ब्याजदर वृद्धिमै बैंकहरूले ध्यान केन्द्रित गरे भन्ने हो। केही बैंकहरूको स्प्रेड राष्ट्र बैंकले तोकिएको अधिकतम ५ प्रतिशतभन्दा पनि बढी छ।

प्रकाशित वित्तीय विवरणअनुसार २१ बैंकहरूको स्प्रेड ४ प्रतिशतभन्दा बढी छ। जसमध्ये चारवटा बैंकको स्प्रेड ५ प्रतिशत बढी छ। ती बैंकहरूको स्प्रेड राष्ट्र बैंकले दिएको अधिकतम सीमाभन्दा धेरै हो। राष्ट्र बैंकको निर्देशनअनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ५ प्रतिशतभन्दा बढी ब्याजअन्तर राख्न पाउँदैनन्। यो वर्षको अन्त्यसम्म वाणिज्य बैंकहरूले स्प्रेड साढे ४ प्रतिशतमा भ्रारिसक्नुपर्ने नयाँ निर्देशन छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाले निक्षेप र कर्जाबीचको ब्याजअन्तर धेरै गराएकै कारण औसतभन्दा बढी वृद्धिदर हासिल भइरहेको पूर्वसंचिव रामेश्वर खनालले बताए। 'मुलुकको आर्थिक विकासका लागि आवश्यक लगानी (पुँजी) जुटाएर बैंकहरूले महत्त्वपूर्ण योगदान पुर्‍याए पनि उपभोक्ताले व्यवसाय विस्तारको लाभ प्राप्त गर्न नसकेको उनको भनाइ छ। बैंकहरूमा निक्षेपमा सकेसम्म कम ब्याज दिने र ऋणमा सकेसम्म बढी ब्याज उठाउने प्रवृत्ति हावी छ,' उनले भने, 'यही कारण अर्थतन्त्रको औसत

वृद्धिदर करिव १५ प्रतिशत हुँदा बैंकहरूको मुनाफा वृद्धिदर त्योभन्दा बढी छ।' यद्यपि मुलुकको आर्थिक वृद्धिमा धेरै योगदान पुर्‍याउने सेवा क्षेत्रहरूमा बैंकहरूको ठूलो लगानी केन्द्रित भएकाले त्यसले समग्र आर्थिक वृद्धिमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुगेको उनले बोहोर्‍याए।

'विद्यमान परिस्थितिको फाइदा उठाउँदै केही बैंकहरूले स्प्रेड धेरै बढाए,' पूर्वबैंकर सतिन जोशीले भने, 'तर, यसलाई सामान्यीकरण गर्न मिल्दैन।' उनको विचारमा वर्षको नाफा वृद्धिदर अस्वाभाविक होइन।' रकमका आधारमा मात्र बैंकहरूको नाफा बढेको रूपमा हेर्न नहुने उनले बताए। 'रकमका आधारमा अघिल्लो वर्षको तुलनामा गत वर्ष बैंकहरूको नाफा बढेको छ। तर, पुँजी वृद्धिको अनुपातमा निरन्तर रूपमा घटिरहेको छ,' उनले भने, 'अघिल्लो वर्ष १७ प्रतिशत रहेको बैंकहरूको सम्पत्तिको प्रतिफल गत वर्ष साढे १४ प्रतिशतमा झरेको छ।'

गत वर्ष अधिकांश महिनाहरूमा बैंकहरूको ब्याजदर उच्च रह्यो। लगानीयोग्य रकम अभाव भएको बहानामा बैंकहरूबीच निक्षेपको ब्याजदर वृद्धिको होडबाजी नै चल्‍यो। त्यो नियन्त्रणका लागि बैंकसंघले पटकपटक ब्याजदर नबढाउने सहमति (भद्रसहमति) नै गर्नुपुर्‍यो। जुन अहिले पनि लागू छ। सोही सहमतियनुसार अहिले पनि बैंकहरूले ग्राहकलाई मुद्दती निक्षेपमा ११ र साधारण बचतमा ७ प्रतिशतभन्दा बढी ब्याज दिन पाउँदैनन्। यसरी निक्षेपको ब्याजमा सीमा तोकिपछि राष्ट्र बैंकको सीमामा बसेर ऋणको ब्याज बढाउन उनीहरूलाई बाटो खुला भयो। गत वर्ष अधिकांश बैंकहरूको स्प्रेड बढ्नुको प्रमुख कारण पनि यही हो।

आधार ब्याजदर (बेसरेट) भन्दा तल ऋण दिन नपाइने राष्ट्र बैंकको निर्देशन र फराकिलो स्प्रेडका कारण गत वर्ष बैंकहरू राम्रो नाफा आर्जन गर्न सफल भएको चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट एवं पूर्वबैंकर अमलराज भट्टराइले बताए। उच्च दरले बढेको आयातले बैंकको विदेशी वित्तियमात्रको कारोबार, प्रतीतपत्रलगायत अन्य गैरबैंकिक आम्दानी उच्च दरले बढेकाले बैंकहरूको वृद्धिदर उच्च देखिएको उनको भनाइ छ। 'राष्ट्रको तीन वर्षमा बैंकहरूको सञ्चालन खर्च करिव १० अर्ब रुपैयाँले बढेको, सोही अवधिमा बैंकहरूले करिव २ खर्ब रुपैयाँ पुँजी बढाए,' उनले भने, 'थपिएको पुँजीमा १० प्रतिशतको मात्र प्रतिफल मान्दा पनि करिव २० अर्ब रुपैयाँ बैंकहरूले कमाए। यही प्रतिफलले बैंकहरूको सञ्चालन लागतलाई धानेकाले नाफा वृद्धिदर राम्रो देखिएको हो।' आउँदा दिनमा बैंकहरूले हालको जतिनै नाफाको वृद्धिदर टिकाइराख्न मुस्किल रहेको उनको अनुमान छ।

व्यवसाय विस्तारका लागि नयाँ क्षेत्र पहिचानसहित नवप्रवर्तन गर्नुको सट्टा ऋणको ब्याजदर वृद्धिमै बैंकहरूले ध्यान केन्द्रित गरेका छन्

गत वर्षमा २८ वटा बैंकहरूको चुक्ता पुँजी करिव ३४ अर्ब रुपैयाँले बढेर २ खर्ब ३३ अर्ब रुपैयाँ पुग्यो। अघिल्लो वर्षको तुलनामा गत वर्ष बैंकहरूको पुँजी १७९८ प्रतिशतले बढी हो। अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बैंकहरूको चुक्ता पुँजी १ खर्ब ९८ अर्ब ८६ करोड रुपैयाँ थियो। बैंकहरूको गत वर्षको खुद नाफा वृद्धिदर चुक्ता पुँजी वृद्धिदरभन्दा बढी हो। यसैगरी राष्ट्र बैंकको वर्ष वाणिज्य बैंकहरूमा साढे ३ खर्ब रुपैयाँ निक्षेप संकलन गरे। यो अघिल्लो वर्षको तुलनामा १६.७७ प्रतिशतको वृद्धि हो। सोही अवधिमा बैंकहरूले थप ३ खर्ब ७८ अर्ब रुपैयाँ लगानी विस्तार गरे। यो २९.६७ प्रतिशतको वृद्धि हो। यसबाट बैंकले सम्पत्ति र दायित्वबीच सन्तुलन मिलाउन नसकेको स्पष्ट हुन्छ। बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा निक्षेप संकलनको तुलनामा कर्जा विस्तार दर उच्च रहेकाले वित्तीय क्षेत्र असन्तुलित अवस्थामा रहेको राष्ट्र बैंकले पनि स्वीकार गरेको छ। राष्ट्र बैंकले हाले सार्वजनिक गरेको गत आर्थिक वर्षको आर्थिक तथा वित्तीय प्रतिवेदनमा यस्तो उल्लेख छ।

READY TO MOVE IN

Already 75 families living

DOWNTOWN
APARTMENT
@Khumaltar

Festival Offer !!!

Fully furnished apartments

DOWNTOWN
HOUSING COMPANY

Khumaltar, Dhapakhel, Lalitpur

01-5275070 | 9801193707 | 9801193711 | 9801193725 | 9801193890

codthousing@gmail.com

dthousing.com

प्रोबायोटिकका उत्पादन ‘अयोग्य’

काठमाडौं (कास)- प्रोबायोटिक इन्डस्ट्रिज प्रा. लि.बाट उत्पादित खाने तेल ‘खाने अयोग्य’ भएको फेला परेको छ। उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री मातृका यादवले आकस्मिक निरीक्षण गर्दा उक्त उद्योगको तेल गुणस्तरहीन फेला परेको हो।

‘निरीक्षणका क्रममा उद्योगबाट उत्पादित तेल, भटमास र सूर्यमुखीको प्रशोधित तेलको नमूना र उत्पादनका

निर्मित आवश्यक पर्ने अप्रशोधित तेलको नमूना संकलन गरेका थिएँ,’ विहीवार मन्त्रालयमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा सहसचिव एवं प्रवक्ता नवराज ढकालले भने, ‘संकलित नमूना गुणस्तर तथा नापतौल विभागको प्रयोगशालामा परीक्षण गर्दा खाने अयोग्य भेटियो।’

सन्फलावर, भटमास र तोरीको तेल अयोग्य भएकाले थप कारवाही घि वढाएको मन्त्रालयले जनाएको

छ। ‘उद्योग हेर्दा साह्रै सफा थियो। कैफियत छ, जस्तो लागेको थिएँ,’ पत्रकार सम्मेलनमा मन्त्री यादवले भने, ‘तर, परीक्षणका क्रममा कैफियत फेला पर्यो। उद्योगलाई उपभोक्ता संरक्षण ऐन २०५४ अनुसार कारवाहीका लागि अघि बढाएका छौँ।’

विभागका महानिर्देशक विश्वबाबु पुडासैनीका अनुसार सन्फलावर तेलमा एसिड भ्यालु अधिकतम ० दशमलव

४ प्रतिशत हुनुपर्नेमा ० दशमलव ६ प्रतिशत भेटिएको थियो। भटमासको तेलमा प्रिफ्याक्टिज एसिड ० दशमलव २५ हुनुपर्नेमा ० दशमलव २ मात्रै थियो। तोरीको तेलमा सफिलकेसन भ्यालु १६८ देखि १७५ हुनुपर्नेमा १९३ पाइएको थियो। चाडवाड नजिकिएकाले अनुगमन थप प्रभावकारी बनाइने बताए। ‘चाडवाड आएको छ। गृह, कृषि, आपूर्ति मन्त्रालयको एकबद्धता छ।’

६ वर्ष बित्यो पुल बनेन

■ भीमबहादुर सिंह

जाजरकोट- खलंगामा यातायात सञ्चालन भएको दशक बित्यो तर छिन्चु-जाजरकोट सडकको खलंगाबजार जोड्ने पासागाड खोलाका पुल निर्माण हुन सकेको छैन। सडक विभागको चरम लापरवाहीले खलंगाको पासागाड पुल निर्माण ६ वर्षदेखि अलपत्र परेको हो।

परामर्शदाताले हचुवामा गरेको डिजाइनका कारण पुल निर्माण कार्य अघि बढ्न नसकेको सडक डिभिजन कार्यालय चौरजाहारीका इन्जिनियर सुशील पौडेलले बताए। पुल निर्माणका लागि ३ करोड लागतमा लुम्बिनी-आशेष जेभी निर्माण सेवा काठमाडौंले टेन्का लगाएको थियो। निर्माणस्थल र डिजाइनको तालमेल नमिल्दा पुल निर्माण अवरुद्ध भएको पौडेलले जनाए। रिडिजाइन नगरी पुल निर्माण गर्न असम्भव भएपछि हिलाइ भएको उनले बताए। ‘पुल निर्माणस्थलको भौगोलिक अवस्था र डिजाइनले मेल नखाँदा निर्माण कम्पनीले निर्माण कार्य सुरु गर्न नसकेको हो,’ पौडेलले भने, ‘लागत र निर्माण कार्यको तालमेल नमिल्दा पुल निर्माण अघि बढ्न नसकेको हो।’

परामर्शदाता कम्पनीले सात लाखको लागतमा पुलको डिजाइन कार्य गरेको इन्जिनियर पौडेलको भनाइ छ। ‘पुलको डिजाइन एक छ, निर्माण स्थलको लोकेशन अर्को छ,’ उनले भने, ‘कसरी निर्माण सुरु गर्ने?’ परामर्शदाताले ४६ मिटर लम्बाइको पुल डिजाइन गरेको छ। तर, पासागाड खोलाका सभै गदा निर्माण स्थलको २५ मिटरभन्दा लम्बाई बढ्दैन। कम लागतमा निर्माण हुने पुलका लागि बढी बजेट खेर फाल्न नहुने स्थानीयको भनाइ छ।

पाँच वर्षअघि निर्माण कम्पनीलाई साइट देखाउने क्रममा गलत डिजाइनको खुलासा भएको थियो। सडक डिभिजनले पुल निर्माणका लागि ३ करोड भुक्तानी नगर्ने भएपछि निर्माण कम्पनीले अर्को काम सुरु गरेको छैन। सडक विभागले टेन्का सम्झौताअनुरूप भुक्तानी दिने भए तत्काल कार्य सुरु गर्ने निर्माण कम्पनीले जनाएको छ। परामर्शदाताले पुलको सभै स्थलगत नगरेर कार्यात्मक डिजाइन बनाएको देखिन्छ। पुलको रिडिजाइन भएर लागत यकिन नभएसम्म निर्माण कार्य अघि नबढ्ने प्राविधिकले जनाएका छन्। सडक विभागले चालु आर्थिक वर्षमा पुलको रिडिजाइन गरेर निर्माण अघि बढाउने जनाएको छ।

पुल नबन्दा वर्षातमा यातायात अवरुद्ध हुने गरेको छ। जाजरकोट, डोल्पा र जुम्लाका यात्रुले सास्ती पाएका छन्। पासागाड खोला खलंगा बजारदेखि चार किलोमिटर दूरीमा छ। सडक विभागको लापरवाहीले ६ वर्षअघि टेन्डर भएको उक्त पुलको निर्माण सुरसारसमेत भएको छैन। विभागको गलत डिजाइनका कारण पासागाड खोलाका पुल निर्माण हिलाइ भएको हो। सडक विभाग र आईएमईआरसी कन्सल्टेन्सी ललितपुरको चरम लापरवाहीको कारण पुल निर्माण अलपत्र परेको हो। टेन्डर भएको २ वर्षमा निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्ने पुलको शिलान्याससमेत नभएको स्थानीय कृष्ण मल्लले बताए। ‘सडक कालोपत्रे आफ्नै ६ वर्ष बित्यो,’ उनले भने, ‘तर, पासागाडमा पुल निर्माण सुरु भएन।’

पुल नबन्दा बाढी आएको वखत रातभर सवारी साधन खोला किनारमा राखेर बस्नुपर्ने बाध्यता भएको चालक प्रकाश खत्रीले बताए। डोजरको सहायताजिना यातायातका साधन खोलाबाट निस्कन नसकेको भएको खत्रीको भनाइ छ।

Unilever

युनिलिभर नेपाल लिमिटेड

हेरिटेज प्लाजा, काठमाण्डौ ।

फोन नं. ९७७-१-४१६९१५१ फ्याक्स नं. ९७७-१-४१६९१५२ पो.ब.नं. ७७६५ को

शेयर अभौतिकीकरण तथा बैंक खाता अध्यावधिक गर्ने सम्बन्धी सूचना

यस कम्पनीले आउँदो आर्थिक वर्ष देखि नगद लाभशं हितग्राही खाता खोली शेयर अभौतिकीकरण गरिसकेका शेयरधनी महानुभावहरूले हितग्राही खातामा उल्लेख भएको बैंक खातामा इन्टर बैंक पेमेन्ट सिस्टम (IPS) मार्फत रकम भुक्तानी गरिने हुँदा हितग्राही खाता खोलीसकेका शेयरधनीहरूले आफ्ना हितग्राही खातामा बैंक खाता उल्लेख गरी अध्यावधिक गर्नहुन अनुरोध गरिन्छ ।

साथै हाल सम्म आफ्नो नाममा भौतिक (Physical) रूपमा शेयर धारण गर्नु भएका शेयर धनीहरूले हितग्राही खाता खोली आफ्नो शेयर अभौतिकीकरण गराए पश्चात मात्र लाभशं रकम प्राप्त हुने हुँदा हितग्राही खाता नभएका शेयरधनीहरूले शेयर रजिष्ट्रार सन्राइज क्यापिटल लिमिटेड, कमलपोखरी, काठमाण्डौ वा अन्य कुनै पनि निक्षेप सदस्यमा हितग्राही खाता खोल्न हुन सूचित गरिन्छ ।

सन्राइज क्यापिटल लिमिटेड
SUNRISE CAPITAL LTD.
Subsidiary of SUNRISE BANK LIMITED

पो.ब.नं. १२०५५, कमलपोखरी, काठमाडौं
फोन नं. ४४२८५५०, फ्याक्स नं. ४४२८६८८
वेबसाइट: www.sunrisecapital.com.np
ईमेल: info@sunrisecapital.com.np

आवश्यकता

JOB VACANCY

A well established Company is seeking for highly motivated, efficient, energetic and competent candidates having 3-4 years of experience in its related field for following posts meeting below required criteria.

Accountant

- Graduate/ Post Graduate in Finance/ Accounting.
- Sound knowledge of Swastik software, Taxation, Company Act & Stock Market.

Business Development Officer

- Graduate or Post Graduate in Marketing.
- Build relationship for Business Development in the field of Infrastructure Development, Construction & Equipment.
- Keep contact with Government Sector, International Agencies, Corporate Clients.
- Liaison with various International Manufacturers, Construction Companies and Equipment Suppliers.

Secretary

- Graduate.
- Secretarial training will be an added value.
- Must have good knowledge of Computer.
- Fluent in both English and Nepali language.

Assistant Officer

- BBA/ MBA (preferably with HR).
- Correspond with National and International Companies.
- Having a good command in English writing and speaking.
- Maintain Database & Documentation.
- Assist the Business Development Team.
- Preferably with 1-2 years of experience.
- Females are highly encouraged to apply for this post.

Please email or post your resume within 7 days to:

E-mail: info@tradelinknp.com Post Box No. 5771, Kathmandu, Nepal

डिलरहरूको आवश्यकता

3 Wheeler को जन्मवाता इटालियन कम्पनी Piaggio (पियाजियो) द्वारा उत्पादित नयाँ Apé City को नेपालका लागि आधिकारिक विक्रेता एम. बि. दुगड अन्तर्गत विवेक अटोमोबाइलस् प्रा. लि. ले आफ्नो वित्तीय विवरण, क्वालि बजार व्यवस्थापन र वित्तीय एवं सहज सेवा विस्तार गर्नका लागि नेपालका तल उल्लेखित विभिन्न सहर/ स्थानहरूमा राम्रो नेटवर्क स्थापना गर्नुभएका एवं बजार विस्तार गर्न इच्छुक कम्पनी/ डिग्रे/ फर्म/ संस्था तथा व्यक्तिहरूले आफ्नो व्यवसायिक अनुभव, विस्तृत व्यापार योजना र वित्तीय विवरण सहित निम्न टेम्पलेटमा व्यवसायिक सम्बन्धिका लागि सम्पर्क गर्नुहुन अनुरोध गर्दछौं।

डिलरको लागि आवश्यक स्थानहरू :-

- ☑ सुखड (कैलाली) ☑ बाँसगढी (बर्दिया) ☑ कोहलपुर (बाँके) ☑ जीतपुर (कपिलवस्तु) ☑ तुल्सीपुर (दाङ)
- ☑ भैरहवा ☑ दमौली (तनहुँ) ☑ जलेश्वर ☑ इनरवा ☑ ईटहरी ☑ दमक ☑ पर्सा
- ☑ वीरेन्द्रनगर (धनुषा) ☑ ओखलढुङ्गा ☑ चौतारा (सिन्धुपाल्चोक)

विवेक अटोमोबाइलस् प्रा.लि.
बालाजु औद्योगिक क्षेत्र, काठमाण्डौ, मो.: ८८०१३४६१७५, ८८०१३००४३०, ८८०२५४२२५७
ई-मेल: dugarpiaggio@gmail.com

पोल्ट्री सम्मेलन हुँदै

काठमाडौं (कास)- कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालयमा कृषुरापालन सम्बद्ध वैज्ञानिकको अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन हुने भएको छ। कात्तिक ११ देखि १३ गतेसम्म चल्ने ‘अन्तर्राष्ट्रिय पोल्ट्री सिम्पोजियम २०१८’ मा १० देशका ५० भन्दा बढी वैज्ञानिकले भाग लिनेछन्।

DIPLOMA IN CIVIL ENGINEERING

विषयमा भर्ना सम्बन्धी सूचना

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक परिषद्, परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय सानोठिमी, भक्तपुरबाट शैक्षिक सत्र २०७५/०७६ का लागि मिति २०७५/०४/१९ गते भएको पूर्णशुल्क तथा मिति २०७५/०४/१९ गते वर्गीकृत छात्रवृत्तिको लागि भएको प्रवेश परीक्षामा समेत सामेल भई पास लिस्टमा परेका छात्रछात्राहरूले रिक्त कोटामा भर्ना हुनको लागि निवेदन दिनुहुन सूचित गरिन्छ। साथै यो निवेदन CTEVT को नियमानुसार हुने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ।

KANTIPUR COLLEGE OF TECHNICAL SCIENCE
Tokha Road, Gongabu, Kathmandu, Nepal
Phone: 01-4361809, 9848250090

के तपाईं दक्ष WELDER बन्न चाहनु हुन्छ ?

हामीलाई सम्झनुहोस्

- ☑ अत्याधुनिक औजारहरू र दक्ष तथा अनुभवी प्रशिक्षक।
- ☑ तालिम पश्चात स्वदेश तथा विदेशमा अधिकतम तलबमा रोजगारीको लागि पहल गरिने।

न्यूनतम शुल्कमा तालिम

नेपाल भ्याली इन्जिनियरिङ एण्ड अटो वर्क प्रा. लि.
(Nepal Valley Engineering & Auto Works Pvt. Ltd.)
बालाजु औद्योगिक क्षेत्र, फोन नं.: ४३६२१०८, ९८१३५९६७७४

VACANCY ANNOUNCEMENT

Aryan College urgently requires qualified and experienced candidates for the following posts :

1. **Administrative Staff** - Few : BBA or BBS or BA
2. **Counciller** - Few : BIT/BCA/BBA or equivalent
3. **Front Desk Officer** - Few : +2 or equivalent
4. **Office Boy** - Few : Bike licenses holder

(Competent applicants should apply within 7 days)

Aryan School of Engineering & Management
(BE Civil, BIT, BCA & BBA)
Mid-Baneshwor, Kathmandu, Nepal
Phone : 01-4485146, 4482217
Email : info@thearyanschool.edu.np
Web : www.thearyanschool.edu.np

ADMISSION OPEN

BHM BBA

BACHELOR OF HOTEL MANAGEMENT BACHELOR OF BUSINESS ADMINISTRATION

Aayaam
INTERNATIONAL COLLEGE
(A Business School with new Dimension)
Affiliated To Purbanchal University

SCHOLARSHIP Available For Deserving Students

Kumaripati, Lalitpur, Nepal
Ph : 977-1- 5550778, 5537674
E : aayaamcollege@gmail.com
W : www.aayaamcollege.edu.np

Affiliated to Purbanchal University

ADMISSION OPEN

BE Civil

4 Years

BBA

4 Years

MBA

2 Years

Forms Date Submission:

Normal Rate Till: 2075/05/13

Double Rate: 2075/05/20

Note: Last date of form submission for BBA & MBA is till 2075-05-22

Central Engineering College

Head Office: BIJAY BHAWAN, Ramananda Chowk-8, Janakpur, Dhanusha
Tel: 041-527336, Mob. 9854029897, 9801124336
Email: centralegg@gmail.com, www.cecenti.com

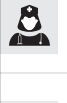
Affiliated to Purbanchal University

Admission Open

B. Sc. Nursing

4 Years

PBBN

3 Years

B. Pharmacy

4 Years (8 Semester)

BPH

4 Years (8 Semester)

फारम भर्ने मिति:

२०७५ साउन १८ गते देखि भाद्र १३ गते सम्म दोब्बर दरले फारम भर्ने २० गते सम्म

प्रवेश परीक्षा मिति: पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयको सूचना अनुसार पछि प्रकाशित हुनेछ।
नोट: बिदाको दिन पनि कलेज सुल्झा रहनेछ।

Kantipur Academy of Health Science
(Kantipur Hospital Pvt. Ltd.)
Tinkune, Kathmandu, Ph: 01-4117920, 4112146, Mob. 9810198172
www.kantipuracademy.com.np
info@kantipuracademy.com.np, frontdesk@kantipur@gmail.com

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

दरबारमार्ग विकास बोर्डको अनाधिकृत रूपमा दरबारमार्ग क्षेत्रमा भएका तारहरू हटाउने सूचना

काठमाडौंको प्रतिष्ठित क्षेत्र दरबारमार्गमा अनाधिकृत रूपमा राखिएको तारहरू हटाउन बारम्बार गरिएको आग्रहलाई बेवास्ता गरिएकोले यो समस्या निराकरणका लागि बसेको बैठकले आगामी १ हप्ताभित्र सरोकारवाला संघ संस्था वा व्यक्तिहरूले आ-आफ्नो तारहरूको उचित व्यवस्थापन नगरे यस संस्था आफै उक्त अनाधिकृत रूपमा राखिएका तारहरू हटाउन बाध्य हुनेछौं।

सम्पर्क:

दरबारमार्ग विकास बोर्ड

श्री गुरुङ योजना प्रमुख, मो.: ९८५१०६८२६२
श्री यज्ञ राज पाण्डे का. सचिव, मो.: ९८५१०२३०७७

CAREER OPPORTUNITY

For a Reputed 10 + 2

- ♦ **Girls Hostel Warden (Female-Residential)**
(Qualification: Bachelors)
Age: Priority for 30+
- ♦ **Academic Counselor (Female)**
(Graduate in management faculty)
- ♦ **Staff Nurse (Residential)**
(Qualification: B. SC. Nursing/ANM/CMA)

Experience : Min. 2 yrs. for all above posts.
Salary : Negotiable for deserving candidates.

Send your application with expected salary at: evisionus53@gmail.com

PREMIER
INTERNATIONAL SCHOOL

VACANCY ANNOUNCEMENT

PREMIER REQUIRES ADDITIONAL STAFF IN THE FOLLOWING POSITIONS

Subject	Required No.	Level	Qualification
Librarian / Language Support Teacher	1	—	Bachelor
IT Assistant	1	—	Bachelor
IT Assistant (Graphics Designer)	1	—	Bachelor
HPE Support Teacher	1	Secondary	Bachelor
English Support Teacher	1	Secondary	Bachelor
Math Support Teacher	1	Secondary	Bachelor
Grade Teacher	1	Primary	Bachelor

Premier International School
Khumaltar Height, Satdobato, 5528032, 5549849, 5549773
Note: You can either drop your CV at school reception or send an email at info@premier.edu.np, md.pa@premier.edu.np by 30th August, 2018

भर्ना खुल्यो ! भर्ना खुल्यो !!

स्नातक तहका कार्यक्रमहरूमा:

- ❖ BSc. Nsg.– ४ वर्ष
- ❖ PBBN – ३ वर्ष
- ❖ BPH – ४ वर्ष (८ सेमेस्टर)

फारम बुकाउने अन्तिम मिति: २०७५ भाद्र १३ गते बुधवार बिउँसो १ बजेसम्म

Yeti Health Science Academy

(Affiliated to Purbanchal University & CTEVT)

कान्तिमार्ग, महाराजगञ्ज, काठमाडौं (टिचिङ्ग तथा कान्ति वाल हस्पिटलको ठीक पछाडि)
फोन: ४४२८३४९, ४४२८३४३, ४४३६५९२, ४४२०९०२ www.yhsa.edu.np

भर्ना खुल्यो !

पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय बाट सम्बन्धन प्राप्त यस होप इन्टरनेशनल कलेजमा शैक्षिक सत्र २०७५/७६ को लागी निम्न कार्यक्रममा भर्ना खुल्यो।

B.Sc Nursing

BPH

PBBN

B Pharmacy

फारम भर्ने अन्तिम मिति : २०७५ भाद्र १३ गते

AN ISO 9001:2015 Certified College

होप इन्टरनेशनल कलेज

सातदोबाटो, ललितपुर
फोन नं. ०१-५९५९८३६, ०१-५९५९८६७
८८५९३३८५३८
www.hopecollege.edu.np | E-mail : info@hoecollege.edu.np

WE ARE HIRING

A reputed & dynamic College in Kathmandu invites application from suitable & qualified persons to fill the vacant positions :

English Faculty Member

Minimum Qualification
Master's Degree with First Division and at least 1 year's related experience

Guidance Counselor

Minimum Qualification
Bachelor's Degree in related field with at least 2 years' related experience

Note: Preference will be given to graduates from Foreign Universities with strong spoken and written English.

Admin Assistant

Minimum Qualification
At least 10+2/equivalent and 1 year's related experience

Mail with CV: vacancy.college@gmail.com

रामेछाप (कास)- बर्खामा सडक ग्राभेल गर्दा लिबु तामाकोसी गाउँपालिकाको धोबीदेखि सिरिसे हुँदै हुडि र ओखलढुंगातर्फको यातायात ठप्प भएको छ। हिलाम्मे

बर्खामा ग्राभेल

सडकले नाघीभन्दा तल सवारीसाधन नचल्दा सर्वसाधारण पैदल हिँडन बाध्य छन् । जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन

इकाई अन्तर्गतको ईएपी कार्यक्रमबाट ग्राभेल हुन थालेको हो । समयमै सक्नुपर्ने भएकाले बर्खामा पनि काम गनुपर्येको आयोजनाले जनाएको छ ।

छोरी जन्मिए बैंक खाता

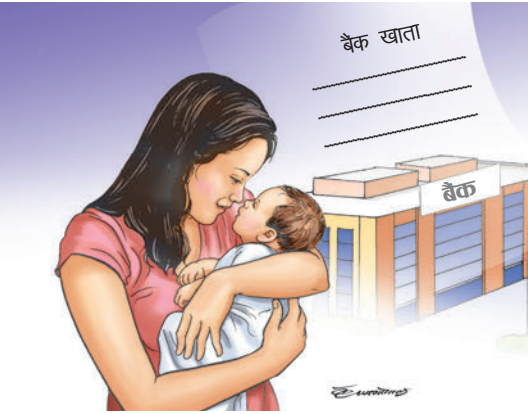
■ कृष्णप्रसाद गौतम

सुर्खेत- वीरेन्द्रनगर-६, बुद्धपथकी सुशीला थापाले असोज पहिलो साता छोरी प्रतज्ञालाई जन्म दिइन् । परिवारले जन्म दर्ता गरिदिएको सातामै नगरपालिकाले प्रतज्ञाको नाममा बैंक खाता खोलाईदयो । परिवारले अन्नप्राशतमा जम्मा भएको ७ हजार रूपैयाँ पनि खातामै जम्मा गरिदिए । ‘नगरपालिकाले खाता खोलाईदिएपछि छोरीका लागि बचत गर्ने प्रेरणा मिल्यो,’ आमा सुशीलाले भनिन्, ‘छोरी विद्यालय जाँदासम्म ५० हजार रकम जम्मा गरिदिने लक्ष्य छ ।’

पतिजाको मात्र होइन, वीरेन्द्रनगरीभित्र जन्मिएका एक सय ५६ वालिकाको नाममा गत आर्थिक वर्षमा खाता खोलिएको नगरपालिकाले जनाएको छ । जनप्रतिनिधि निर्वाचित भएपछि एक सय दिनको प्रार्थमिकताभित्र ‘छोरी जन्म बचत खाता’ कार्यक्रम समारोश गरी निरन्तरता दिएको छु ।

कार्यक्रमले किशोरीमैत्री नगर निर्माण योजनालाई सघाउ पुर्‍याएको नगरप्रमुख देवकुमार सुवेदीले बताए । लैंगिक विभेद घटाउन बचत खाता सञ्चालन गरिएको उनको भनाइ छ । ‘नीति तथा कार्यक्रममै समारोश गरेर कार्यक्रम निरन्तर सञ्चालन गरिनेछ, यसले राज्यले छोरीलाई समिकएको सन्देश दिएको छ,’ उनले भने, ‘कार्यक्रमले छोरीलाई सम्मान र माया गर्न पनि प्रेरणा दिन्छ ।’

भ्रूण हत्या र लैंगिक विभेद न्यूनीकरणका लागि बैंक खाता कार्यक्रम सुरु गरिएको नगरपालिकाले जनाएको छ । छोरी जन्माउँदा अभिभावकले गर्व गर्ने वातावरण बनाउन खोजिएको छ । ‘यो अभियानले बैंकिङ पहुँच वढाउन समेत मद्दत गरेको छ,’ नगरप्रमुख सुवेदीले भने, ‘छोरीलाई हामीले

खोलाईदिएको खातामा थप रकम जम्मा गरेर अभिभावकले उनको शिक्षा, स्वास्थ्यलगायत आधारभूत आवश्यकता पूरा गराउन सक्छन् ।’ नगरले खातालाई आधुनिक खुब्रुकेका रूपमा विकसित गर्न खोजेको जनाएको छ । वीरेन्द्रनगरले ज्येष्ठ नागरिकको सम्मानका लागि ‘बा-आमा जैतारी’ कार्यक्रमलाई पनि निरन्तरता दिएको छ । प्रत्येक वडामा गएर ज्येष्ठ नागरिकसँग भेटघाट र छलफल गर्दै आएको छ ।

यस्तै गुर्भाकोट नगरपालिकाले पनि दुई साताभित्रै बचत खाता सञ्चालन गर्ने गरी ‘वालिका जन्म प्रोत्साहन’ कार्यक्रम सञ्चालन गर्न थालेको छ । गत आर्थिक वर्षमै सञ्चालन गर्न खोजिए पनि विभिन्न समस्याका कारण कार्यक्रम रोकिएको थियो । सबै वडाबाट वालिका जन्मको तथ्यांक आइसकेको गुर्भाकोटका नगरप्रमुख हस्त पुनले बताए ।

‘नयाँ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत आउनेवित्तकै पहिलो काम वालिकाको खाता खोल्ने हुनेछ,’ उनले भने, ‘वडाबाट पायक पर्ने बैंक, वित्तीय संस्था र सहकारीमा एक हजार जम्मा गरेर नगरपालिकाले खाता खोल्दिनेछ ।’ नगरपालिकाले खोलाईदिएको खातामा अभिभावकलाई

थप रकम जम्मा गर्न आग्रह गर्ने प्रमुख पुनले बताए । लैंगिक विभेद हटाउन कार्यक्रमले दीर्घकालीन सन्देश दिने उनको भनाइ छ । गुर्भाकोटमा छोराछोरी जन्मिए दुई विरुवा रोप्नुपर्ने नियम पनि बनाइएको छ । करिव एक हजार ५ सय विरुवा वितरण गरेको छ ।

‘पर्यावरणमा सहयोग पुर्‍याउन कार्यक्रम सुरु गरिएको हो,’ नगरप्रमुख पुनले भने, ‘अभिभावकले दुई विरुवा लैजानुपर्ने अनिवार्य नियम बनाइएको छ, तर आवश्यक परे बढी पनि वितरण गरेका छौ ।’ नगरपालिकाले सञ्चालन गरेको नर्सरीबाट गतवर्ष करिव १८ हजार विरुवा वितरण गरिएको थियो । प्रभावकारी हुने उनी बताउँछन् ।

दुवै नगरपालिकाले यसका लागि जन्मदर्ता हुनैपर्ने जनाएका छन् । अधिवक्ता दुर्गाप्रसाद सापकोटाले लैंगिक समानताका लागि यो कार्यक्रम प्रभावकारी हुने बताए । ‘यसले पुरुषप्रधान सोचाइ निरुसाहित गर्न सहयोग पुर्‍याएको छ,’ उनले भने, ‘छोरी जन्मदा अभिभावकमा उत्साह ल्याउन कार्यक्रम प्रभावकारी भएको छ ।’

गरिब

परिचयपत्र फिर्ता

बागलुङ (कास)- काठेखोला-३ धम्जाकी हमा विकले गरिव परिचयपत्र फिर्ता गरेकी छन् । भारतीय सेनाका अवकास प्राप्त श्रीमानको पेन्सनले आफूलाई खान-लाउन पुगेको भन्दै फिर्ता गरेकी हुन् । आफूले नियमित पेन्सन पाएकाले खाने नपुग्नेलाई परिचयपत्र दिनुपर्ने भन्दै उनले फिर्ता गरेको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत खिमबहादुर विकले बताए । धुम्रीटोलोले वितरण गरेकै स्थानमा आएर उनले परिचयपत्र फिर्ता गरेकी थिइन । काठेखोला-८ लेखानीका एक पूर्वसैनिकले पनि परिचयपत्र फिर्ता दिएका छन् । वडा-६ विहुँका एक किसानले पनि खेती गरेर खान पुगेको भन्दै फिर्ता दिएको गाउँपालिकाले जनाएको छ । स्वस्फूर्त फिर्ता गर्नेहरूले सूचक भदा त्रुटि भएको बताए ।

सातादेखि बागलुङका विभिन्न गाउँ तथा नगरपालिकामा गरिव परिचयपत्र वितरण भइरहेको छ । वितरणका क्रममा पेन्सन बुझ्ने र बहालबाला कर्मचारी समेत गरिवको सूचीमा परेपछि विरोध हुन थालेको छ । केहीले आफैले थाहा नपाएको भन्दै फिर्ता गरेका छन् ।

‘राज्यले चाहेको बेला खानबिन गर्न सक्छ भने सन्देश पाएर पनि केहीले फिर्ता गरेको पाइयो,’ अधिकृत विकले भने, ‘कात्तपथ पहिला दिएको सूचनाबाट आफै लज्जित भएका छन् ।’ काठेखोलामा मात्र २ सय ५२ अति गरिव, २ सय ५२ मध्यम र २ सय २ जना सामान्य गरिव परिवारमा सूचीकृत भएका छन् ।

गाउँमा कृष्ण दिने व्यवसायी, शिक्षक र पेन्सन पाइरहेकाहरू समेत यस्तो सूचीमा परेकोमा स्थानीयले आश्चर्य व्यक्त गरे । ‘कसरी यस्तो भयो, खोजी पनि गर्दै छौ,’ ताराखोला नरेश केसीले भने, ‘तथ्यांक संकलनकै समयमा केही गडबडी भएको हुन सक्छ ।’

कात्तपथले खान पुग्दैन भनेर ढाँटेर र सही सूचना दिएर के होला भन्ने भावना राखेको पाइएको उनले बताए । यसरी फरक तथ्यांक आएपछि ताराखोला गाउँपालिका र होपगढान नगरपालिकामा पनि विरोध भइरहेको छ । धेरैजसोलाई वितरण भइसकेको छ । केहीमा समस्या पनि देखियो,’ होरपाटनका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत धनप्रसाद पोखरेलले भने, ‘मानवीय स्वभाव र त्रुटि भएकाले सच्याएर जान सकिन्छ ।’ जिल्लामा ११ हजार २ सय १ परिवारको नाम गरिव घरपरिवारको सूचीमा छ । जिससले परिचयपत्र पाउनेलाई नि:शुल्क स्वास्थ्य विमा गराउने निर्णय समेत गरेको थियो

फिड द फ्युचर नेपाल-ज्ञानमा आधारित एकिकृत दिगो कृषि (किसान २) परियोजना

वार्षिक कार्य योजना कार्यान्वयनको लागि आहृवान पत्र (नं.२)

ज्ञानमा आधारित एकिकृत दिगो कृषि (किसान २) परियोजनाले नेपालको सुदुर पश्चिमाञ्चल, मध्य पश्चिमाञ्चल, पश्चिमाञ्चल र मध्यमाञ्चल (प्रदेश नं. ७, ६, ५, ३) का २५ जिल्लाहरू (अछाम, डोटी, डडेल्धुरा, बैतडी, कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दिया, सुर्खेत, दैलेख, जाजरकोट, दाङ्ग, सल्यान, रुकुम पुर्व, रुकुम पश्चिम, रोल्पा, प्युठान, कपिलवस्तु, पात्था, अर्घाखाँची, गुल्मी, मकवानपुर, सिन्धुपाल्चोक, नुवाकोट, काभ्रेपलाञ्चोक) मा कृषिसँग सम्बन्धित व्यापार व्यवसाय बढाउन ईच्छुक नेपाली साना, मध्यम तथा ठुला निजी संस्था, सहकारी, र वित्तिय संस्थाहरू (बैंक, लघुवित्त संस्था, बचत तथा ऋण सहकारी संस्था) बाट वार्षिक कार्य योजना कार्यान्वयनको लागि आहृवान पत्र पेश गर्न आहृवान गरिएको छ । ईच्छुक नेपाली तथा विदेशी गैरसरकारी संघ-संस्थाले पनि आवेदन दिन सकिने प्रावधान भएता पनि व्यवसायमुखी निजी संस्थालाई विशेष प्राथमिकता दिईने छ ।

किसान २ परियोजनाको मुख्य उद्देश्य नेपालमा विर्धकालीन कृषि व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरी कृषि क्षेत्रमा सामाजिक समावेशीकरण गरी कृषकहरूको आय-आर्जन बृद्धि गरी गरिवी न्युनिकरण गर्नु रहेको छ । यी उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि यस परियोजनाले गुणस्तरीय कृषि सामग्री जस्तै: विऊ विजन, मलखाद, वित्तिय कर्जामा पहुँच पुर्‍याई, कृषि प्रसार कार्यक्रमी, सेवा प्रदायक र कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गरी कृषकलाई आवश्यक पर्ने सेवा र सुसुध तरिकाले पुर्‍याउने, उन्नत तथा दिगो कृषि उत्पादन प्रविधिको अबलम्बनमा सहजिकरण गर्नु (उत्पादन पछिका प्रविधिहरू: उन्नत बजार व्यवस्थापन, कृषि बजारमा पहुँच) रहेको छ ।

यस परियोजनाले व्यवसायी र साना कृषकहरू बिच प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष सम्बन्ध विस्तार तथा स्थापना गर्ने खालका विभिन्न क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकतामा राखेको छ । यस परियोजनाले कृषि उत्पादनको गुणस्तर सुधारका लागि कार्यक्रमहरू गर्दछ साथै यस परियोजनाले कृषि सामाग्रीहरूको उपलब्धतामा बृद्धि, उत्पादन वा उत्पादन उप्रान्तका प्रविधिहरू र बजार तथा कृषि सूचनाको पहुँचमा बढावा दिनेछ । यसले कृषकहरूको लघुवित्तको पहुँचमा बृद्धि गराउन पनि विभिन्न कार्यक्रमहरू गर्दछ । यस परियोजनाले धान, मकै, मसुरो, तरकारीको मुल्य श्रृंखलाको साथै बाख्राको मुल्य श्रृंखलामा पनि काम गर्दछ ।

आहृवान गरिएका संभावित क्रियाकलापहरू निम्न प्रकार रहेका छन्:

- कृषि सामग्री र सेवामा पहुँच** : निजी क्षेत्रका कृषि सामग्री वितरकहरू (जस्तै: एग्रोभेट, एजेन्ट वा वितरक), र स्थानीय सेवा प्रदायकहरूको स्थापना र/वा कृषि तालीम मार्फत कृषि सामग्री वितरण प्रणालीलाई सुदृढ गर्ने ।
- व्यवसायीकरण/नयाँ प्रविधिहरूको प्रवर्धन** : कृषि सामग्री बिक्री वितरणमा बृद्धि तथा नयाँ प्रविधिहरूको प्रयोगबाट उचित कृषि प्रणाली, सिंचाई, मलखादको प्रयोग, कृषि यात्रिन्कीकरण, उत्पादन उप्रान्तको प्रविधि, प्रशोधन, बजार व्यवस्थापन वा तालीम योजना वा साधनहरू, प्रदर्शनी संचालन, वितरण प्रणाली) पहुँचमा सुधार गर्ने तथा सुलभ बनाउने ।
- उत्पादनको गुणस्तरमा सुधार र परिमाणमा बृद्धि** : बिक्रीका लागि कृषि उत्पादनको गुणस्तर र परिमाणमा बृद्धि गर्न कृषि सहकारी र बजारयोजना समितिलाई विभिन्न सहयोग गर्ने (जस्तै सदस्यता बृद्धि, गुणस्तरीय सामग्रीमा पहुँच, उत्पादन उप्रान्त प्रविधिहरू अपनाउने, गुणस्तर नियन्त्रण र बजार सम्बन्ध विस्तार गर्ने) ।
- सम्मिलित सेवा वितरण** : गुणस्तर र परिमाणमा बृद्धिका लागि क्रेताहरू जस्तै: प्रशोधनकर्ता (धान कुट्ने मील, दाना बनाउने मील), व्यापारीहरू, थोक बिक्रेताहरूलाई कृषकहरू र बजारसँग अग्र र पश्च (forward and backward) सम्बन्ध विस्तारमा सहयोग गर्ने ।
- वित्तीय सेवामा पहुँच** : ग्रामिण क्षेत्रमास्थित घर धुरीहरू, साना तथा मझौला उद्यमीहरू जस्तै: व्यापारी र प्रशोधनकर्ताहरू: र सहकारीहरूको वित्तिय सेवामा पहुँच तथा उपलब्धतामा बृद्धिका लागि बैंक र साना वित्तिय संस्थाहरू (लघुवित्त संस्था) वा यो क्षेत्रमा काम गरेका अन्य संस्थाहरूलाई सहयोग गर्ने । सहयोग कार्यक्रमहरू बजार अध्ययन, मोबाईल पैसा, वा डिजिटल पेमेन्ट सिस्टम: क्षमता अभिवृद्धि साथै कर्मचारी तालीम, कृषि विकासका लागि गैर वित्तिय सेवाहरूको परिचय वा विस्तार: र नयाँ उत्पादन विकासमा सिमित हुनु पर्ने छैन ।
- किसान २ परियोजनाको उद्देश्य र क्रियाकलापहरूको दिगोपन विस्तारका लागि अन्य कार्यक्रमहरू गर्ने ।

अबको बाह्र महिनामा यस परियोजनाले बहुअनुदान दिने उद्देश्य राखेको छ । अनुदान प्राप्त गर्ने संस्थाहरूले प्रस्तावित लागत मुल्यमा योगदान गर्न पर्नेछ, जस्तै: नाफादायक व्यवसायहरूलाई लागन मुल्यमा ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी योगदान गर्नलाई प्रोत्साहित गरिन्छ भने साना, दुर्गम वा अन्य पछाडी पारीएका वर्गगढा संचालीत संस्थाहरूले ५० प्रतिशत भन्दा कम लागत मुल्यमा योगदान प्रस्ताव गर्न सक्नेछन् । अनुदानको लागि वर्षै भरी नै क्रमिक रुपमा आवेदन दिन सकिनेछ ।

किसान २ परियोजनाको अनुदान आवेदन निर्देशिकामा कार्यक्रमको पुर्ण योग्यता तथा आवश्यकताहरू समारोश गरिएको छ । सबै आवेदक संस्थाहरू नेपाल सरकारको नीति अनुसार कानुनीरुपमा दर्ता भएको हुनु पर्नेछ । थप जानकारीको लागि अनुदान आवेदन निर्देशिकाका साथै किसान २ अनुदान सहयोग कर्मचारीलाई Grants.KISAN@winrock.org मा सम्पर्क गर्न सकिनेछ ।

कृपया ध्यान दिनु होला Winrock International ले आवेदनको तयारी र आवेदन बुझाउन परि आएको खर्च व्यहोर्ने छैन । यदि कुनै विशेष अवस्था आएको खण्डमा Winrock International ले आवेदन रद्द गर्ने अधिकार राख्दछ ।

पोखरा विश्वविद्यालय, विज्ञान तथा प्रविधि संकाय, स्कुल अफ इन्जिनियरिङ्गको प्रवेश परिक्षाको तालीका परिमार्जन सम्बन्धि अत्यन्त जरुरी सूचना

प्रकाशित मिति २०७५।०५।०८

पोखरा विश्वविद्यालय, स्कुल अफ इन्जिनियरिङ्गमा शैक्षिक सत्र २०७५ को लागि नयाँ विद्यार्थी भर्नाको लागि निर्धारित तालिकामा प्रवेश परिक्षा समितिको निर्णय अनुसार हेरफेर हुन गएकोले परिमार्जित तालिका अनुसार मिति २०७५।०५।१३ गते सम्म Online form भर्न पाईने र मिति २०७५।०५।१६ गते शनिवार विहान ११:०० बजे देखि १:०० बजे सम्म प्रवेश परिक्षा संचालन हुने व्यहोरा सम्बन्धित सबैलाई सुचीत गरिन्छ । साथै सो सम्बन्धि विस्तृत विवरणको लागि विश्वविद्यालयको Website: www.pu.edu.np हेर्नुहुन समेत सूचित गरिन्छ ।

भर्ना समिति २०७५

NIC ASIA Bank Ltd.
Registered Office: Trade Tower, Thapathali, Kathmandu
Contact Number: +977-1-5111177/78/79
Fax Number: +977-1-5111180
Toll Free Number: 1660-01-707771
Feedback: Type FB and send SMS to 34488

INVITATION FOR SEALED PROPOSALS (2nd Notice) First Published Date: August 06, 2018

NIC ASIA Bank solicits sealed bids from interested parties for supply and delivery of Various Stationery Items for the Bank.

Interested parties can obtain bid document from Bank's General Administration & Project Department at Registered Office, Thapathali upon payment of non-refundable bid document fee for NPR. 1,000.00 (Nepalese Rupee One Thousand Only).

Sealed bid proposals are to be submitted by August 30, 2018 within close of business in the format of bid document.

All bid proposals should be addressed to General Administration & Project Department and must be submitted in person. Bid proposals received after the deadline will not be accepted.

Bid proposals sent through Mail/Courier will neither be accepted for any consideration nor will they be returned to the sender.

सुदूरपश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय

विज्ञान तथा प्रविधि संकाय

डीनको कार्यालय

महेन्द्रनगर, कञ्चनपुरको

सेमेष्टर प्रणाली अन्तर्गत चार वर्ष स्नातक तह B.Sc./B. Sc. CSIT विषयको २०७५ सालको नयाँ विद्यार्थी भर्ता सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

सुदूरपश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय विज्ञान तथा प्रविधि संकाय अन्तर्गतका केन्द्रीय विभाग र आंगिक क्याम्पसहरूमा सेमेष्टर प्रणाली अनुसार पठन पाठन हुने विज्ञान तर्फ चार वर्ष स्नातक तह B.Sc./B.Sc. CSIT विषयमा भर्ना हुन इच्छुक विद्यार्थीहरूका निमित्त २०७५ सालका लागि निम्नानुसारको नयाँ भर्ना कार्यक्रम प्रकाशित गरिएको छ । आवेदन फाराम Website: www.fwufofost.edu.np वा विश्वविद्यालयको विज्ञान संकायको केन्द्रीय विभागहरू वा सम्बन्धित क्याम्पसहरूबाट प्राप्त गरी २०७५ साल भाद्र १० गते देखि केन्द्रीय विभागहरू वा पढाइ हुने आंगिक क्याम्पसहरूमा रु. ४००/- (अक्षरेपी पाँच सय रूपैयाँ मात्र) तिरी बुझाउन सकिने छ ।

भर्ता सम्बन्धी कार्यक्रम:

१. आवेदन फाराम बुझाउने अन्तिम मिति: २०७५ आश्विन १० गते सम्म

२. परीक्षा केन्द्र: विज्ञान तथा प्रविधि संकायका विभागहरू र सम्बन्धित आंगिक क्याम्पस रहनेछ ।

३. प्रवेश परीक्षा हुने मिति र समय: २०७५ साल आश्विन १३ गते

B. Sc. CSIT: विहान ८:०० बजेदेखि १०:०० बजेसम्म

General B.Sc.: Biological Group: विहान ११:०० बजे देखि १:०० बजे सम्म,

Physical Group: दिउँसो २:०० बजे देखि ४:०० बजे सम्म

विस्तृत जानकारीका लागि Website: www.fwufofost.edu.np वा विश्वविद्यालयको विज्ञान संकायको केन्द्रीय विभागहरू वा सम्बन्धित क्याम्पसहरूमा सम्पर्क राख्नुहोला ।

डीन

नाता प्रमाणित ल्याउन साता

■ धनश्याम सङ्का

म्याग्दी- स्थानीय तहमा सिफारिस र प्रमाणितजस्ता कागजपत्र अंग्रेजी भाषामा उल्या गर्न जनशक्ति नहुँदा सेवाग्राहीले सास्ती पाएका छन् । यति कामका लागि उनीहरू सदरमुकाम धाउनु बाध्य छन् ।

छोरी सीमालाई विदेशी कलेजमा भर्ना गर्ने अंग्रेजी भाषामा नाता प्रमाणित र आयश्रोत प्रमाणित कागजात आवश्यक भएपछि, शैलागिरि गाउँपालिका-१ गुर्भाका दरमान छल्ल्याव वडा कार्यालय पुगे । वडाबाट उनलाई भनियो- ‘अंग्रेजी भाषामा चाहिने भए आफै बेहोरा मिलाएर कागजात ल्याउनु, हामी छाप लगाइदिन्छौ ।’

अर्को दिन उनी हिँडेर गाउँपालिकाको केन्द्र मुना पुगे । तेस्रो दिन कार्यालय खुल्नेवित्तकै गाउँपालिका कार्यालय गए । त्यहाँ पनि अंग्रेजीमा प्रमाणित कागज बनेन । फेरि दिनभरि हिँडेर दरबाड भरे । वर्षाले सडकमा पहिरो गएकाले गाडी चलेको थिएन । चौथो दिन सदरमुकाम बेनी भरे हुलाकचोकीस्थित एक साइबर क्याफेमा छिर । प्रतिपृष्ठ एक हजार शुल्क लिएर साइबर सञ्चालकले सरकारी कार्यालयको लोगोसहितको कागजात तयार पारिदिए । ‘घरबाट बेनी भरेर अंग्रेजी भाषामा सरकारी डकुमेन्ट बनाउन चार दिन लाग्यो । फर्कने ३ दिन,’ दलमानले भने, ‘एउटा नाता प्रमाणित र आयश्रोत प्रमाणित गराउन ७ दिन लाग्यो । गाडीभाडा, खाना, बाजा, होटलवास, साइबरलाई तिरको रकमसमेत गरी १० हजार खर्च भयो ।’

अनूपपुर्ण गाउँपालिका-६ धारका सागर खड्कालाई पनि अंग्रेजी भाषामा नाता प्रमाणित कागज बनाउन सदरमुकाम जाँदा र साइबरमा कागज बनाई गाउँ फर्केर वडाध्यक्षबाट प्रमाणित गराउंदासमेत चार दिन लाग्यो । ‘बाटो खर्च, साइबर खर्च र वडा कार्यालयमा बुझाएको दस्तुर समेत ६ हजार खर्च भयो,’ उनले भने ।

स्थानीय सरकारी सामान्य कागज पनि अंग्रेजीमा बनाउन नजान्दा दुर्गमका सेवाग्राहीले सास्ती त पाएकै छन्, सरकारी लेटरप्याड र लोगोको दुरुपयोग पनि भइरहेको छ । नाता, आयश्रोत प्रमाणित र वैदेशिक

प्रयोजनका लागि आवश्यक सिफारिस अंग्रेजीमा उल्या गर्न सकेका छैनन् ।

गाउँमा ‘सिंहदरवार’ गए पनि सेवाग्राही सामान्य कागजपत्र बनाउन सदरमुकाम भर्नेपर्ने बाध्यता यथावत् छ ।

विदेशका लागि पारिवारिक नाता प्रमाणित र आयश्रोत प्रमाणित समेतका कागजात बनाउन आएको, बिजुली नआएकाले टाइम लाग्ने भयो,’ बेनीको एक साइबरमा भेटिएको मालिका गाउँपालिका-५ की सीना बुढामगरले भनिन्, ‘अब त सबै सुविधा गाउँबाटै हुन्छ भन्थे, यति अंग्रेजीमा लेख्न पनि नजान्ने रहेछन् गाउँपालिकाका कर्मचारी ।

हामीले दुख पाइयो ।’ वर्षाले बाटो बिगारेका बेला आउजाउमा अट्टायारो, जतासुकै पैसा तिर्नुपर्दा हैरान भएको

स्थानीय तहमा अंग्रेजी

भाषामा कागजात बनाइदिने

जनशक्ति छैनन्

सरकारी लेटरप्याड र लोगो

साइबर क्याफेमा

उनले बताइन् । ‘गाउँमा सरकार

आएको त कुरै मात्र हो जस्तो लाग्छ,’ उनले भनिन् ।

बेनी नगरपालिकाले समेत नेपाली भाषाको सरकारी कागजात अंग्रेजीमा उल्या गर्न बजारका साइबर क्याफेमा पठाउने गरेको छ । कम्प्युटरका साइबर सञ्चालकहरूले सरकारी कागजात र लोगो प्रयोग गरी डकुमेन्ट तयार पार्नु गैरकानुनी भए पनि स्थानीय सरकार र प्रशासनको मिलेतोमै यो काम भइरहेको छ ।

‘हामीलाई अंग्रेजी भाषामा सिफारिस लेख्ने अक्षियारी छैन । अविश्वामा गरिएकोले सेवाग्राहीले बनाई ल्याएको पत्रमा तै प्रमाणित गर्ने गरिएको हो,’ बेनी-८ का वडासचिव कृष्ण शमाले भने, ‘जिल्लाभरबाट एउटा कागज बनाउन बेनीका साइबर आउनुपर्ने, भनेका बेला बिजुली हुन्न अनि प्रमाणित गर्न फर्केर फेरि गाउँमै पुग्नुपर्ने बाध्यताले सास्ती भएको छ ।’ कस्तीमा सबै स्थानीय तहका कार्यालयमा नेपाली भाषाका दस्तावेजलाई अंग्रेजीमा उल्या गर्ने छुट्टै शाखा राख्न आवश्यक देखिएको उनले बताए ।

तेक्वान्दोको पदकविहीन ह्याट्रिक यात्रा

■ घुव तुलाधर

जकार्ता, इन्डोनेसिया- एसियाली खेलकुदमा लगातार तेस्रोपल्ट नेपाली तेक्वान्दो पदकविहीन भएर फर्कने भएको छ । १८ औं संस्करण जारी रहँदा विहीनार दुई नेपाली खेलाडीको खेलसँगै तेक्वान्दोको इन्डोनेसिया यात्रा सकिएको छ । एसियाली खेलकुदमा गौरवशाली इतिहास बनाएको तेक्वान्दोका खेलाडीले पछिल्ला तीन संस्करणमा पदक जित्न सकेनन् । सन् २०१० को ग्वाङझाउ र २०१० को इन्चोन एसियाडबाट पनि रिती हात फर्केको थियो । एसियाडमा नेपाली तेक्वान्दोले एक रजत र १३ कांस्यपदक जितेको इतिहास छ । जकार्ता एसियाडको पाँचौं दिन सर्किंदासम्म नेपाल पदकको छेउसम्म पुग्न सकेको छैन । पदक आस गरिएको उसु पनि पदकविहीन भएर फर्केको छ । एसियाडमा उसुले एउटै पदक जितेको छैन । नेपालले तेक्वान्दोका १४ र उसुका १० खेलाडीलाई एसियाडमा उतारेको थियो । १ सय ८५ खेलाडीको जम्मा टोली एसियाडमा उतारेको नेपालको आस अब जुडो, बक्सिङ र कुरास खेलमा मात्र बाँकी छ । दक्षिण एसियाली राष्ट्र भारत र अफगानिस्तानले पदकको खाता खोल्नसकेका छन् । अफगानले उसुबाट एक कांस्य जित्दा भारतले सुटिङ, कुस्ती, सेपाकटाको, टेनिस र उसुबाट पदक भित्र्याएको छ । ४ स्वर्णसहित १६ पदक जितेको भारतले सुटिङबाट सबैभन्दा बढी ७ पदक जितेको छ । पदक तालिकामा चीन, जापान र दक्षिण कोरियाको प्रभुत्व हुँदा आयोजक इन्डोनेसिया ७ स्वर्ण जित्दै पाँचौं स्थानमा छ । बिहीबार तेक्वान्दोको ६८ केजीमुनि ज्ञानेन्द्र हमालले एउटा खेल जितेका थिए । अर्को खेलमा नराधरी पराजित हुन पुगे । अन्तिम १६ को पहिलो खेलमा ज्ञानेन्द्र भुटानका जिम्मे वाङचुकलाई ३९-१७ अंकले हराउँदै अन्तिम १६ मा पुगेका थिए । उनले पहिलो राउन्डमै भुटानीविरुद्ध चार ह्याम्मर किक हाने र १५-११ को अग्रता बनाए । पछिल्लो दुई राउन्डमा उनले विपक्षीलाई खासै मौका दिएनन् र खेल आफ्नो पक्षमा पारे । उनलाई क्वाटरफाइनल पुग्नका लागि

भने मलेसियाका रोजाली रोजामी बाधक बने । साउथ इस्ट एसियन गेम्सका स्वर्ण तथा एसियन इन्डोर तथा मार्सल आर्टका रजत विजेता रोजालीले ज्ञानेन्द्रलाई ३०-२ को फराकिलो अंकमा हराए । एसियन च्याम्पियनसिपका बेस्ट फाइनल रोजालीले उचाइको फाइदा लिँदै तेस्रो राउन्डअगाडि नै खेल जितेका थिए । महिला ४९ केजीमुनि तौल समूहमा अस्मिता खड्का पनि इरानी प्रतिद्वन्द्वीसामु निरीह बनिन् । विश्व वरीयताको ३५ औं वरीयतामा रहेकी निहादले २८-४ औं वरीयताकी खेलाडी अस्मितालाई पहिलो राउन्डमै ६ ह्याम्मर किक हानेर खेललाई आफ्नो पक्षमा पारिन् । निहाद एसियन च्याम्पियनसिपमा पदक जितिसकेकी खेलाडी हुन् भने अस्मिताको यो पहिलो अन्तर्राष्ट्रिय सहभागिता हो । प्रशिक्षक दीपक विष्टले बिहीबारको खेलबारे भने, 'भुटानसँगको पहिलो खेलमा ज्ञानेन्द्रले जसरी खेलेका थिए, त्यसरी दोस्रो खेल खेल्न सकेनन् । पहिलोमा उनी थोरै घाइते थिए । त्यसले गर्दा पनि उनले खुलेर खेल्न सकेनन् । मलेसियाली प्रतिद्वन्द्वी अन्तर्राष्ट्रिय अनुभवी र पदकविजेता खेलाडी हुन् । उनले उचाइको एडभान्टेज लिए ।' नेपालले पदक आस गरेका तेक्वान्दो र उसु दुवैको प्रतिस्पर्धा सकिएको छ । दुवै खेल पदकविहीन बने । **पौडी** राष्ट्रिय कीर्तिमानधारी शिरीष गुरुङले पनि जारी एसियाडमा आफ्नो एउटै कीर्तिमान सुधार्न सकेनन् । बिहीबार पुरुष १०० फ्रिस्टाइल प्रतिस्पर्धा गरेका उनले ५७-९२ सेकेन्डमा दूरी पार गरे । जबकि उनी रियो ओलम्पिकमा आफैले बनाएको कीर्तिमान सुधार्न असफल रहे । उनले सन् २०१६ मा रियो द जेनेरियोको पोखरीमा ५७.७६ सेकेन्डको कीर्तिमान बनाएका थिए । आफ्नो हिटमा पुछारमा रहेका शिरीष समग्रमा ४७ खेलाडीमध्ये ४० औं स्थानमा थिए । शिरीषले दुई दिनअघि २० मिटर फ्रिस्टाइलमा पनि गतिलो प्रदर्शन गर्न सकेनन् । इन्चोन एसियाडमा समेत सहभागिता जनाएका शिरीषको यहाँ इभेन्ट सकिएको छ । अर्की पौडीबाज टिसा शाक्यले महिला ५० मिटर ब्रेस्टस्ट्रोकको दूरी ३९.४६

तेक्वान्दोको ६८ केजीमुनि तौल समूहमा नेपालका ज्ञानेन्द्र हमाल (रातो) मलेसियाका रोजाली रोजामीसँग भिड्दै । खेलमा रोजालीले ज्ञानेन्द्रलाई ३०-२ को फराकिलो अंकमा हराए ।

सेकेन्डमा पार गरिन् । १०० मिटर फ्रिस्टाइलमा आफ्नो प्रदर्शन सुधारेकी टिसाले शुक्रबार ५० मिटर फ्रिस्टाइलमा प्रतिस्पर्धा गर्नेछिन् । हिट चरणमा ३० खेलाडीले प्रतिस्पर्धा गर्दा उनी २६ औं स्थानमा थिइन् । ३२-३४ सेकेन्डमा दूरी पार गर्ने फाइनल चरणलाई छानिएका थिए । **कबड्डी** नेपाली टोली बिहीबार पाकिस्तानसँग ३८-२० अंकले पराजित भयो । समूह 'बी' मा पाँच टोली रहेकोमा नेपालले एक खेलमात्र जित्यो । नेपालले अधिल्लो दिन मलेसियालाई हराएको थियो । नेपाल आयोजक इन्डोनेसिया, जापान र इरानसँग पराजित भयो । सबै टोलीसँग प्रतिस्पर्धात्मक खेलेको नेपाली कबड्डी २४ वर्षपछि एसियाड खेल्न जकार्ता आइपुगेको थियो । नेपालले यसअघि दुई एसियाडमा कबड्डीलाई सहभागी गराएको थियो । सन् १९९० को बेइजिङमा चौथो र १९९४ को हिरासिमा एसियाडमा पाँचौं स्थानमा रहँदै फर्केको थियो । यसपल्ट पनि वरीयता सुधार्ने लक्ष्यमा मात्र नेपाली टोली जकार्ता आएको थियो । **पेनकेक सिलत** पेनकेकमा प्रतिस्पर्धी रहेका एको नेपाली खेलाडी विवेककुमार विक पनि पहिलो खेलमै पराजित भए । बिहीबार अन्तिम १६ को ६० देखि ६५ केजीबीच तौल समूहमा प्रतिस्पर्धा गरेका विवेककुमारले इरानका मोहम्मद रहिमबल्लाहदेजाइसँग हार बेहोरे । उनी ५-० अंकले पराजित भए । पेनकेक इन्डोनेसियाको परम्परागत मार्सल आर्टस हो । यसमा पनि पञ्च, किकबाट अंक लिइन्छ । एसियाली खेलकुदमा पनि यसले पहिलोपल्ट प्रवेश पाएको थियो । **आर्चरी** जीवीके आर्चरी फिल्डमा बिहीबार तीन नेपाली खेलाडीले रिकभको एकल इभेन्टमा प्रतिस्पर्धा गरेका थिए । पुरुषतर्फ तिलक पुन मगरले पहिलो खेलमा भुटानका निमा वाङीलाई हराएर राम्रो सुरुआत गरे । तिलकले ६-० स्कोरले खेल जितेका थिए । अन्तिम १६ को खेलमा उनी चीनका तियान्सु जुसँग ६-४ को अन्तरमा हारे । त्यस्तै रोशन नगरकोटी श्रीलंकन खेलाडी सञ्जीव डी सिम्बासँग ६-० को

स्कोरमा पराजित भए । महिला रिकभको अन्तिम ३२ को खेलमा नेपालकी जानु अवाले हडकडकी सुक चिड लामसँग ६-२ ले हारिन् । नेपालले शनिवार पुरुष रिकभ टिममा कतारसँग खेलेछ । नेपाली टोलीमा तिलक, अरिम शेरचन र रोशन नगरकोटी छन् । आर्चरीका प्रशिक्षक रमेश सिवाकोटीले चिनियाँ खेलाडीसँग तिलकले त्यतिको खेल्नु राम्रो भए पनि जानु र रोशनले भने विगारोको बताए । **पाराग्लाइडिङ** पुरुष व्यक्तिगत एक्वेसीमा आयोजक राष्ट्रका जाफो मेगावान्टाले स्वर्ण जित्दा नेपालका विजय गौतमले आठौं स्थानमा रहेर खेल टुल्याए । ३२ खेलाडीले प्रतिस्पर्धा गर्दा नेपालका सुशील गुरुङ २४ औं स्थानमा रहे । यो १० राउन्डसम्म चलेको थियो । सोही इभेन्टको महिलातर्फ नेपालका त्रिशा श्रेष्ठ वोम्जन १४ र प्रतिभा भुजेल १५ औं स्थानमा रहन सफल भए । यसमा आयोजकको स्वर्ण जित्ने आसलाई असफल पार्दै थाई खेलाडी नुनापातले स्वर्ण जितिन् । दक्षिण कोरियाकी ली दाले रजत जित्दा आयोजककी रिकाको पोल्टमा कांस्यपदक परेको थियो । **स्वास** नेपाली खेलाडीद्वय अरुहान्तकेशर सिंह र अमृत थापामगर दुवै पहिलो खेलमै पराजित भए । बिहीबार जीवीकेको स्वास स्टेडियममा पुरुष एकलको अन्तिम १६ खेलमा अरुहान्त पाकिस्तानका तैयब अस्लामसँग ११-६, ११-४, ११-५ ले हारे । पाकिस्तानीले सोभो सेटमा ३-० ले खेल जित्दा १८ मिनेटमात्र लगाए । अर्को खेलमा अमृत भने हडकडका हो यिन लीसँग ११-१, ११-४, ११-२ ले पराजित भए । उनीहरूले डबल्समा प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् । **स्पोर्ट्स क्लाइम्बिङ** मेन्स स्पिड क्लालिफिकेसन राउन्डमा प्रतिस्पर्धा गरेका पेम्बा शेर्पा र प्रनिलमान श्रेष्ठ पुछारको दुई स्थानमा रहे । २७ खेलाडीको सहभागितामा १६ खेलाडी दोस्रो चरणलाई छानिए । पेम्बाले १२.०० सेकेन्ड र प्रनिलले १२.२६ सेकेन्डमा चढेका थिए । क्वाइन्ड क्लालिफिकेसनमा प्रनिल २१ र पेम्बा २२ औं स्थानमा रहेका थिए ।

इन्डोनेसियामा जारी १८ औं एसियाली खेलकुदमा प्रतिस्पर्धा गर्न जाने नेपाली टेबलटेनिस खेलाडी तथा अफिसियललाई बिहीबार काठमाडौं जिल्ला टेबलटेनिस संघले बिदाइ गरेको छ । प्रतियोगितामा पुरुषतर्फ स्यान्टु श्रेष्ठ, दीप साउन र अमरलाल मल्ल तथा महिलातर्फ नविता श्रेष्ठ, स्वेच्छा नेम्बाङ र रविना महर्जनले प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् । तस्विर : कान्तिपुर

ADMISSION OPENS

BIM

Last form Submission : 10th Bhadra 2075

MORGAN INTERNATIONAL COLLEGE

Basundhara, Kathmandu
Tel.: 01-4356876
01- 4389516, 17, 18, 19
Web.: www.morgancollege.edu.np

KANTIPUR VALLEY COLLEGE

Kumaripati, Lalitpur, Nepal
Tel: 5538233/5541341
9841624902

BBA
2,95,000/-
17th Batch Intake
9841624902

B-Tech Biotechnology
5,22,200/-
8th Batch Intake
9843334080

Admission for **EMBA** Fall Session 2018
FORM SUBMISSION BHADRA 13, 2075

टुक्रा घडेरी बिक्रीमा

उपत्यका विकास प्राधिकरणबाट स्वीकृत प्राप्त

सिपाडोल, भक्तपुर र नखिपोट, ललितपुरमा सम्पूर्ण पूर्वाधार सहितका टुक्रा घडेरी बिक्रीमा

सिपाडोल, भक्तपुरको घडेरीका लागि सम्पर्क नं.
८८५१००९२६१७, ८८८११५८३३६६, ८८६८००८५८८

नखिपोट, ललितपुरको घडेरीका लागि सम्पर्क नं.
८८८११५८३३६६, ८८५११११४०६३

ADMISSION OPENS

BE Civil
BE Electrical

BBA
BHM

Last form submission: 2075-05-13

Affiliated to Purbanchal University

MORGAN ENGINEERING & MANAGEMENT COLLEGE

Basundhara, Kathmandu
Tel: 4384204, 4384181, 4354088, 4356876
Web: www.morgancollege.edu.np

ADMISSION OPEN

BE Civil
BE-IT (Information Technology)
BE Computer

► Special scholarships scheme for intelligent, female & students from scheduled cast

► +2 Science (both Biology and Physical group) / Diploma in Engineering & A level with minimum second division (45%) / C in each Subjects in new letter grading system can apply in all Programs.

Key Features:

Entrance Date: 13 Bhadra 2075

Time : 2 PM

► Paid internship & placement opportunities.

► Tie up with different professional and academic research organizations.

Everest Engineering College
(Affiliated To Pokhara University)
Sanepa-2, Lalitpur
Ph: 01-5520742
Cell: 9851140540, 9841736823
www.eemc.edu.np | admin@eemc.edu.np

बन्दैछ कान्तिपुर अब
बृहत् स्मार्ट सिटी

रिङ्गरोडबाट धेरै नजिक अति सुन्दर ठाउँ

कान्तिपुर जाऔं, भविष्यको लागि स्मार्ट बस्तीमा नै घडेरी रोजौं ।

नगर विकासबाट स्वीकृत प्राप्त

घडेरी किनौं आफैले घर बनाऔं, त्यो बलियो, भरपर्दो र सुपथ हुन्छ ।

80 प्रतिशतसम्म कर्जा सुविधा भएको, तुरुन्त पास गर्न सकिने

२० फिटको पक्की मोटर बाटो सहित सम्पूर्ण भौतिक सुविधा सम्पन्न

आफ्नो इच्छा अनुसारको डिजाइनमा तुरुन्त घर निर्माण गर्न सकिने

विस्तृत जानकारीका लागि सम्पर्क:
ललितपुर, नखिपोट : ८८४१५८३३६६, ८८५१०७७३३८, ८८४१५८२७१५, ८८४७८४६२५०, ८८५११११४०६३